

TREBALL DE FINAL DE GRAU II

EL MÓN MULTISENSORIAL DELS SONS

Estudiant: Cristina Creus Graells

Professor: Ricard Ramírez Merlos

TFG II

Doble titulació en Educació Infantil i en Educació

Primària amb menció d'Anglès

Curs 2023/2024

**UNIVERSITAT
ROVIRA i VIRGILI**

"Jo sempre dic, amb dues notes, tots podem ser músics."

Jordi Creus, 2024.

AGRAÏMENTS

Aprofito aquest apartat, per donar el meu agraïment a totes aquelles persones i professionals que han estat presents al llarg del Treball de final de grau i m'han acompanyat i guiat perquè aquest fos possible.

En primer lloc, vull agrair al meu tutor del Treball de final de grau, Ricard Ramírez per les seves orientacions al llarg d'aquest curs acadèmic, en especial pel que fa al següent treball (PdM/TFG II) i el Treball de final de grau I.

En segon lloc, també m'agradaria agrair la participació de Jordi Creus, Mar Martori i Raül Planas per brindar-me l'oportunitat d'entrevistar-los i ensenyar-me els seus projectes musicals al voltant de la musicoteràpia.

En tercer lloc, agrair a les meves companyes la seva implicació en el Treball de Final de grau I i fer possible la realització del PEC l'escola Mediterrània.

En últim lloc, vull agrair molt especialment el suport de la meva família que m'ha animat i encoratjat a perseguir el meu somni al llarg d'aquests 5 cursos acadèmics.

Aquest TFG parteix de la base del Treball de Final de Grau I, el PEC de l'escola de nova creació Mediterrània. En l'actual treball, es fa una proposta de millora educativa mitjançant la incorporació de tallers sensorials i la musicoteràpia, com a eina d'expressió i comunicació, destinada a les necessitats educatives dels infants d'acord amb les característiques de l'escola anteriorment mencionada.

Aquesta aplicació es planteja a través de l'objectiu principal de la millora: Oferir oportunitats sensorials i musicals terapèutiques dins i fora de l'entorn escolar per a infants NESE. A partir d'aquí, s'han plantejat 4 objectius més específics en els àmbits pedagògic, de gestió i de comunitat i entorn. Endemés, s'han desenvolupat un total de 9 estratègies i 18 activitats concretes i detallades, centrades principalment en els principis de la musicoteràpia activa.

S'ha comprovat que la incorporació de la musicoteràpia a l'escola és viable sempre i quan els professionals especialistes de música vulguin formar-se en la disciplina o que una institució de l'entorn (conservatori o escola de música) estigui disposada a proporcionar aquest tipus de recurs. Finalment, la musicoteràpia pot ser una eina de gestió emocional i oferir als infants amb necessitats educatives oportunitats comunicatives.

- Musicoteràpia
- Tallers sensorials
- Necessitats educatives
- Atenció individualitzada
- Improvisació
- Moviment
- Sons

This TFG is based on the Final Degree Project I, the Educational Project of the newly created school Mediterránea. The current work presents an educational improvement proposal through the incorporation of sensory workshops and music therapy, as tools for expression and communication, aimed at the educational needs of children according to the characteristics of the aforementioned school.

This project is raised by the primary objective of: To offer sensory and musical therapeutic opportunities inside and outside the school environment for NESE children. Building on this, 4 more specific objectives have been raised in the pedagogical, management and community and environment areas. In addition, 9 strategies and 18 concrete and detailed activities have been developed, mainly focused on the principles of active music therapy.

It has been proven that the incorporation of music therapy in schools is feasible as long as music professionals want to be trained in the discipline or that an institution in the environment (conservatory or music school) is willing to provide this type of resource. Finally, music therapy can be a tool for emotional management and offer children with educational needs communicative opportunities.

- Music Therapy
- Sensory workshops
- Educational needs
- Individualized attention
- Improvisation
- Movement
- Sounds

1. Introducció	8
1.1 Justificació	9
1.2 Arguments Personals	12
1.3 Estructura Del Treball	13
2. Marc Teòric	14
2.1 Importància De La Música A Escala Cerebral.....	14
2.2 Beneficis De La Música	16
2.2.1 Beneficis A Nivell Cognitiu:.....	17
2.2.2 Beneficis A Nivell Motriu:.....	18
2.2.3 Beneficis A Nivell Afectiu:.....	19
2.3 Història I Referents	21
2.3.1 Emil Jacques-Dalcroze (1865-1950).....	21
2.3.2 Everett Thayer Gaston (1901-1960).....	22
2.4 Musicoteràpia	24
2.4.1 Aula De Musicoteràpia	27
2.5 Tractar A Travès De La Música Les Principals Necessitats D'alumnes Nese	28
2.6 Experiències Musicoteràpia I Tallers Sensorials A Les Escoles	30
2.6.1 Miradas- Àrea Socioeducativa.....	30
2.6.2 Conservatori De Vila-Seca.....	32
2.6.3 Escola Esteve Barrachina	33
3. Marc Normatiu	35
3.1 Àmbit Europeu	35
3.2 Àmbit Estatal	37
3.3 Àmbit Autonòmic:	40
4. Millora.....	43
4.1 Integració En El Currículum.....	44
4.2 Estratègies Concretes I Dinàmiques Professionals Entrevistats.....	47
4.2.1 Dinàmiques Interessants Entrevistat Jordi Creus	47
4.2.2 Dinàmiques Interessants Entrevistada Mar Martori	48
4.2.3 Dinàmiques Interessants Entrevistat Raul Planas	50
4.3 Objectius.....	52

4.4 Activitats (Temporització Aproximada 4 Cursos)	54
4.4.1 Activitats Eix Pedagògic:	55
4.4.2 Activitats Eix Relació Amb La Comunitat I L'entorn	58
4.4.3 Activitats Eix Administratiu I De Gestió	60
4.4.4 Concreció De Les Activitats	63
4.5 Implicació Dels Diferents Sectors De La Comunitat	76
4.6 Indicadors D'avaluació	77
4.6.1 Taula D'avaluació De Seguiment I Control.....	80
5. Conclusions	90
6. Webgrafia:.....	93
7. Annexes.....	99
7.1 Annex 1: Entrevista Jordi Creus	99
7.2 Annex 2: Entrevista Mar Martori Musicoterapeuta Conservatori De Vila-Seca	110
7.3 Annex 3: Entrevista Raül Planas Musicoterapeuta Escola Esteve Barrachina.....	117
7.4 Annex 4: Informe Final:.....	126

ÍNDEX D'IL·LUSTRACIONS:

II·lustració 1: Trets identitat PEC.....	9
II·lustració 2: Beneficis de la música	16
II·lustració 3: Beneficis nivell cognitiu	18
II·lustració 4: Beneficis nivell motor	19
II·lustració 5: Beneficis nivell afectiu	20
II·lustració 6: Emil Jaques-Dalcroze	21
II·lustració 7: E. Thayer Gaton.....	22
II·lustració 8 Característiques aula de musicoteràpia.....	27
II·lustració 9: Aula de música	28
II·lustració 10: Principals dificultats alumnes NESE	29
II·lustració 11: Logotip MIRADAS	31
II·lustració 12 Logotip Conservatori	32
II·lustració 13: Serveis Musicoteràpia Conservatori	32
II·lustració 14: Percussió a l'aula.....	34
II·lustració 15: Infografia Entrevista Jordi Creus.....	48
II·lustració 16: Infografia Entrevista Mar Martori	49
II·lustració 17: Infografia Entrevista Raül Planas	51

II·lustració 18: Objectiu general projecte de millora.....	52
II·lustració 19: Objectiu eix pedagògic	52
II·lustració 20: Objectiu i estratègies eix relació amb la comunitat i l'entorn	53
II·lustració 21: Objectiu i estratègies eix administratiu i de gestió	54
II·lustració 22: Finaliatat i objectius d'avaluar	77
II·lustració 23: Passos avaluació del projecte.....	78
II·lustració 24: Infografia avaluació del projecte	79
II·lustració 25: Balanç del Pdm	92

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1:Dimensions mètode Dalcroze	22
Taula 2: Musicoteràpia activa o creativa.....	25
Taula 3: Musicoteràpia passiva o receptiva	25
Taula 4: Fases d'una sessió.....	26
Taula 5: Eixos implicats currículum educació infantil.....	45
Taula 6: Currículum educació primària competències treballades.....	46
Taula 7: Activitats (Temporització) eix pedagògic	58
Taula 8: Activitats (Temporització) eix relació amb la comunitat i l'entorn.....	60
Taula 9: Activitats (Temporització) eix administratiu i de gestió	62
Taula 10: Explicació detallada activitats objectiu 1	69
Taula 11: Explicació detallada activitats objectiu 2	72
Taula 12: Explicació detallada activitats objectiu 3	75
Taula 13: Taula seguiment i control Obj. 1 i 2.....	84
Taula 14: Taula seguiment i control Obj. 3.....	86
Taula 15: Taula seguiment i control Obj. 4.....	89

1. INTRODUCCIÓ

La música és un llenguatge universal i inclusiu; està al dia a dia de totes les persones i sempre ha estat existent gràcies als sons que ens proporciona l'entorn. A continuació, es presenta el meu treball de final de grau II, aquest treball proposa canviar la mirada de l'ensenyament de la música i contempla un projecte integral amb vivències sensorials de tota mena en especial per a infants amb necessitats educatives especials.

Hem de tenir en compte, que aquest treball parteix de la base teòrica del treball de fi de grau (TFG) I, realitzat per Marta Álvarez, Anna Vallverdú i jo mateixa, Cristina Creus (2023-2024). On vam crear un projecte educatiu de centre d'una escola de nova creació (Escola Mediterrània) des de zero. Durant aquest un projecte vam endinsar-nos i posar-nos a la pell com a equip directiu d'un centre i vam tenir l'oportunitat de viure i veure de primera mà que implica un projecte d'aquesta alçada.

Aquest treball (TFG II), com he comentat va més enllà, implica pensar i aportar una proposta de millora a l'escola anteriorment creada, partint dels seus objectius de centre, les seves metodologies principals, els seus principis, el seu entorn, entre altres.

Pel que fa a les competències que adquiriré com a futur docent, destacar primerament pel que fa al marc teòric; el coneixement al voltant de la pràctica de la musicoteràpia i de referents teòrics. Pel que fa al marc normatiu; tenir constància i consciència de les lleis que regulen el nostre sistema educatiu actual i conèixer les lleis que promouen l'ensenyament públic de la música. Finalment, cal destacar les habilitats per aprendre a dissenyar i planificar un projecte escolar partint d'una idea i d'una escola en concret, a més del que implica pel que fa a l'avaluació i seguiment de les propostes. Crec que també m'aportarà competències de creativitat i adaptabilitat, visualitzant els punts forts i els punts dèbils del meu projecte.

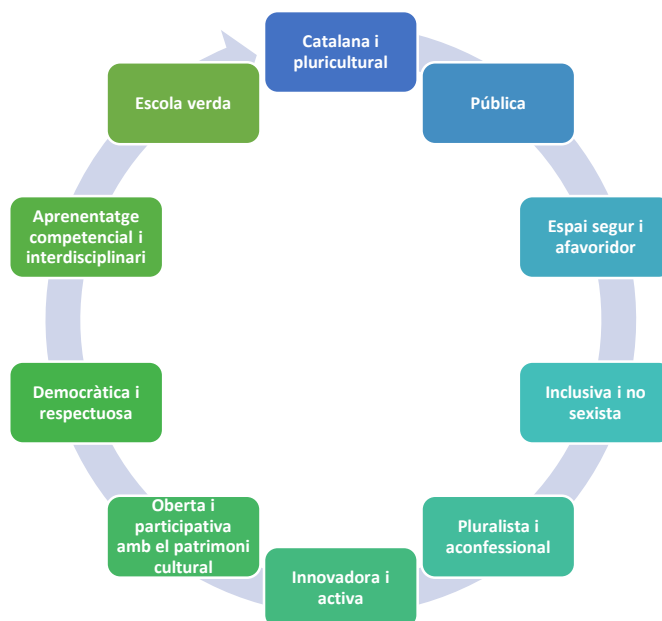
La meua proposta de millora va enfocada a la introducció de la musicoteràpia i tallers sensorials per a infants amb necessitats educatives de suport educatiu dins del centre. La musicoteràpia i els tallers sensorials, són reconeguts pels nombrosos beneficis terapèutics i la capacitat per fomentar el benestar emocional, físic i social. A més, la idea sorgeix com una proposta valuosa en reconeixement del valor de la música.

1.1 JUSTIFICACIÓ

L'escola la Mediterrània és una escola pública construïda l'any 2022 situada al municipi de Vila-seca, en concret es troba al barri marítim de la Pineda, un dels tres nuclis urbans que disposa la vila. Altrament, tenir en compte que està situada a 5 quilòmetres del centre del municipi i comunicada a través del passeig Raval de Mar. (Álvarez et al., 2024)

El PEC de l'escola Mediterrània (2024) exposa que acull infants de la segona etapa d'educació infantil i tota l'educació primària i disposa de professionals formats i compromesos per atendre a les necessitats i particularitats individuals dels infants. Tenint en compte els seus trets d'identitat, l'escola exposa: “Des de l'escola Mediterrània volem esdevenir un centre que s'obre i inclou, que escolta i comunica i que atén les emocions, tot partint d'una metodologia de treball activa i respectuosa amb els ritmes i els processos de creixement dels infants” (p.18).

Per tant, els seus trets d'identitat són els que es pot observar de forma gràfica a continuació:

Il·lustració 1: Trets identitat PEC

(Álvarez et al. 2024)

La metodologia de l'escola és principalment vivencial, aquesta contempla l'aprenentatge a través del treball per projectes, racons i tallers, llibres de text com a suport, aprenentatge entre iguals i cooperatiu i finalment, l'educació emocional. És a dir, es tracta els ritmes

individuals de l'alumnat i es potencia el treball per descobriment, en grup i competencial, tenint sempre de marc de referència el currículum actual d'ambdues etapes educatives.

A més a més, ha estat creada tenint en compte tots els elements claus de l'aprenentatge. D'una banda, proporciona i disposa d'espais acollidors i afavoridors de coneixements, ja que totes les seves aules estan dissenyades a partir de tres principis: experimentar, explorar i manipular. D'altra banda, la seva situació proporciona un ecosistema ric a l'escola, puix que als voltants hi ha molta zona boscosa, per aquest motiu el pati de les dues etapes educatives també està fet d'elements naturals.(Álvarez et al., 2024)

La decisió en implementar una millora en la incorporació de tallers sensorials i la musicoteràpia com a eina terapèutica i educativa per a infants amb necessitats educatives a l'escola rau en diverses raons, aquestes són les que mencionaré a continuació.

L'escola mediterrània exposa en el seu PEC (2024):

Aproximadament, un 20% de l'alumnat té necessitats educatives especials (NEE) o Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE), per aquestes raons, se'ns ha atorgat esdevenir un centre de complexitat estàndard. Es tracta d'un centre catalogat de complexitat estàndard, especialment degut a les onades de migració i la situació econòmica de les famílies. (Álvarez et al., 2024).

Per tant, convé destinar recursos per desenvolupar un aprenentatge real, inclusiu i individual a tots els infants del centre, en especial als infants amb dificultats. També hem de tenir en compte que l'escola disposa d'una Comissió d'Atenció a la diversitat (CAD) compromesa i disposada a contribuir en el desenvolupament del projecte.

La primera raó que sustenta la implementació d'aquesta millora és l'objectiu general de centre número 2: "Atendre el desenvolupament de la personalitat de tot l'alumnat mitjançant una formació humana integral." (Álvarez et al., 2024). La implementació vol proporcionar a aquests infants espais d'aprenentatge i de comunicació amb els iguals i contribuir en especial èmfasi a la seva acollida al centre tenint en compte el seu benestar afectiu i psicològic.

La següent raó rau en l'objectiu 6 dins l'eix pedagògic. "Utilitzar recursos musicals i artístics de manera transversal."(Álvarez et al., 2024). Implementant el següent pla de millora s'implica especialment la música a la vida diària dels infants.

Endemés, la música seguint la mateixa línia té un paper indispensable pel que fa a la motivació dels infants, una de les característiques com he mencionat en els trets d'identitat, és el foment de l'aprenentatge competencial i interdisciplinari, que els permet aportar propostes metodològiques significatives, actives i vivencials on l'infant sigui conscient i partícip del seu propi aprenentatge.

Altrament, convé destacar que es tracta d'una escola “oberta i participativa” poso èmfasi en especial al projecte Fem Música. On es treballa la música com a element vehicular dins del desenvolupament del currículum. Tenir en compte que la col·laboració amb el conservatori de música Josep Carreres del municipi és indispensable dins el projecte i ha donat molt bons resultats. De cara aquest projecte seria interessant ampliar l'oferta d'activitats i implicar-los dins del projecte.

Finalment, justificar que durant la creació de l'escola ja es va contemplar el projecte com a futur projecte de millora, dins del PEC, a l'apartat d'atenció a la diversitat (p.56), s'exposa la següent informació:

Addicionalment, com que la música és un element clau dins l'eix pedagògic, estem posant en marxa un projecte en el qual atenem la diversitat tenint en compte aquest vessant artístic. És per aquest motiu, que treballem conjuntament amb altres institucions i projectes que ens donen l'oportunitat d'oferir experiències úniques per a l'aprenentatge a aquest perfil d'alumnat. Pretenem fer una millora de les nostres pràctiques d'atenció a la diversitat i incorporar la música com a element potenciador de les habilitats socials, lingüístiques i cognitives.(Álvarez et al., 2024).

1.2 ARGUMENTS PERSONALS

La meva principal motivació com a impulsora del projecte és la meva passió cap a la música, he estudiat el grau professional de música amb especialitat de flauta travessera i m'agradaria traslladar aquesta passió als infants i a les escoles, demostrant així la importància d'aquesta dins l'aprenentatge especialment amb infants amb necessitats a partir d'estudis neurocientífics.

Les arts acostumen a ser infravalorades socialment i en aquest cas, a partir de la implementació d'aquesta millora impulsem aquest vessant més artístic i creativa dels infants partint de la base de les seves necessitats individuals.

A més a més, la música sempre ha estat un àmbit estructural al qual els més rics sempre tenen més oportunitats musicals que gent sense recursos. Tot i que des de l'escola sempre s'ha intentat posar èmfasi amb una mirada més inclusiva hi ha molts infants que no poden gaudir dels privilegis d'escoltar obres musicals interpretades per músics en viu, tallers o sessions sensorials, practicar un instrument al conservatori...

D'altra banda, pel que fa al meu futur professional m'he plantejat molts cops ser especialista de música, em considero una persona amb molta imaginació i espontaneïtat, fet que sempre m'ha permès ser creativa i aportar un toc original en les arts. El meu bagatge dins del món de la música m'ha permès viure experiències molt enriquidores i participar en concerts, orquestres, trobades i musicals.

Pel que fa als meus objectius personals d'aquest projecte, són els següents:

Endinsar-me en el marc teòric desconegut per a mi (musicoteràpia).

Conèixer projectes socials musicals actuals.

Planificar i ser constant al llarg del treball.

Reafirmar que la música és una eina poderosa i de canvi.

Promoure projectes de millora al voltant de la música.

1.3 ESTRUCTURA DEL TREBALL

En aquest treball podrem trobar un marc teòric on es contempla la importància de la música en l'àmbit general, també els beneficis que comporta integralment als infants fent èmfasi especialment a aspectes cognitius, motrius i socials. Altrament, es proporciona una base històrica i de referents al voltant d'experiències al món musical. A més, tracta altres conceptes com ara musicoteràpia i els infants amb necessitats educatives especials. Finalment, trobarem també experiències educatives significatives promocionades en centres o institucions.

Més endavant, una ampliació del marc normatiu pel qual es regeix tenint en compte el PEC de l'escola i altres documents oficials de centre, on es contempla principalment aspectes dels decrets relacionats amb la música i els infants amb necessitats educatives.

També es proporcionarà un apartat especialment destinat a la millora, on es justifica i s'exposa: els objectius principals del projecte, totes les actuacions i les accions que es contemplen realitzar al llarg d'un període de 4 anys. Encara més, també es farà una petita aportació dels sectors implicats de la comunitat i els criteris d'avaluació.

Per concloure tota la recerca i treball, les conclusions són un aspecte clau que també s'ha incorporat, així doncs també la bibliografia i bibliografia web utilitzada al transcurs de tot el projecte.

Finalment, un apartat d'annexos, on hi ha transcrites totes les entrevistes que he dut a terme a professionals del sector musical al llarg d'aquest treball de final de grau i aspectes destacats al llarg del treball en relació amb l'avaluació principalment.

2. MARC TEÒRIC

La música té una influència directa amb totes les dimensions del coneixement i un component essencial. Els avantatges que proporciona són nombrosos especialment durant la infància. Tenim constància que els estímuls que rebem de l'exterior son especialment importants en les edats primerenques, per tant, el món emocional, perceptiu i sensorial són fonamentals per al desenvolupament adequat de les habilitats dels infants. (La Capseta de Música, n.d.)

La música és insubstituïble en el desenvolupament dels infants perquè incideix d'una manera natural en els aspectes motrius, cognitius i emocional. Qualsevol activitat dels nadons, aparentment només motriu o sensorial, té sempre un vessant emocional i intel·lectual. També, qualsevol fet de tipus afectiu repercuteix en el pensament i en la motricitat. (Escoles de música de Barcelona, 2014)

Per determinar la importància de la música en el desenvolupament integral i més concretament en l'aprenentatge, és rellevant basar-nos en estudis neurocientífics.

La neurociència, segons la definició del *diari de la neurociència* és (Demcat, 2024): “Ciència multidisciplinària que té com a objectiu l'estudi del sistema nerviós, des dels aspectes més bàsics, moleculars i cel·lulars, fins als de major complexitat, com els processos mentals o el comportament.”

2.1 IMPORTÀNCIA DE LA MÚSICA A ESCALA CEREBRAL

El cervell és un dels òrgans més importants de l'ésser humà, ens permet recordar i enviar senyals, entre altres funcions essencials. Una d'aquestes és emmagatzemar informació a partir d'un procés anomenat connexió neuronal (Delgado et al., 2019).

Quan escoltem música, s'inicia un procés molt complex on intervenen diverses estructures cerebrals. La música quan arriba a l'interior de la nostra oïda, impacta al timpà provocant que aquest vibri i creï impulsos elèctrics. La informació viatja fins a arribar al còrtex auditiu a través de la tija cerebral i el mesencèfal (Plaza, 2021).

És en el còrtex auditiu primari i el secundari on la informació és processada. Aquest procés ens permet donar significat i emmagatzemar diferents elements del so (Plaza, 2021).

L'article *Análisis del Efecto Mozart en el desarrollo intelectual de las personas adultas y niños* (2011) destaca que el cervell humà és l'òrgan més complex que un ésser viu pot tenir; afegeix que és important identificar que el cervell es divideix en dues parts: hemisferi dret i esquerre, ja que cada un d'ells té funcions diferents. D'una banda, l'hemisferi dret es dedica a desenvolupar la part de la percepció i el desenvolupament musical, mentre que l'hemisferi esquerre es dedica al desenvolupament del llenguatge (Morales et al., 2011).

Tot i aquest fet, la música sí que incideix en els dos hemisferis, a l'article *Neuroeducació, Música i Infants amb Síndrome d'Asperger* (2017) es destaca que Stefan Koelsch psicòleg i neurocientífic afirma: "No existeix quasi cap part del cervell que no es vegi afectada per la música" (Dilme, 2017). Lucía Hernández Stender (2021) doctora en Ciències de la Salut afirma que cada grup de neurones tot i tenir funcions pròpiament especialitzades treballen en conjunt i es comuniquen en totes les direccions.

Endemés, molts estudis han corroborat i observat que quan interpretem música s'activen simultàniament moltes zones del cervell, aquest fet provoca una multiplicació de les connexions neuronals, fets corroborats gràcies a estudis duts a terme amb ressonàncies magnètiques. David Bueno, neurocientífic especialitzat, afegeix a *l'article com influeix la música en el cervell*: "La música és gimnàstica cerebral, i és de les poques pràctiques que activen tot el cervell de manera simultània" (Torrens, 2018).

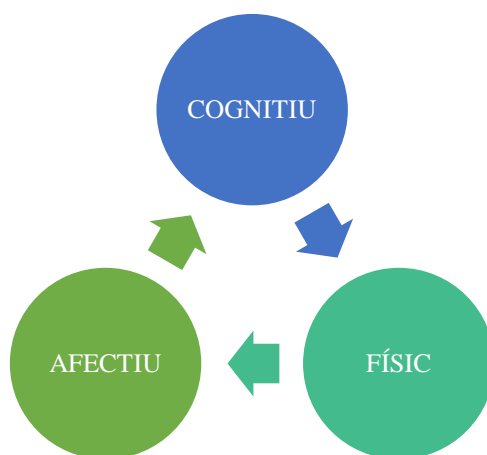
Les primeres etapes del desenvolupament dels infants són clau, els estímuls sonors de l'exterior esdevenen una de les fonts d'informació de l'entorn principals. Encara més, l'oïda és el primer òrgan sensorial que es desenvolupa dins de l'úter, el fetus pot escoltar i reaccionar als sons, i és per aquest motiu, que els nadons reaccionen especialment a determinats sons de familiars propers. Per tant, en concret aquest moment esdevé crucial l'educació sensorial pel fet que mitjançant els sentits i les percepcions l'infant comença a desenvolupar el seu pensament tal com assenyala Webber (Fernández et al., 2010).

2.2 BENEFICIS DE LA MÚSICA

Els beneficis d'incorporar la música en el nostre dia a dia a vegades passa desapercbut, és per aquest motiu que a continuació faré esment a grans trets dels beneficis principals que comporta aquesta. En aquest apartat, em basaré especialment en l'article de Maria de Los Angeles Sarget Ros (2003), en el seu *article la música en l'educació infantil: estratègies cognitivo-musicals*, així doncs, a continuació un recull dels beneficis principals de la música pel desenvolupament integral de l'infant.

Abans d'endinsar-nos, destacar primerament, que la música com a eina i recurs educatiu ens aporta beneficis generals a nivell **cognitiu**: coneixement, habilitats i capacitats intel·lectuals, àmbit **afectiu**: actituds, valors, sensibilitat, disciplina i sentit crític i també **psicomotor**: esquema corporal, coordinació motriu, manual, ocular (Ros, 2003).

Són nombrosos estudis els que han fet pales de la importància de la música pels infants i l'efecte que aquesta produeix amb les persones, els beneficis específics que convé destacar els podem trobar a continuació.

Il·lustració 2: Beneficis de la música
(Elaboració pròpia)

2.2.1 BENEFICIS A NIVELL COGNITIU:

La música, no només és una font d'expressió, sinó una eina poderosa per al desenvolupament cognitiu. L'impacte profund que té envers la comunicació i el llenguatge és destacable, ja que a través d'ella s'estimula la part esquerra del cervell, encarregada de la memòria verbal. Per tant, facilita l'aprenentatge de noves llengües mitjançant la repetició de nous sons i patrons lingüístics.

Altrament, pot augmentar significativament la memòria, puix que la pràctica musical exigeix i desenvolupa set tipus de memòria segons la revista *Arista Digital* el conjunt d'aquestes, formen la memòria musical (Estarriaga, 2012):

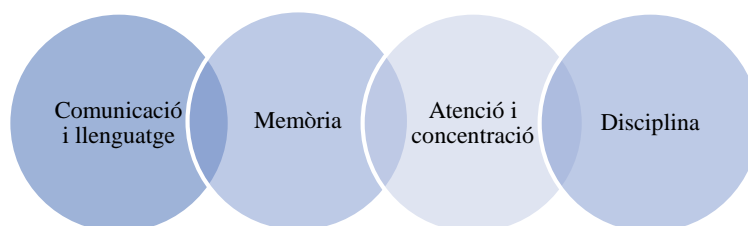
1. **Muscular i tàtil:** És la capacitat d'analitzar i produir moviments complexos ràpidament.
2. **Auditiva interna i externa:** És la capacitat d'educar l'oïda, escoltar i valorar les característiques del so. Es desenvolupa en tres moments: sentir, escoltar i relacionar.
3. **Visual:** És la capacitat d'interioritzar esquemes que la vista ha capturat, podria ser el cas de recordar una partitura o ritme determinat després d'observar la partitura.
4. **Nominal:** Comporta la memòria verbal, capacitat de dictar el nom de les notes mentre s'executen.
5. **Rítmica:** Primera memòria musical que es desenvolupa en els infants, implicaria la capacitat de sentir el ritme d'una producció, interpretar tenint en compte un ritme determinat (binari, ternari...)
6. **Analítica:** Implica la memorització de fragments musicals o melodies sonores. Ens ajuda a saber en quin punt de la música estem i anticipar que vindrà.
7. **Emocional:** Comporta reconeixement d'emocions que ens transmet la música o producció de peces que impliquin la gestió emocional pròpia.

Especialment en la pràctica d'un instrument musical es crea un clima idoni per treballar els diferents tipus de memòria musicals. Aquests, cal tenir en compte que també paral·lelament beneficien a les altres àrees del coneixement i aporten habilitats especialment interessants durant la primera infància i en estudis posteriors (Estarriaga, 2012).

L'improvissació també té un aspecte clau cognitivament, ser capaç de seguir una pulsació donada implica un alt grau de concentració, en el qual, es llegeix una partitura i se segueix un tempo determinat, o inclús es realitzen moviments motors si es porta el compàs (Ros, 2003).

L'anterior fet també va ser destacat pel músic Jordi Creus en l'entrevista realitzada (Annex 1), va destacar que després de quatre anys de tallers, joves d'una escola primària pública, amb un 80% d'immigració, eren molt més autònoms i havia augmentat la seva motivació envers els estudis.

Tornant a fer èmfasi a la idea anterior, els infants que estan en contacte de la música i practiquen algun instrument es veuen fortament beneficiats, ja que reforça l'atenció, la concentració i fomenta la disciplina. La pràctica diària aporta hàbits de constància. Endemés, també hem de tenir en compte que tocar un instrument musical requereix la gestió simultània de múltiples tasques (llegir, interpretar símbols i accions motrius) (Ros, 2003).

Il·lustració 3: Beneficis nivell cognitiu
(Elaboració pròpia)

2.2.2 BENEFICIS A NIVELL MOTRIU:

També esdevé una eina poderosa a nivell motriu, aporta avantatges com ara la reducció de la tensió muscular gràcies a melodies relaxants, aquest fet pot contribuir a una millor postura i un moviment més fluid aportant també una reducció dels signes d'estrès corporal. (Ros, 2003)

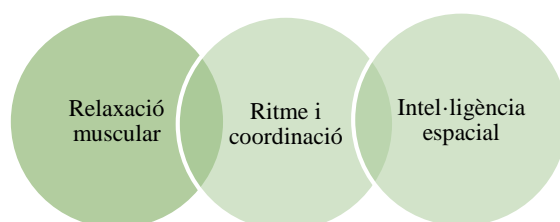
L'article la *Influencia de la música en el desarrollo cognitivo y motriz en niños de 3-5 años* (2016) fa palès de la importància del desenvolupament motriu durant les primeres edats. Destaca que la música en aquestes edats és un input que en els infants no passa desapercbut, tal com és cita en l'article: "El moviment és inherent a l'estímul sonor i serà

indispensable en nens petits (de 3 a 5 anys), la psicomotricitat és un aspecte clau que s'ha de desenvolupar al llarg de l'educació infantil, perquè determina tots els altres aprenentatges.” (Lunavictoria et al., 2016)

Com hem comentat anteriorment, promou la creació de noves connexions neuronals entre els dos hemisferis del cervell. Això implica que no només millora les capacitats lingüístiques i la memòria, sinó que també enriqueix la conducta i la intel·ligència espacial, la qual ens permet percebre el món i descobrir-lo (Lunavictoria et al., 2016).

A més a més, té el poder de millorar l'estat d'ànim de les persones i aportar energia. Alguns tipus de música tenint en compte la pràctica motriu que es vol realitzar, poden aportar inputs relaxants o enèrgics, per tant, en aquest últim cas anima a les persones a fer activitat física, moure's amb el ritme o fer sons amb el cos en escoltar-la, millorant paral·lelament la coordinació global dels moviments (Ros, 2003).

L'efecte que aquesta produeix en la persona té en compte molts altres factors, tot i que s'ha de tenir en compte l'objectiu que es vol assolir quan l'escoltem. No podíem comparar l'ús de música pop energitzant fent activitat física intensa o en una activitat de treball postural com ara el ioga, no s'estaria fent un ús adequat segons els objectius d'aquesta (Ros, 2003).

Il·lustració 4: Beneficis nivell motor

(Elaboració pròpia)

2.2.3 BENEFICIS A NIVELL AFECTIU:

Segons Rafael Bisquerra, director en un Postgrau en Educació Emocional i Benestar, d'Intel·ligència Emocional i altres postgraus a la Universitat de Barcelona (UB), una emoció es produeix quan tots els estímuls sensorials arriben als centres emocionals del cervell i provoquen una resposta neurofisiològica (Bisquerra, 2019).

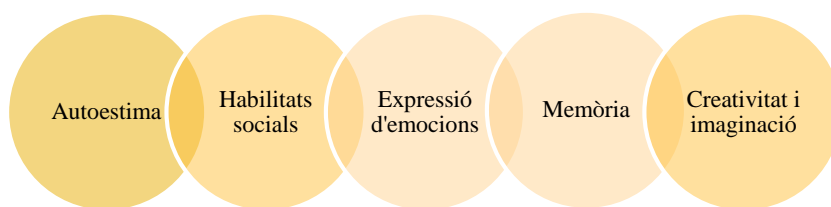
Per tant, segons aquest autor, podem afirmar que les emocions es generen com a resposta d'informacions sensorials que es produeixen en l'interior del cervell. A més, no tothom interpreta igual la mateixa situació, la intensitat d'una emoció depèn de la importància que el nostre cos els hi dóna (Bisquerra, 2019).

La música no només és una forma d'aprenentatge i d'expressió com hem comentat en els punts anteriors, sinó una eina poderosa per al desenvolupament emocional. Els grans beneficis que ens aporta són els següents:

Té un fort impacte en l'autoestima dels infants i les habilitats socials; la música ens parla de sentiments i de valors, endemés sovint connectem amb ella. Tots els infants tenen la capacitat d'experimentar emocions o connectar amb experiències properes, fet que ajuda a l'autoconeixement i també a sentir-se identificat amb els sentiments dels altres. (Ros, 2003)

D'altra banda, ens permet expressar verbalment sensacions, fet que repercuteix a una millora de l'estat d'ànim o signes d'estrès i ansietat, gràcies a l'alliberació d'endorfines. Tal com deia el compositor, pianista i director d'orquestra estatunidenc Leonard Bernstein (1918- 1990) "La música puede dar nombre a lo innumerable y comunicar lo desconocido". A través de la música, podem explorar i entendre millor les nostres emocions, distingir-les i analitzar-les (Catellejo, 2013).

Finalment, estimula la creativitat i la imaginació. Els patrons rítmics d'una melodia actuen sobre la creativitat i motivació del cervell, fent que es desenvolupi la imaginació i facilita la solució de problemes de forma creativa (Lunavictoria et al., 2016).

Il·lustració 5: Beneficis nivell afectiu
(Elaboració pròpia)

2.3 HISTÒRIA I REFERENTS

Al llarg de la història nombrosos autors han fet les seves aportacions que fan pales de la importància de la música en l'àmbit pedagògic i dels seus beneficis anteriorment presentats. A continuació presentaré les contribucions de figures clau del segle XIX i XX com Emil Jacques-Dalcroze i Everett Thayer Gaston que destacaven la importància de l'aprenentatge a través de la música i el moviment.

2.3.1 EMIL JACQUES-DALCROZE (1865-1950)

Emil Jacques- Dalcroze va ser un compositor i pedagog suís, va néixer a la ciutat de Viena el 1865 i morí a Ginebra el 1950. Va començar a estudiar música al voltant dels 6 anys i va ser professor d'harmonia al Conservatori de Música de Ginebra quan el 1894 va començar a detectar àrees d'oportunitat importants en la formació dels seus estudiants (Capistrán-Gracia., 2019) .

Il·lustració 6: Emil Jaques-Dalcroze
(Enciclopedia.cat, n.d.)

Dalcroze va començar les seves investigacions arran de les dificultats detectades en els seus alumnes a les classes de solfeig. El seu mètode es desenvolupa mitjançant exercicis corporals que permeten crear una imatge interior del so, ritme i forma (Vernia, 2012).

Fou important perquè va exposar qüestions al voltant de l'aprenentatge de la música que fins aleshores no s'havien tingut en compte. Convé remarcar que s'oposava radicalment a l'aprenentatge mecànic de la música, encara més, a grans trets el seu mètode destaca la importància del moviment corporal i la percepció musical a través de la totalitat del cos no només tenint en compte l'oïda. Ja que a través del moviment corporal remarcava que es treballa l'educació de l'oïda i el desenvolupament perceptiu del ritme (Vernia, 2012).

Pel que fa a l'article *Retomando el enfoque de Émile Jaques-Dalcroze en la formación del profesional de la música*, destaca que el seu mètode està integrat per tres dimensions interconnectades amb metes específiques, les quals són la rítmica (euritmia), el solfeig i la improvisació. Hem de tenir en compte, que aquest pedagog no va definir una estructura metodològica definida, les seves aportacions concretaven que el professor és l'encarregat de proporcionar activitats tenint en compte el seu propi criteri i els objectius a assolir. (Capistrán-Gracia., 2019)

Dimensions mètode d'Émile Jaques-Dalcroze	
Rítmica (Euritmia)	Aquesta pràctica se centra en l'experiència física i combina la música amb el ritme corporal. S'utilitza exercicis de moviment per interioritzar, explorar i sentir els elements rítmics de la música. A través de la <i>euritmia</i> , els alumnes interioritzen i expressen patrons rítmics de forma corporal i vivencial.
Solfeig	Es tracta del procés per aprendre llegir, escriure i solfejar música. Aquest s'ensenya conjuntament amb l'euritmia i la improvisació. S'ensenya a reconèixer elements musicals bàsics (altura, ritme, harmonia, melodia...) a través d'exercicis de moviment i vocalització i la pràctica auditiva.
Improvisació	És la part central d'aquest del mètode de Dalcroze es tracta de crear de forma espontània i creativa, per tal d'oferir als estudiants oportunitats d'experimentar amb instruments o elements musicals de forma expressiva i lliure. Ofereix creativitat, autoexpressió i connexió emocional.

Taula 1:Dimensions mètode Dalcroze
(Capistrán Garcia, 2019)

2.3.2 EVERETT THAYER GASTON (1901-1960)

E. Thayer Gaston per molts pedagogs considerat pare de la musicoteràpia, és una figura destacada de l'educació musical estatunidenc. Va néixer el 1901 a Oklahoma i morí el 1960 a Lawrence, Kansas. Va estudiar música des de petit, però es va voler especialitzar en medicina, la seva situació econòmica no li va deixar continuar amb aquests estudis i el voltant del 1923 i 1937 va començar la seva carrera d'educació musical. Es va doctorar de psicologia de l'educació el 1940 i més endavant va publicar nombrosos articles i un llibre *Music in therapy* el 1968 (J. I. P. Sanz, 2001).

Il·lustració 7: E. Thayer Gaston
(KMEA Hall of Fame, 2016)

Convé subratllar que els seus interessos al camp de la medicina sempre s'han observat en les seves aportacions, ja que principalment estudiava el comportament humà a través de la música, relacionant ambdues disciplines.

A tall d'exemple, va rebre suport del personal mèdic de la Fundació Menninger a Topeka, Kansas per les seves aportacions per aplicar música com a teràpia en el tractament de pacients amb problemes de salut mental, durant el seu lideratge en el departament d'educació musical de la Universitat de Kansas. Això el va conduir a crear el primer programa de formació professional en musicoteràpia (J. I. P. Sanz, 2001).

En la seva publicació de *Music in therapy* va assenyalar els 3 principis pels quals utilitzar la música amb beneficis terapèutics (Flix, 2000) :

1. **Primer principi:** Establiment o el restabliment de relacions interpersonals
2. **Segon principi:** Generació de l'autoestima a través de l'autorealització
3. **Tercer i últim principi:** Utilització del potencial únic del ritme per proporcionar energia i posar ordre

Cinc anys més tard a la finalització dels seus estudis, va observar que la gran majoria de persones, en especial estudiants havien d'acudir o demanar ajuda psicològica a causa d'estrès, insomni, signes de depressió a causa d'un ritme de vida competitiu. L'article escrit pel mateix autor *Music Education for Health* (1945), exposava que un de cada vint estudiants que es graduaven patia algun quadre derivat dels estudis (Gaston, 1945).

L'objectiu principal de la música per ell era proporcionar tranquil·litat mental, és a dir, utilitzar la música com a eina d'expressió beneficiant el control emocional. Defensava l'ús de la música per “Provocar canvis en les persones que escolten o que l'executen” (J. I. P. Sanz, 2001).

En el mateix article fa palès de la importància de les arts, en especial de la música pels beneficis higiènic mental (*mental hygiene benefits*), ja que apunta que la música és el gran estabilitzador emocional. A més a més, hauria de servir com a teràpia correctiva i sobretot preventiva en l'àmbit escolar públic (Gaston, 1945).

Les seves manifestacions al llarg de l'article pel que fa a l'educació musical dins el currículum van ser fermes. D'una banda, exposava que l'escola sovint veu l'hora de música com un moment lúdic i no pas curricular i afirmava que es perdia el valor que aquesta podia aportar. Endemés, que els alumnes haurien de desenvolupar actituds positives, valors i conèixer la importància real de la participació musical (Gaston, 1945).

Finalment, indicava que no era necessari un canvi en el currículum musical, sinó un canvi en l'enfocament i els objectius dins de l'aula de música més enfocat a les necessitats individuals de l'infant, per l'actualitat i per la seva vida adulta (Gaston, 1945).

“It is necessary to realize that "all education is education of the emotions. Our emotional or affective behavior is not innate but the result of acquisition.” (Gaston, 1945).

2.4 MUSICOTERÀPIA

La pràctica que desenvolupa la música com a eina per a finalitats de prevenció i millora s'anomena musicoteràpia, a través d'aquesta podem aconseguir amb pràctiques pensades i dissenyades tots els beneficis anteriors.

L'Associació Catalana de Musicoteràpia (ACTM) la defineix com a "Aplicació científica de l'art de la música i la dansa amb finalitat terapèutica i preventiva, per poder ajudar a incrementar i restablir la salut mental i física de l'ésser humà, mitjançant l'acció del musicoterapeuta" (ACTM, n.d.).

Aquesta mateixa associació afegeix que la musicoteràpia és la utilització de la música amb finalitats terapèutiques. S'utilitza per treballar les necessitats físiques, emocionals, socials, cognitives i espirituals amb persones amb problemes educatius o patològics (ACTM, n.d.).

Hem de tenir molt clar, doncs, que un mestre de música no és un musicoterapeuta, ja que la musicoteràpia en l'àmbit de l'educació sovint es confon amb l'educació musical. El professional encarregat (el musicoterapeuta) té en compte els individus fent èmfasi a: les seves necessitats, interessos musicals i nivell funcional (Suelves et al., 2001).

Es diferencien 2 tipus de mètodes fonamentals en l'aplicació de la musicoteràpia, aquests són els següents (Suelves et al., 2001):

1. Musicoteràpia activa o creativa	
Explicació:	Mètodes
L'individu tal com ho diu el seu nom, participa activament durant la sessió, això implica tocar un instrument o produir sons i melodies, es pot donar de forma grupal o individual. L'objectiu primordial és promoure la comunicació i la creativitat a través de l'expressió sonora i corporal. A més, s'estimula de forma pràctica habilitats i capacitats, desenvolupant l'àrea motriu, la creativitat, la concentració i l'atenció o la discriminació d'estímuls. Es té en compte la llibertat d'improvisació i creació de sons. Dins d'aquesta aplicació en destaquem els següents autors i mètodes	Mètode de la improvisació de Schmolztz Mètode Nordoff-Robbins Mètode de Juliette Alvin Diàleg musical de Orff-Schulwerk

Taula 2: Musicoteràpia activa o creativa
(Extret de Suelves et al, 2001)

2. Musicoteràpia passiva o receptiva	
Explicació:	Mètodes
Al contrari de la metodologia anterior, el pacient no participa activament a la sessió, se centra principalment en l'escolta de melodies i efectes sonors d'instruments. Aquesta, està estretament lligada amb la medicina, en contret amb la psicoteràpia i la psicologia. El pacient és purament receptor de les cançons produïdes i creades pel musicoterapeuta. Especialment, s'escolta audicions musicals per estimular la introspecció mitjançant el llenguatge verbal i no verbal de l'expressió emocional i la creativitat.	Tècnica Guided Imagery and Music (GIM) Principi d' ISO (identitat sonora)

Taula 3: Musicoteràpia passiva o receptiva
(Extret de Suelves et al, 2001)

Segons Diego Salamanca Herrero (2003) a l'article *Musicoterapia en Educación Especial*, mestre d'educació Musical, Musicoterapeuta i Terapeuta Gestalt, la música com a eina terapèutica pot utilitzar-se de diferents formes:

1. **Música gravada:** és la música qui aporta el ritme i velocitat i el pacient o alumne s'ha d'adaptar a ella. S'utilitza especialment per exercicis d'expressió corporal, com ara danses, dramatitzacions o sessions de relaxació.
2. **Música adaptada:** És aquella que és creada o realitzada pel musicoterapeuta. Aquesta és adaptada en cada cas tenint en compte les necessitats de la sessió i dels alumnes. A través d'ella l'objectiu és treballar els aspectes específics per assolir uns objectius marcats molt concrets. Aquests poden ser de memòria, psicomotricitat, autoestima... Per tant, podem afirmar que a través d'aquesta modalitat es tenen en compte els ritmes dels pacients, ja que la música s'adapta a les necessitats i no pas al revés. En aquesta, esdevé clau treballar amb música en directe, per poder-se adaptar a qualsevol canvi, situació o necessitat, per tal d'aprofitar al màxim la sessió.
3. **Música improvisada:** És aquella que reflecteix les produccions "aquí i ara", és un potenciador d'expressió espontània a través d'instruments, cos o la veu. Es considera que s'està en permanent contacte i comunicació amb els altres individus. Aquest cas concret, l'expressió té un fort impacte emocional, ja que l'alumne expressa el que sent just en aquell moment concret. De manera inconscient, a través de la improvisació es pot descobrir trets distintius característics de la persona.

Les sessions s'organitzen en tres fases definides segons Rolando Omar Benenzon (1939), aquestes són les següents: (Grau, 2014)

Fases d'una sessió de musicoteràpia	
Escalfament i catarsi	El pacient es prepara per a l'acció, es produeix una descàrrega emocional.
Percepció i observació de l'enquadrament no-verbal	El musicoterapeuta descobreix i elabora una hipòtesi de l'ISO ¹ complementari i l'integra a l'ISO individual per obrir millor el canal de comunicació.
Diàleg sonor	Implica respostes no-verbals, entre el pacient i el musicoterapeuta.

Taula 4: Fases d'una sessió
(Extret de Grau, 2014)

¹¹ ISO: Requereix dir "igual" i resumeix la noció de l'existència d'un so o un conjunt de sons o fenòmens sonors interns que ens caracteritza i ens individualitza (E. G. Sanz, n.d.).

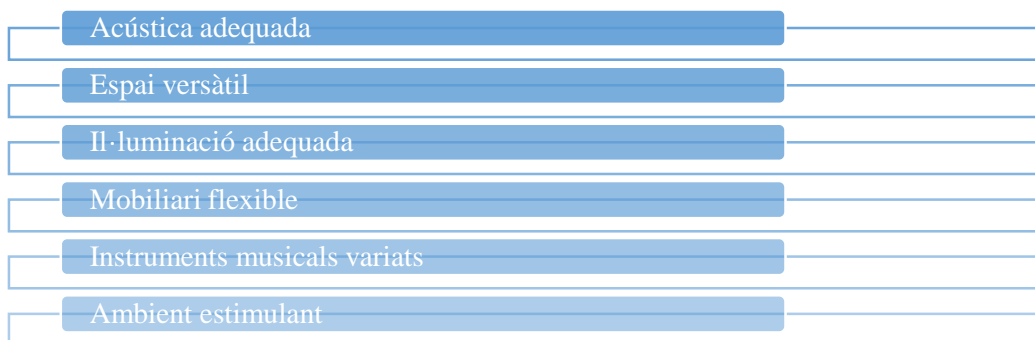
2.4.1 AULA DE MUSICOTERÀPIA

Les aules sempre han sigut un dels punts de mira de diversos pedagogs, en el cas de la musicoteràpia també hem de tenir en compte diferents aspectes per habilitar un espai idoni per a la realització d'aquesta pràctica.

Un dels aspectes que hem de tenir en compte perquè l'espai estigui ben preparat és disposar d'una bona acústica, per aconseguir-ho convindria fer una insonorització d'aquesta. També, hem de tenir en compte aspectes com ara la il·luminació i la temperatura de l'espai, convindria que hi hagués una bona il·luminació, preferiblement natural i una temperatura agradable al cos. Altrament, seria favorable un terra de fusta confortable i disposar de mobiliari flexible que permeti moure's fàcilment (Hernández, 2011).

Un altre aspecte que hem de tenir present és que aquest espai ha de ser prou gran per realitzar dinàmiques grupals cooperatives o facilitar agrupaments en rotllana o forma de "u". Pel que fa a la mida aproximada que hauria de tenir, es recomana disposar de 4 metres quadrats per persona, ja que sovint es realitzen dinàmiques amb instruments i poden dificultar la mobilitat (Hernández, 2011).

En resum, podem concloure que l'aula de musicoteràpia hauria de disposar de les següents característiques:

Il·lustració 8 Característiques aula de musicoteràpia

(Hernández, 2011)

Pel que fa als instruments necessaris, preferiblement seria molt interessant disposar d'instruments musicals variats, tot i que a vegades no és possible, s'ha de disposar de mínim d'un instrument, que acostuma a ser l'instrument del musicoterapeuta especialitzat. Aquest fet també el va ressaltar l'entrevistat Jordi Creus, on exposava que

no són necessaris materials cars, sempre es pot utilitzar elements de la vida convencional o materials de fàcil accés com ara: teles, pilotes, instruments de creació pròpia...

Tornant a fer èmfasi amb els instruments, s'ha de tenir en compte abans d'elegir instruments per l'aula les possibles limitacions físiques dels usuaris. Aquests segons Mateos-Hernández (2011) en l'article *Musicoterapia. Guías de Implantación. Intervenciones no farmacológicas*, "han de ser de fàcil manipulació, han de fomentar la relaxació i contribuir al desenvolupament sensoriomotor reforçant i encoratjant l'exploració sensorial i el moviment".

El mateix autor destaca la importància de permetre que els usuaris tinguin autonomia i que els instruments els permetin mantenir el màxim temps possible aquesta. Han de permetre sobretot l'autoconsciència i impulsar les habilitats comunicatives i la interacció amb altres persones.

Il·lustració 9: Aula de música
(RDNE Stock project, 2021)

2.5 TRACTAR A TRAVÈS DE LA MÚSICA LES PRINCIPALS NECESSITATS D'ALUMNES NESE

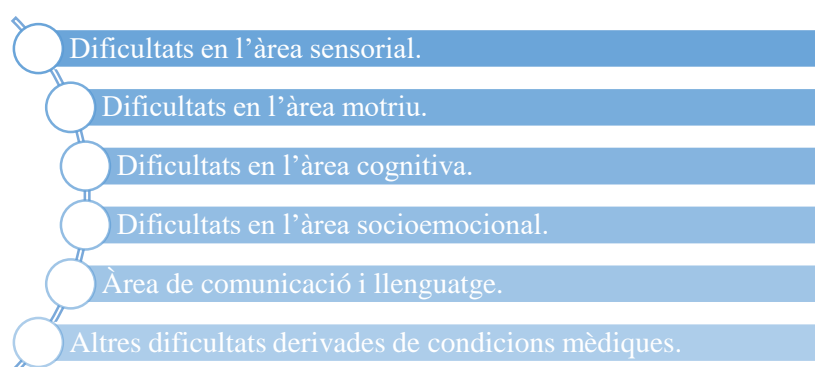
El model d'escola del sistema educatiu actual és el d'un model inclusiu que busca oferir les mateixes possibilitats d'aprenentatge a tots els seus alumnes. Promovent les diferències individuals, tenint en compte les seves capacitats, necessitats, interessos, motivacions, etc., i partint de la base que tots tenen capacitat d'aprendre. (IOC, n.d.-a)

En aquest sentit, hem de vetllar perquè l'aprenentatge sigui real i d'acord amb les seves necessitats i possibilitats d'aprenentatge, aprofitant la diversitat com a factor positiu. Les escoles i professionals de l'àmbit educatiu han de lluitar per poder donar una resposta a tot el seu alumnat amb mesures pensades i dissenyades per proporcionar una atenció individualitzada.

Tot l'alumnat ha de poder aprendre i participar en entorns educatius, vetllant que les escoles siguin per a tothom. El decret que regula el marc inclusiu a àmbit autonòmic és *DECRET 150/2017, de 17 d'octubre*, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Especialment (Generalitat de Catalunya, 2017)

La realitat de cada centre és complexa, cada cop més a les aules trobem un alt percentatge d'alumnes que presenten algun problema que dificulta el seu aprenentatge o continuar amb el ritme habitual de la resta de companys durant la seva escolarització. Aquestes dificultats des del departament es tracten a través de mesures i suports necessaris perquè tots els alumnes puguin assolir l'èxit educatiu.(Carnero, 2018) Aquestes s'estableixen en els *articles 8, 9, 10 i 11* del decret citat en l'anterior paràgraf. (Generalitat de Catalunya, 2017)

L'àmplia varietat de dificultats que poden trobar-se els alumnes amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) en l'entorn educatiu és immensa. Segons les necessitats individuals de cada alumne, les podem classificar en àrees els diversos tipus de dificultats, aquestes principalment són:(Llull, 2022)

Il·lustració 10: Principals dificultats alumnes NESE
(Llull, 2022)

Totes aquestes dificultats es poden tractar des de l'àmbit artístic, especialment el musical. Podem observar que molts beneficis citats anteriorment van especialment dirigits a àrees específiques d'aquestes dificultats.

Luis Alberto Mateos Hernández (2002), en el seu article *El àrea de música en ninos con necesidades educativas especiales* destaca:

La música es un medio idóneo globalizador del desarrollo (a nivel físico, emocional y social). De manera equilibrada es aceptada y querida para todos los niños, especialmente cuando se trata de hacer música y de ser los mismos los protagonistas de esta música. Por eso a la expresión musical la vamos a considerar como un medio para desarrollar objetivos instrumentales y desarrollo global de la personalidad de alumno para abrir canales de expresión y comunicación y así prevenir trastornos superar, déficit y provocar intencionalidad comunicativa, estimular la creatividad y modificar los patrones de conducta no adaptativos. (Hernández, 2002)

2.6 EXPERIÈNCIES MUSICOTERÀPIA I TALLERS SENSORIALS A LES ESCOLES

2.6.1 MIRADAS- ÀREA SOCIOEDUCATIVA

Després de realitzar diverses entrevistes, de les quals destacaré la de Jordi Creus violoncel·lista de l'orquestra de Castella i Lleó he pogut escoltar de primera mà experiències al món educatiu.

La musicoteràpia, com s'ha esmentat al llarg d'aquest treball implica l'ús de la música com a recurs per aconseguir uns objectius terapèutics. Aquesta, s'ha associat i utilitzat especialment en: escoles d'educació especial, conservatoris privats, centres hospitalaris i residències per a gent gran. Fet que ens fa comprovar que es tracta d'un recurs a l'abast de molt poques persones.

Moltes orquestres al món han fet projectes per trencar les barreres polítiques i socioeconòmiques de les oportunitats musicals, com ara Los Angeles i la London Symphony com va destacar Jordi Creus a l'entrevista (Annex 1).

Un d'aquests projectes és, MIRADAS creat per l'àrea socioeducativa de l'OSCyL (Orquestra Simfònica de Castella i Lleó), del qual ens centrarem en la proposta educativa In Crescendo i els tallers Interactius. Tota la informació es pot trobar al quadern de MIRADAS publicat a la seva web oficial (OSCyL, 2017).

Il·lustració 11: Logotip MIRADAS
(OSCyL, 2024)

“ ‘Mira’ y ‘Das’, la acción de mirar y de dar para que la música llegue a todos, son los Talleres creativos que proporcionan al público herramientas para que desarrolle sus iniciativas musicales, y luego ofrecerles el espacio donde serán los protagonistas y mostrarán las habilidades adquiridas.”(OSCyL, n.d.)

Pel que fa al projecte In Crescendo, es realitza a escoles en especial risc d'exclusió social d'infantil i primària. Principalment, se centra a crear conjunts instrumentals o amb cors per tal fomentar valors de participació, convivència, solidaritat, cohesió, respecte, autoestima i integració. Després d'aprendre i assajar les obres tenen l'oportunitat de presentar-les al públic (OSCyL, 2017).

Pel que fa als tallers Interactius, es du a terme especialment a centres i associacions per persones amb alguna mena de discapacitat. Principalment, se centra a facilitar l'accés a experiències musicals i busca el seu benefici integral, en especial estimular els receptors sensorials, tàctils i auditiu 1 cop a la setmana (OSCyL, 2017).

L'impacte d'aquest projecte ha sigut brutal, ja que ofereixen tallers a tota mena de públic, disposen a la comunitat aproximadament un total de 205 accions, valorades en 1.300 h de tallers, classes, orquestres i cors anualment. A més a més, La participació ronda al voltant de 1500 persones setmanalment, 40.000 nens de totes les edats anualment i més de 800 comunitats educatives (OSCyL, 2017).

2.6.2 CONSERVATORI DE VILA-SECA

Com que l'escola Mediterrània està situada al municipi de Vila-seca i un dels punts de mira d'aquesta proposta de millora és la música, convé també tenir en compte els professionals i activitats que es duen a terme al voltant de la musicoteràpia al servei de la comunitat, per aquest motiu em vaig posar amb contacte amb la Mar Martori, musicoterapeuta del conservatori i escola de música municipal de Vila-seca i veig tenir l'oportunitat d'assistir a una sessió de musicoteràpia i fer-li una entrevista (Annex 2).

Il·lustració 12 Logotip Conservatori

(Ajuntament de Vila-seca, 2024)

A continuació, podeu observar una taula amb tots els serveis que presenten a la comunitat pel que fa a la musicoteràpia, a més a més, l'entrevistada em va proporcionar un vídeo de l'exposició que va realitzar al *IV Congrés de Pedagogia Musical de Catalunya* anomenada *I com la música va més enllà de les classes* (Martori, 2024):

ONADA	MUSIQUEJANT
Es tracta d'un conveni per apropar la música a usuaris amb diversitat funcional. Es destaca la importància dels espais compartits i canviar la mirada cap aquest col·lectiu, donant oportunitats d'integrar-se en un espai digne com el conservatori.	Es tracta d'una proposta conjunta amb el C.A.P de Vila-seca que promou que dones que han passat per un càncer de mama puguin disposar dels beneficis de la musicoteràpia com ara: benestar personal, l'autocura i l'expressió emocional de la malaltia.
AULA 15, UEC	BARBAT - AraArts
Es tracta d'adolescents amb problemes d'absentisme escolar de la unitat d'escolarització compartida que realitzen sessions amb l'objectiu d'aprendre patrons d'ordre, expressió emocional, coneixença d'un nou espai d'aprenentatge, connectar i relaxar-se.	Es tracta d'un conveni amb l'institut Ramon Barbat dins el programa AraArts del Departament d'Educació que fan sessions amb l'objectiu de millora d'hàbits personals i col·lectius, utilització d'instruments amb finalitats terapèutiques, escolta de diferents tipus de música i expressió emocional.

Il·lustració 13: Serveis Musicoteràpia Conservatori

(Martori, 2024)

Endemés, cal destacar una proposta conjunta que s'està duent a terme amb el Pla Educatiu d'Entorn que inclou entre les seves activitats de l'abril 2024 sessions de Musicoteràpia destinades a famílies amb nens amb TEA i TDAH. Aquestes s'estan impartint els divendres dels dies 5, 12, 19 i 26 d'abril de 18 a 19:30 per l'entrevistada Mar Martori. Ella va destacar que la influència especialment per les mares ha sigut molt satisfactòria perquè tenen un espai d'expressió i alliberació emocional (Moya, 2024).

Finalment, fer èmfasi que el conservatori està al servei de la comunitat i organitza, pensa i actua per dur-les a terme i que els ciutadans en puguin gaudir de la música tenint en compte que proporciona experiències i obre les portes per a tothom tal com es destaca a l'entrevista a l'Annex 2.

2.6.3 ESCOLA ESTEVE BARRACHINA

S'ha de tenir en compte també, que per la realització d'aquestes sessions és necessari la intervenció d'un musicoterapeuta amb la seva formació pertinent. Les escoles públiques, doncs, no tenen l'oportunitat de gaudir dels seus beneficis per diferents raons, una de les quals és la que he esmentat en aquest punt.

Després de cercar centres educatius públics que proporcionessin aquest recurs a l'escola, vaig trobar l'Escola Esteve Barrachina ubicat a la comarca del Garraf, en concret Sitges. Ofereixen als alumnes de l'aula SIEI sessions setmanals de musicoteràpia en petit grup.

Aquests, a la publicació del fòrum de l'escola exposen...

El punt de partida del Projecte de Musicoteràpia és que la música és un llenguatge universal que arriba a tothom sigui quina sigui la seva condició. Tothom en pot gaudir i tothom hi pot donar resposta física, intel·lectual o emocional. Així doncs, a partir de diferents activitats musicals com la cançó, la pràctica instrumental o el moviment es treballen els aspectes en què aquests nens i nenes presenten dificultats. (Escola Esteve Barrachina, 2022)

**Il·lustració 14: Percussió a l'aula
(Escola Esteve Barrachina, 2022).**

Després de tenir un primer contacte i una entrevista (Annex 3) amb l'especialista de música de l'escola, Raül Planas que du a terme aquestes sessions, vaig comprovar que es tracta d'un especialista amb una motxilla d'aprenentatges al voltant de la música molt forta, de la qual destacar la seva formació com a docent per l'especialitat de música i més endavant la formació en musicoteràpia.

Aquesta escola, té el privilegi de dur a terme aquest tipus de sessions gràcies a un especialista format en l'àmbit i, que, per tant, pot oferir aquest servei a l'escola. Només es proporciona el servei a l'aula de SIEI perquè per la falta de personal en aquesta especialitat no disposa de més hores per fer extensiu el recurs.

Aquest projecte es va donar gràcies a la presentació de la proposta que implicava la implementació de la Musicoteràpia a l'escola destinada a infants amb necessitats educatives especials a totes les escoles de Sitges. Tot i que moltes d'aquestes institucions educatives deneguessin la proposta, l'Escola Esteve Barrachina va veure que tenia les característiques idònies perquè es dugués a terme. Gràcies a l'aprovació d'aquesta, Raül va passar a ser l'especialista i el principal propulsor del projecte de musicoteràpia a l'Aula de SIEI de l'escola.

3. MARC NORMATIU

El marc normatiu que s'ha tingut en compte per al desenvolupament d'aquest projecte és el que s'exposa a continuació;

3.1 ÀMBIT EUROPEU

- *Declaració Universal de Drets Humans* adoptada i proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 10 de desembre de 1948, article 26.

Com bé sabem, aquesta declaració va ser i continua sent crucial perquè exposa tots els drets que hem de tenir com a ciutadans. Pel que fa a l'àmbit educatiu, tenim en compte l'article 26 d'aquesta, on s'exposa que tota persona té dret a una educació que vetlli pel desenvolupament de la personalitat humana, entre altres aspectes a destacar. Dins del projecte m'agradaria promoure aquest fet aportant experiències integrals que permetin als infants desenvolupar-se en i esdevenir autònoms. (Declaració Universal de Drets Humans, 1948)

- *Convenció sobre els Drets de l'Infant* que va ser adoptada per la mateixa institució el 20 de novembre de 1989.

En la mateixa línia, segueix l'anterior declaració, en aquesta s'exposa tots els drets i deures que tenen els infants, garantint la seva protecció. Fent referència concretament als articles 28 i 29, que s'emmarquen dins del sistema educatiu, el nostre projecte vol oferir una educació de qualitat i vetllar per desenvolupar, tal com destaca el punt A de l'article 29, la personalitat, el talent i la capacitat mental i física de l'infant. Apropant als infants a la música i oferint noves destreses, habilitats i sobretot creativitat artística. (La Convenció Sobre Els Drets de l'Infant, 1989)

- *Recomanació del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre del 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent* aprovada pel Parlament Europeu i el Consell de la Unió Europea.

Convé destacar-lo perquè estableix un marc de referència comú per als sistemes educatius dels estats membres de la Unió Europea. Promou l'educació i la formació al llarg de la vida, i vetlla perquè tots els ciutadans adquireixin les competències clau necessàries per al seu desenvolupament personal. En aquest cas, hem de tenir en compte que també es contempen dins el currículum actual d'educació primària de Catalunya (Currículum

175/2022) i destaquem per aquest projecte la competència clau consciència i expressions culturals.

La competència citada en l'anterior paràgraf, implica el coneixement de diferents formes d'expressió creativa a més del respecte cap a la cultura i l'art de diferents regions. A través d'aquesta, l'objectiu de la PdM és fomentar la importància de l'expressió creativa d'emocions, experiències i idea, a través de la música.(Recomendación Del Parlamento Europeo y Del Consejo de 18 de Diciembre de 2006 Sobre Las Competencias Clave Para El Aprendizaje Permanente, 2006)

- *Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat* adoptada per la mateixa institució el 13 de desembre de 2006, aquesta va entrar en vigor el 3 de maig de 2008.

Aquesta convenció es va elaborar amb l'objectiu d'oferir els drets a tot el col·lectiu amb alguna mena de discapacitat. En concret, l'article 24 destaca la necessitat d'eliminar barreres en l'educació i proporcionar una educació completament inclusiva, pel que fa a entorns físics, materials didàctics i tècniques d'ensenyament. Des d'aquesta proposta d'intervenció artística pretenc eliminar les barreres que suposa la musicoteràpia i els tallers sensorials per incorporar-los a l'escola Mediterrània.(Convenció Sobre Els Drets de Les Persones Amb Discapacitat i Protocol Facultatiu, 2006)

- *Resolució del Consell relativa a un marc estratègic per a la cooperació europea en l'àmbit de l'educació i la formació amb vista a l'Espai Europeu d'Educació i més enllà (2021-2030)* aprovada pels estats membres de la Unió Europea al Consell de la Unió Europea.

Aquesta resolució estableix les estratègies necessàries per a la cooperació europea en educació i formació durant el període del 2021-2023, amb l'objectiu principal d'avançar cap a l'Espai Europeu d'Educació. Un espai que busca promoure aspectes com la inclusió i l'excel·lència a tots els estats membres en l'àmbit educatiu. El considero rellevant perquè a banda de promoure l'accés equitatiu a l'educació i la formació independentment del seu origen socioeconòmic o cultural, busca millorar la qualitat de l'educació promovent bones pràctiques, fet que pot ser interessant especialment en l'àmbit artístic, i en la promoció de la música a l'escola pública. (El consejo de la unión europea, 2021)

- *Unió de la Igualtat: Estratègia sobre els drets de les persones amb discapacitat 2021-2030*, adoptada el març de 2021 per la Comissió Europea i basada en els resultats de l'anterior: *Estratègia europea sobre discapacitat 2010-2020*.

Aquesta estratègia es va elaborar amb l'objectiu de millorar la vida de les persones amb discapacitat a Europa i a tot el món. En concret el punt 5.5 de l'estratègia es proposa millorar l'accés a l'art i la cultura per donar visibilitat a museus, institucions i actuacions. Altrament, es destaca la importància d'aquest fet pel que fa a l'expressió d'emocions i sensibilització musical, fet que també es destaca potencialment en la nostra millora pel foment de l'educació emocional (*Una Unión de La Igualdad: Estrategia Sobre Los Derechos de Las Personas Con Discapacidad Para 2021-2030, 2021*).

3.2 ÀMBIT ESTATAL

- *Llei General d'Educació i Finançament de la Reforma Educativa (LGE) de 4 d'agost de 1970*. Va ser aprovada pel Govern d'Espanya de Franco, més endavant va ser derogada i substituïda per altres lleis.

És important mencionar que va establir les bases del sistema educatiu espanyol durant els últims anys del règim franquista. Tot i això, va ser la primera llei fonamental en relació amb el dret a l'educació obligatòria gratuïta per a tothom, pel que fa a les etapes d'educació primària i la primera etapa d'educació secundària. A més a més, s'oferia el dret de les famílies a rebre les ajudes necessàries per poder escolaritzar als seus fills. Destaco especialment aquesta llei en referència al dret a l'educació dels infants pública i gratuïta per tots els infants. (*Ley 14/1970, de 4 de Agosto, General de Educación y Financiamiento de La Reforma Educativa., 1970*)

- *Llei Orgànica reguladora del dret a l'educació (LODE) de 3 de juliol de 1985*, una de les primeres lleis aprovades després de la Transició pel Govern d'Espanya.

Va suposar un abans i un després per l'autonomia dels centres educatius, ja que va establir els drets i deures dels membres de la comunitat educativa establint per primer cop els consells escolars com a òrgans de participació en els centres. També va contemplar la participació de les famílies en l'educació dels seus infants i els drets de l'alumnat, un dels quals a rebre una educació cap al respecte a la pluriculturalitat. De cara a aquest projecte

vull destacar la importància de la participació de la comunitat a l'educació dels infants i és per aquest motiu que també se'ls té en compte al llarg d'aquest PdM. (Ley Orgánica 8/1985, de 3 de Julio, Reguladora Del Derecho a La Educación., 1985)

- *Llei Orgànica de l'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE) de 3 octubre de 1990.* Va ser aprovada pel Govern d'Espanya i publicada al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) però va ser derogada 16 anys després amb la introducció de la LOE.

Aquesta llei és d'especial importància a escala general perquè va ser una llei clau en l'educació que va reformar per complet el sistema educatiu espanyol. Com a objectius primordials va destacar la importància de l'educació en valors i el desenvolupament integral dels infants. Pel que fa a l'àmbit musical esdevé un punt d'inflexió perquè primer cop es fa una regulació extensa dels ensenyaments de música, incorporant-la com a matèria obligatòria a l'educació primària i optativa a l'educació secundària.

Fent èmfasi als professionals, el Capítol II, Article 16 destaca que l'educació dels ensenyaments de música, educació física, idiomes estrangers i altres ensenyaments determinats han de ser impartits pels especialistes corresponents. Per tant, esdevé crucial per l'ensenyament adequat de la matèria al sistema educatiu, gràcies a aquesta l'educació musical a les escoles pot apropar als infants experiències musicals com la que presentaré a més de disposar de personal qualificat per aportar un ensenyament de la música de qualitat.(Ley Orgánica 1/1990, de 3 de Octubre, de Ordenación General Del Sistema Educativo., 1990)

- *Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE).* Va ser aprovada pel Govern d'Espanya i publicada al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) però va ser derogada 7 anys després amb la introducció de la LOMCE.

Aquesta llei va continuar amb la mateixa línia que l'anterior, sobretot fent èmfasi a la inclusió de l'alumnat, al llarg del decret es fa esment d'aquesta necessitat, més concretament al capítol II. Un exemple el podem veure a l'article 19, on destaca que es garantirà la inclusió educativa a partir de l'atenció personalitzada de l'alumnat i les seves necessitats d'aprenentatge, participació i convivència aplicant els mecanismes metodològics necessaris. Pel que fa a l'àmbit musical, va reafirmar la importància de l'educació musical al capítol VI Ensenyaments artístics; l'article 45 destaca que aquestes

són la música i la dansa, la finalitat és garantir un ensenyament de qualitat i el garantiment de futurs professionals d'aquest àmbit. En aquest sentit, la música la veig com una possible eina per transformar la vida dels infants amb necessitats on disposin de materials, recursos i espais on ser més autònoms i disposar d'oportunitats úniques musicals.(Ley Orgánica 2/2006, de 3 de Mayo, de Educación., 2006)

- *Llei Orgànica 8/2013, del 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE)*. Va ser publicada al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) , però va ser derogada parcialment per la Llei Orgànica 3/2020 explicada més endavant.

La llei presentada va suposar un pas endarrere pel que fa a l'àmbit musical, ja que es va establir com a optativa a l'Educació Secundària Obligatòria, endemés, la flexibilitat del currículum va promoure que alguns centres no donessin tant volum de pes a aquestes. En altres paraules, tot i continuar formant part del currículum va suposar una disminució de la formació musical obligatòria de l'alumnat. En aquest sentit, considero que aquesta llei va marcar un retrocés en l'àmbit musical públic, impeding als alumnes disposar d'aquesta formació essencial.(Ley Orgánica 8/2013, de 9 de Diciembre, Para La Mejora de La Calidad Educativa., 2013)

- *Llei Orgànica 3/2020, del 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, del 3 de maig, d'educació (LOMLOE)*, va ser publicada al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) i continua vigent actualment.

Va intentar restaurar alguns canvis de la LOMCE; pel que fa a l'educació musical va reafirmar la seva importància incloent-la com a competència clau a desenvolupar-se al llarg de l'educació primària, justificant que aquesta ajuda a contribuir el desenvolupament personal i promoure la creativitat de l'alumnat, proporcionant eines emocionals i socials. Pel que fa a l'alumnat amb necessitats, com s'estableix en el PEC de l'Escola Mediterrània, va suposar dotació de recursos per atendre a l'alumnat amb NESE, fet clau en totes les escoles. En aquest sentit, aquesta millora sí que dóna suport aquesta llei per considerar la música com a competència clau i promoure el desenvolupament integral a través d'experiències musicals sensorials i emocionals, encara més, donar suport a les especialitats d'atenció a la diversitat per un projecte conjunt. (Ley Orgánica 3/2020, de 29 de Diciembre, Por La Que Se Modifica La Ley Orgánica 2/2006, de 3 de Mayo, de Educación., 2020)

3.3 ÀMBIT AUTONÒMIC:

- *Llei 10/2015, del 19 de juny, de formació i qualificació professionals* aprovada per la Generalitat de Catalunya i vigent actualment.

Aquesta llei en àmbit autonòmic promou la formació continuada i l'actualització de competències professionals per tal d'incidir en les competències professionals dels professors de Catalunya. Altrament, s'estableixen procediments perquè aquestes puguin ser reconegudes acreditades. Per aquest projecte és necessària la formació especialment de l'especialista de música que s'haurà d'implicar i formar-se en l'àmbit de la musicoteràpia per poder realitzar les sessions adequadament, altrament, destacar la formació i l'acompanyament de la resta de professionals implicats que també podran gaudir si escau de xarrades o altres formacions que els permetin adquirir les competències professionals musicals adequades (LLEI 10/2015, Del 19 de Juny, de Formació i Qualificació Professionals., 2015).

- *Decret 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'establien l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil.* Va ser aprovat per la Generalitat de Catalunya i derogada per l'entrada en vigor del Decret 21/2023.

El currículum d'educació infantil es dividia en 2 cicles, pel que fa al segon cicle que és el que ens interessa pel que fa a aquest projecte, estava dividit en tres àrees d'aprenentatge les quals van ser: descoberta d'un mateix i dels altres, descoberta de l'entorn comunicació i llenguatge, a partir d'aquestes es desenvolupaven les capacitats que l'infant havia d'adquirir al llarg de l'etapa educativa. Aquest currículum també va destacar l'abordatge de l'aprenentatge en el marc de l'escola inclusiva per atendre a tots els infants amb les mateixes condicions. Pel que fa a aquest projecte, en la introducció del Decret es destaca la importància dels llenguatges plàstic, musical, corporal i matemàtic com a mitjans a través dels quals desenvolupar les possibilitats d'expressió dels infants. Endemés, pel que fa a les capacitats podem veure l'ús de la música com a mitjà d'expressió de les pròpies emocions, la representació de fets artístics o l'escolta de produccions musicals. En aquest sentit, el Decret està molt ben enfocat i potencia el marc educatiu inclusiu i les experiències musicals que també persegueix aquesta PdM, sobretot pel que fa a potenciar l'expressió i la comunicació a través de la música i amb grups fomentant així la inclusió. (DECRET 181/2008, de 9 de Setembre, Pel Qual s'estableix l'ordenació Dels Ensenyaments Del Segon Cicle de l'educació Infantil., 2008)

- *Decret 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil.* Va ser aprovat per la Generalitat de Catalunya i es tracta del currículum vigent actualment.

L'actual Decret es tracta d'un currículum únic per tota l'etapa d'educació infantil, a diferència de l'anterior que estava dividit en dues etapes educatives. Es defineix com un currículum competencial, el qual està dividit per 4 eixos (Un infant que creix amb autonomia i confiança, un infant que es comunica amb diferents llenguatges, un infant que descobreix l'entorn amb curiositat i un infant que forma part de la diversitat del món que l'envolta.) i 11 competències específiques que s'han d'haver assolit a final d'etapa. A més a més, compta amb els criteris d'avaluació d'etapa i sabers per cada cicle educatiu.

Pel que fa a l'eix 2; Un infant que es comunica amb diferents llenguatges, destaca la importància de participar en situacions que impliquin la comunicació significativa i funcional, addicionalment poder conèixer diferents repertoris comunicatius com ara l'ús de la música amb llenguatge verbal, no verbal o corporal. Pel que fa als criteris d'avaluació de final d'etapa, es destaca que l'infant ha de mostrar aquestes habilitats de comunicar-se i, per tant, interactuar, a través dels diferents llenguatges (DECRET 21/2023, de 7 de Febrer, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Infantil., 2023). Durant aquest projecte, principalment es desenvolupa espais d'aprenentatge per fomentar la comunicació afectiva d'emocions a través de la música i l'ús dels instruments i el cos com a mitjà de comunicació.

- *Decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.* Va ser aprovat pel govern autonòmic de Catalunya i derogada per l'entrada en vigor del Decret 175/2022.

L'antic currículum d'educació primària, tal com es menciona en l'article 5 d'organització curricular, s'organitzava en diversos àmbits en els quals hi havia les àrees del coneixement distribuïdes. Dins d'aquestes, hi havia les dimensions amb les competències específiques que l'alumne havia d'assolir en acabar l'etapa, on es donava especial importància a les competències bàsiques. Finalment, s'inclouïa els continguts clau que contribuïen al desenvolupament de les dimensions.

Destacar sobretot la importància que dona aquest currículum dins l'Àrea d'educació artística: visual i plàstica, música i dansa. Els enllaços que manté la música amb altres

disciplines com ara l'educació física, ja que ambdues treballen l'expressió i la comunicació corporal mitjançant principalment la dansa i el moviment. En aquest sentit, destaco la innovació del decret per voler proporcionar un aprenentatge més actiu de la música fomentant paral·lelament altres àmbits del coneixement. (DECRET 119/2015, de 23 de Juny, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Primària., 2015)

- *Decret 175/2022, de 27 de setembre de 2022, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.* Va ser aprovat per la Generalitat de Catalunya i es tracta del currículum vigent actualment.

L'actual Decret es va implementar a tall de prova el curs escolar 2022/2023, fruit de la nova llei educativa, LOMLOE. Aquest s'ha basat en les competències clau recomanades pel Consell de la Unió Europea (22 maig 2018) i persegueix que l'alumnat adquireixi els assoliments imprescindibles per progressar amb èxit i ser competents en el seu dia a dia. En aquest cas, es divideix per competències específiques de cada àrea, els sabers i l'avaluació imprescindible durant el procés. L'àrea d'educació artística és la que es desenvolupa principalment durant aquest projecte i, per tant, s'haurà de tenir molt en compte les competències específiques d'aquesta, com s'ha destacat al llarg del marc normatiu. Aquesta, al mateix temps que el projecte, destaca la importància integral de la música "A l'etapa d'educació primària, Educació Artística és una àrea de gran rellevància, ja que inclou les dimensions sensorial, intel·lectual, social, emocional, afectiva, estètica i creativa."(DECRET 175/2022, de 27 de Setembre de 2022, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Bàsica., 2022)

- *Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu,* vigent actualment i aprovat per la Generalitat de Catalunya.

D'aquest decret, destaco la importància que se li dóna al marc inclusiu tenint en compte totes les mesures i suports (universals, addicionals i intensives) que es poden aplicar per tal que tot l'alumnat pugui aprendre i participar en entorns educatius. Sobretot, vetlla perquè les escoles estiguin preparades i siguin per a tothom independentment de les dificultats d'aprenentatge individual. Per tant, la importància d'aquest decret rau en la identificació de les necessitats de l'alumnat especialment amb necessitats educatives i la proporció d'un ensenyament de qualitat d'acord amb les seves necessitats individuals.

4. MILLORA

La música sempre ha sigut i serà una eina d'expressió i de comunicació, a més a més, l'efecte que produeix a les persones és especialment impactant quan es tracta de persones amb dificultats en l'aprenentatge.

La música a l'escola la Mediterrània és un objectiu clar dins del PEC. Després d'observar els beneficis que aquesta ens aporta, he decidit engegar el següent projecte de millora a través del qual pretenc treballar la diversitat a través de tallers sensorials i la musicoteràpia, a causa de la gran quantitat d'alumnes que actualment hi ha al centre amb alguna dificultat d'aprenentatge.

La musicoteràpia i els tallers sensorials els visualitzo com un recurs que pot proporcionar un nou entorn d'aprenentatge, a més de vivències especialment sensorials i emocionals. Entenc aquests espais com oportunitats úniques on els infants tenen un espai de lliure expressió i un tractament individualitzat i integral d'acord amb les seves necessitats educatives concretes.

Un aspecte fonamental a tenir en compte, és que aquest tipus de recurs s'acostuma a dur a terme en escoles privades i concertades. Per tant, vull trencar barreres i proporcionar als infants oportunitats i garantir-los l'accés a experiències musicals de qualitat dins d'àmbit escolar.

Endemés, vetllar perquè les institucions properes i els músics, tenint-ho en compte com a professionals que mantenen viu el patrimoni musical Català, tinguin un futur i nous talents per contribuir i continuar donant veu al col·lectiu musical, sovint oblidat. Cal afegir, que per la realització del projecte farà falta unir forces amb les institucions més properes, de les quals destaquem el Conservatori de Vila-seca, on es mantindrà una aliança de segur plena d'oportunitats.

Tot i que la mesura va especialment destinada a infants amb necessitats educatives, també ho veig com una eina poderosa aplicable a tota la comunitat educativa, és a dir, algunes pràctiques i dinàmiques seran aplicades transversalment a tota l'escola si el recurs resulta profitós.

Cal tenir en compte, que com destacava Jordi Creus *"Jo sempre dic, amb dues notes, tots podem ser músics. Pots crear un fet musical, una creació que arriba a tothom."* Amb

aquestes paraules vull destacar la importància de la música, tothom pot produir, sentir i explorar-ne les possibilitats, inclús els infants amb més necessitats o els pares que volen acompanyar els seus fills, no és necessària una gran formació per espremer al màxim les possibilitats que ens brinda el món sonor i sensorial.

A través d'aquesta iniciativa vull també dinamitzar activitats i experiències connectades dins i fora de l'escola, promovent i incorporant oportunitats educatives a tots els infants independentment del seu context familiar.

Per tant, la família també serà un element dinamitzador d'activitats i se li brindarà les oportunitats per accedir als tallers i recursos per poder beneficiar-se de la música en el context familiar, ja que la seva implicació en el projecte és igual d'important que tots els altres agents implicats.

4.1 INTEGRACIÓ EN EL CURRÍCULUM

Les propostes d'aquest Pla de Millora s'han elaborat tenint en compte els dos decrets vigents actualment d'educació, els quals són: *DECRET 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil*; *DECRET 175/2022, de 27 de setembre de 2022, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica*.

El currículum 21/2023 pel que fa a l'etapa d'educació infantil, es fonamenta en un currículum competencial, això significa que s'organitza al voltant de 4 grans eixos de desenvolupament i aprenentatge dintre dels quals s'especifica les competències específiques, els criteris d'avaluació i els sabers que han d'assolir al llarg de l'etapa. L'objectiu principal d'aquest decret és fomentar el desenvolupament integral dels infants (DECRET 21/2023, de 7 de Febrer, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Infantil., 2023).

Article 6, s'enumera un seguit de competències clau, en aquest projecte es treballarà principalment la cinquena, és a dir la Competència personal, social i d'aprendre a aprendre. La raó rau en les experiències grupals que es proporcionarà, tot promovent interacció amb elements de l'entorn i amb tota mena de professionals.

Pel que fa als eixos, transversalment hi ha un aprenentatge en tots ells, tot i que es tindrà en compte especialment l'Eix 1 un infant que creix amb autonomia i confiança i l'Eix 2

un infant que es comunica amb diferents llenguatges. A continuació una taula amb les competències que es treballaran i la seva justificació pertinent:

EIX 1: Un infant que creix amb autonomia	
Competència específica 2. Viure les emocions, expressant i reconeixent sentiments i necessitats, per anar creixent en benestar emocional i seguretat afectiva.	Justificació: El conjunt d'activitats aportarà als infants més petits seguretat, confiança i també eines d'expressió emocional, reconeixent moments i sentiments d'alegria, eufòria, tristesa...
EIX 2: Un infant que es comunica amb diferents llenguatges	
Competència específica 1. Interpretar, comprendre i expressar missatges, emprant recursos i coneixements basats en la pròpia experiència, per avançar en la comunicació i la construcció de nous aprenentatges	Justificació: Els sons són un món de sentiments, disposar d'instruments per experimentar i interpretar a través de diferents llenguatges musicals com ara el cos, la veu o instruments.
Competència específica 2. Expressar-se de manera entenedora, personal i creativa mitjançant diferents llenguatges, explorant-ne les possibilitats i gaudint-ne, per respondre a diferents contextos.	

Taula 5: Eixos implicats currículum educació infantil

(DECRET 21/2023, de 7 de Febrer, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Infantil., 2023)

Els sabers concrets que es treballaran al llarg del projecte especialment són els relacionats amb l'apartat *Llenguatge i expressió musical*. Com s'especifica en aquest decret, al preludi introductori de l'àrea, el llenguatge musical s'adquireixen a través de vivències i els sons que ens envolten, és a dir segueix un procés similar al d'una llengua. Es tracta d'un mitjà que permet la comunicació amb els altres.

DECRET 175/2022, de 27 de setembre de 2022, pel que fa a l'etapa d'educació primària, al mateix temps que el currículum presentat, es fonamenta en un currículum competencial, això implica que aquest currículum disposa unes àrees de les quals s'especifica les competències específiques, els criteris d'avaluació i els sabers que han d'assolir al llarg del període (DECRET 175/2022, de 27 de Setembre de 2022, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Bàsica., 2022).

La Competència personal, social i d'aprendre a aprendre i la Competència en consciència i expressió culturals, seran les competències clau que es treballaran al llarg del projecte, ja que tenen en compte aspectes fonamentals com ara la consciència i percepció emocional individual i col·lectiva i la integració amb la societat i elements de la societat (músics, conservatoris, patrimoni musical). Més concretament...

- CPSAA1. És conscient de les pròpies emocions, idees i comportaments personals i emprà estratègies per gestionar-los en situacions de tensió o conflicte, adaptant-se als canvis i harmonitzant-los per assolir els seus objectius.
- CCEC3. Enriqueix i construeix la seva identitat, interactuant amb l'entorn i la societat, a través de l'expressió cultural i artística creativa, integrant el propi cos i desenvolupant les seves capacitats afectives amb un.

La música en aquest currículum entra dins l'Educació Artística, que inclou Educació Plàstica, Audiovisual i Visual, d'una banda, i Música i Arts Escèniques i Performatives, de l'altra. En aquest cas, s'implicarà sempre la globalitat de la música fent ús també d'eines expressives del moviment, a més es destaca que els/les docents poden connectar-los de forma flexible durant el procés d'ensenyament-aprenentatge. Per tant, a continuació es presentarà les competències que es treballaran al llarg del projecte d'aquesta àrea.

Educació Artística

Competència específica 1: Descobrir propostes artístiques de diferents cultures, èpoques i estils, mitjançant la percepció i la vivència, per desenvolupar la curiositat, el respecte i el gaudi.

Competència específica 3: Experimentar i crear amb les possibilitats del so, la imatge, el cos i els mitjans digitals i multimodals, mitjançant activitats i experiències que incorporin l'aprenentatge autoregulat per expressar i comunicar coneixements, idees, sentiments i emocions.

Taula 6: Currículum educació primària competències treballades

(DECRET 175/2022, de 27 de Setembre de 2022, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Bàsica., 2022)

4.2 ESTRATÈGIES CONCRETES I DINÀMIQUES PROFESSIONALS ENTREVISTATS

Per fonamentar-me amb experiències de diferents professionals, al llarg d'aquest treball m'he entrevistat amb 3 professionals de diferents àmbits. Les entrevistes realitzades m'han possibilitat fer-me una idea general i conèixer experiències i dinàmiques que es realitzen actualment en diferents institucions. Els entrevistats van ser; Jordi Creus (músic), Mar Martori (professora de conservatori i musicoterapeuta) i Raül Planas (especialista de música a l'escola).

4.2.1 DINÀMIQUES INTERESSANTS ENTREVISTAT JORDI CREUS

L'entrevistat 1 (Annex 1), Jordi Creus, és un professional que es dedica professionalment a l'Orquestra Simfònica de Castella i Lleó.

L'estructura de sessió del primer entrevistat es basava en les formacions donades pel músic portuguès, Paulo Lameiro. Aquesta estructura és la següent:

1. **Benvinguda:** s'acostuma a tocar una cançó animada mentre els infants entren a l'aula i es realitza una presentació dels músics i dels infants.
2. **Escalfament corporal i vocal: acompanyat amb música:** s'escalfa tot el cos incloent la veu i es repeteixen patrons musicals "els ecos"
3. **Escolta:** es realitza una petita audició d'uns quants minuts, escoltar sense interactuar.
4. **Exercici de percussió, corporal o amb instruments:** es posa una base instrumental i cada nen té el seu moment solista.
5. **Exercicis de música i moviment:** es du a terme exercicis de parts contrastants (ràpid i lent), amb dos o tres tipus de música diferents; associar la música amb un moviment diferent.
6. **Relaxació:** a través dels instruments dels professionals s'intenta crear un ambient més relaxat.
7. **Acomiadament:** es repeteix la mateixa cançó de l'entrada.

La **durada** aproximada d'aquests tallers sensorials és aproximadament de **35-40 minuts generalment**, durant aquestes sessions el músic s'adapta a les sensacions dels infants. Aquests, realitzen accions com **cantar, tocar, instrumentar, moure's o escoltar** i l'objectiu és sobretot **promoure l'expressió i la comunicació**.

Pel que fa als materials necessaris destaca la importància dels instruments dels músics, i materials com ara **teles, pilotes, cordes...** Tot i que exposa que a les aules multisensorials les sessions són molt més profitoses perquè es tracta d'un espai preparat per multitud d'estímul.

Il·lustració 15: Infografia Entrevista Jordi Creus

Elaboració pròpia

4.2.2 DINÀMIQUES INTERESSANTS ENTREVISTADA MAR MARTORI

L'entrevistada 2 (Annex 2), Mar Martori, **treballa actualment al conservatori de Vila-seca**. D'una banda, és professora de música, d'especialitat piano i en concret dóna una assignatura **optativa d'Introducció a la musicoteràpia dins del Grau Professional**. Altrament, **exerceix de musicoterapeuta dins del centre** i atén usuaris amb deficiències, dones que han patit càncer, i adolescents de l'Institut Públic Ramón Barbat I Miracle.

En aquest cas, la Mar ha destacat que l'estructura de sessió que acostuma a seguir consta **d'una música d'entrada i de sortida**, durant el desenvolupament es realitza **2/3 activitats** les quals són contrastants; és a dir si una **es tracta la musicoteràpia activa** en l'altra s'intenta tractar la contrària, és a dir la passiva. Tot i que, destaca que intenta sempre fer més **activitats dinàmiques** que impliquen la musicoteràpia activa.

La durada de les sessions varia tenint en compte si es du a terme en grup o individual, el primer cas, es tracta de **sessions grupals d'1 hora** i, en canvi, en el segon cas les que van destinades a un usuari són **individuals** i tenen una durada de **30 minuts**.

Un dels aspectes que vaig trobar especialment interessant és com rep les retroaccions de les sessions. Cal tenir en compte que sempre compta amb els **docents que li poden proporcionar informació abans d'iniciar les sessions**, però assegura que és important veure durant l'acció que necessiten. A més a més, l'acció que volia destacar consisteix a **deixar escrites a la pissarra les reflexions** dels infants sobre la sessió. Aquesta dinàmica la paraula bé és prohibida, per tal que profunditzin més i puguin posar paraules més adients als seus sentiments.

Finalment, destaca la **importància que en totes les institucions i col·laboracions vagin al conservatori**, ja que és una forma de demostrar que el conservatori sí que **està obert a la comunitat** i trenca amb les barreres econòmiques que l'envolten. Altrament, també fa palès d'aquest fet perquè destaca que **l'aula on es fan les sessions està planificada i adaptada**, puix que el terra és de fusta i disposen de multitud d'instruments dins el conservatori.

Il·lustració 16: Infografia Entrevista Mar Martori
(Elaboració pròpia)

4.2.3 DINÀMIQUES INTERESSANTS ENTREVISTAT RAUL PLANAS

L'entrevistat 3 (Annex 3), Raül Planas treballa actualment a l'Escola Esteve Barrachina localitzada a Sitges, Barcelona. També, és impulsor del projecte Musicoteràpia Garraf, que ofereixen el servei de musicoteràpia a la comarca del Garraf i rodalies (musicoteràpia garraf, 2024).

Aquest professional va descobrir la musicoteràpia durant **una experiència a Nicaragua**, on va veure **l'impacte positiu de la música en els nens**. Després d'aquesta experiència va decidir formar-se i engegar un projecte a l'escola.

Les sessions, les divideix especialment en tres parts. Primerament, els rituals d'inici, activitats centrades en objectius específics i un tancament ritual.

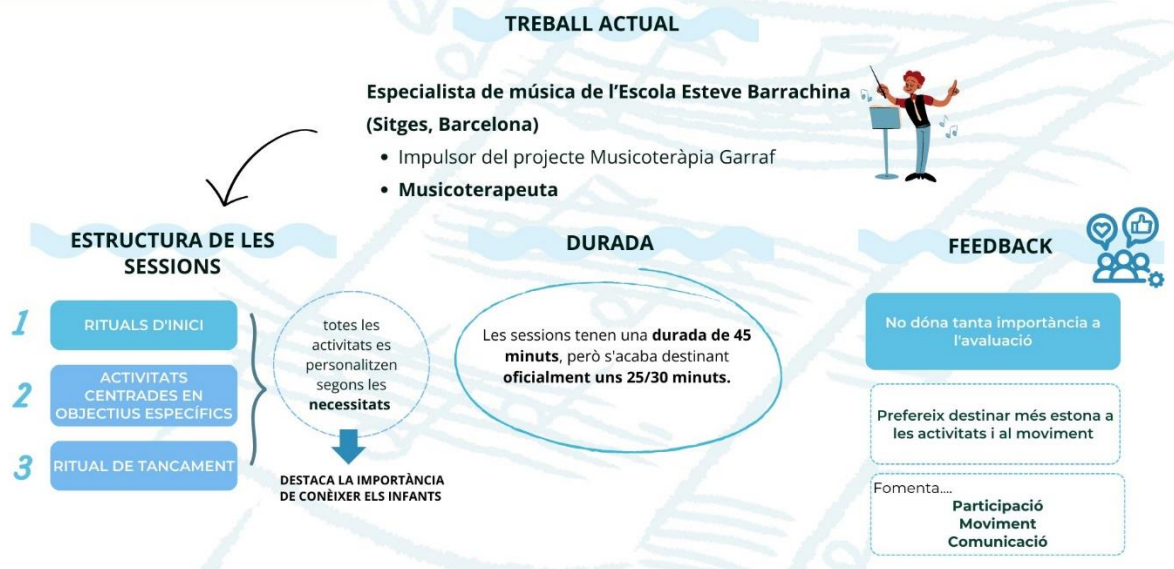
- **Rituals d'Inici:** Especifica que ajuden l'alumnat a situar-se i saber que els hi toca fer, inclou exercicis de moviment corporal molt suaus i respiracions.
- **Activitats Centrades en Objectius Específics:** Exposa que abans de la realització de la sessió s'intenta pensar els objectius específics que es treballaran. Aquests, especialment promouen: la comunicació, l'expressió emocional o la coordinació motora.
- **Ritual de tancament:** L'utilitza per concloure l'activitat, inclou especialment moments de reflexió i relaxació, tot i que també a vegades fa exercicis d'agraïments

L'entrevistat assenyala que totes **les activitats i les dinàmiques es personalitzen** segons les necessitats i les respostes dels infants NESE. Perquè això sigui possible destaca la importància de la **coneixença dels nens** amb els quals realitza la sessió i les principals dinàmiques que s'estableixen dins del grup, per aquest fet és essencial **l'observació i l'afecte**.

Pel que fa a les activitats, es considera que s'ha de **ser flexible**, ja que algunes activitats poden requerir més temps o d'altres menys segons el dia, l'estat d'ànim i l'hora de la realització, segons ell s'ha **d'ajustar les activitats en temps real** dins de l'aula i tenint sempre presents les reaccions dels nens.

Finalment, al contrari que Mar Martori, ell **no dóna tanta importància a l'avaluació** d'aquestes dinàmiques i prefereix destinar més estona al moviment i a les activitats de dins de la sessió.

INFOGRAFIA ENTREVISTA RAÜL PLANAS

Il·lustració 17: Infografia Entrevista Raül Planas

(Elaboració pròpia)

4.3 OBJECTIUS

L'escola Mediterrània té com a propòsit fonamental desenvolupar al màxim les capacitats i competències de tots i cadascun dels infants, dels 3 fins als 12 anys, acompanyant-los amb experiències riques en coneixements i aprenentatges en una societat canviant i globalitzada.

Com a fil conductor d'aquest propòsit fonamental he establert com a objectiu general i primordial d'aquest projecte el que es presenta a continuació. Com ja he fet esment anteriorment, convé que l'escola pública faci un pas endavant i tingui més en compte l'art com a eina dins de les escoles.

Oferir oportunitats sensorials i musicals terapèutiques dins i fora de l'entorn escolar per a infants NESE.

- Eix pedagògic
- Eix relació amb la comunitat i l'entorn
- Eix administratiu i de gestió

Il·lustració 18: Objectiu general projecte de millora

(Elaboració pròpia)

Com ja he justificat en punts anteriors, la musicoteràpia i els tallers sensorials solen ser un recurs per a un col·lectiu determinat de persones. En el cas d'infants entre 3 i 12 anys, s'acostuma a veure en escoles d'educació especial o altres centres privats com escoles de música i conservatoris. L'objectiu principal és aportar els beneficis d'aquest tipus d'experiències als infants de l'escola Mediterrània, tant en l'entorn escolar com fora de l'entorn aportant oportunitats fora de l'escola.

4.3.1 EIX PEDAGÒGIC

Objectiu 1: Oferir tallers sensorials i sessions de musicoteràpia a l'escola Mediterrània.

Objectiu 2: Dinamitzar els tallers musicals d'acord amb les demandes de l'alumnat.

Il·lustració 19: Objectiu eix pedagògic

(Elaboració pròpia)

L'eix pedagògic ens permet centrar, estructurar i guiar els processos educatius que es duran a terme durant el projecte. El rerefons d'aquest objectiu de l'eix pedagògic, és començar a implantar la musicoteràpia i els tallers sensorials 1 cop a la setmana per a infants NESE. Per obtenir-ne els beneficis que comporten principalment pel que fa a les relacions entre iguals, la comunicació i l'expressió d'emocions.

Concretament, es vol oferir als infants amb necessitats de l'escola un espai segur on disposar de múltiples formes d'expressió i de comunicació amb els altres. Per poder-ho dur a terme hem de tenir en compte molts factors, entre els quals destacar l'horari, la planificació, la coordinació amb els professionals del conservatori... Endemés també convindrà avaluar-ne l'impacte per si el projecte es decideix expandir a l'aula ordinària més endavant.

4.3.2 EIX RELACIÓ AMB LA COMUNITAT I L'ENTORN

Objectiu 3: Proporcionar oportunitats musicals dins i fora de l'entorn escolar

Il·lustració 20: Objectiu i estratègies eix relació amb la comunitat i l'entorn
(Elaboració pròpia)

L'eix de relació amb la comunitat i l'entorn ens permet donar una mirada més enllà de l'escola i cercar possibles agents que puguin contribuir i col·laborar conjuntament amb el centre perquè el projecte sigui possible. El rerefons d'aquest objectiu de l'eix d'entorn és donar a conèixer entitats de músics del municipi i proporcionar oportunitats dins i fora de l'escola.

També és una manera de continuar mantenint una aliança estreta amb el conservatori de música Josep Carreres i fomentar experiències musicals professionals i acurades a les necessitats i individualitats de cada infant.

Afegir també, que aquest objectiu pretén dotar de recursos a les famílies per garantir també pràctiques musicals a casa en el benefici de l'infant i la família. Fent publicacions setmanals de pràctiques i activitats dutes a terme a l'escola.

Objectiu 4: Gestionar un espai sensorial i expressiu a l'escola

Il·lustració 21: Objectiu i estratègies eix administratiu i de gestió

Elaboració pròpia

L'eix d'administració i gestió és el que s'encarrega dels recursos materials i humans per fer possible la realització del projecte. El rerefons d'aquest objectiu de l'eix d'administració i gestió és condicionar una aula específica per aquests tallers i demanar subvencions per expandir els recursos materials de l'aula.

A més a més, crear una comissió musical on es revisi les activitats que es duran a terme durant la setmana i prepari un festival de final de curs on exposar les creacions artístiques dels infants al llarg de tot el curs acadèmic.

4.4 ACTIVITATS (TEMPORITZACIÓ APROXIMADA 4 CURSOS)

En aquest apartat es presenta una taula de cada objectiu amb el seu desenvolupament pel que fa a les estratègies i activitats que s'han d'aplicar, a més a més, s'indica els responsables de cada activitat concreta i els recursos específics per a la seva realització. Finalment, els indicadors que ens permetran obtenir resultats i la temporalització inicial dels primers quatre anys.

4.4.1 ACTIVITATS EIX PEDAGÒGIC:

Objectiu 1: Oferir tallers sensorials i sessions de musicoteràpia a l'escola Mediterrània

Estratègia 1: Aplicar tallers sensorials i la musicoteràpia per a infants NESE.

Activitats	Responsables	Recursos específics	Indicadors		Temporalització			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
<p>Activitat 1: Música i moviment.</p>	Especialista de música	<p>Repertori de cançons per a cada curs.</p> <p>Formació proporcionada per musicoteràpia Barcelona, concretament: CURSO MUSICOTERAPIA Y AUTISMO</p>	<p>Nombre total de sessions realitzades mensualment</p> <p>Observació dels materials més influents</p>	<p>Document recopilatori de dinàmiques dutes a terme.</p> <p>Nombre de formacions dutes a terme</p>				
<p>Activitat 2: Sons i olors.</p>	Especialista de música CAD	<p>Pots d'aromes de l'època de l'especialista</p>	<p>Observació directa de la CAD a les sessions 1 cop per trimestre.</p>	<p>Qüestionari de satisfacció dels infants.</p>				

Estratègia 2: Avaluar l'impacte emocional de les sessions sensorials terapèutiques dels infants.								
Activitats	Responsables	Recursos específics	Indicadors		Temporalització			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
Activitat 3: El llibre dels sentiments.	Especialista de música Comissió d'atenció a la diversitat	Llibre en blanc a l'aula de música. Espai l'assemblea del ritual de sortida de la sessió	Recollida i revisió a la sessió d'avaluació de claustre de cada infant	Avaluació de progrés als alumnes implicats pel que fa a les habilitats comunicatives				
Activitat 4: Mural emocional.	Especialista de música Especialista d'educació especial.	Paret on penjar el mural a l'aula de música. Llibre dels sentiments	Document amb l'avaluació de l'activitat per part dels especialistes implicats, amb propostes de millora.	Questionari de satisfacció de l'alumnat.				
Objectiu 2: Dinamitzar els tallers musicals d'acord a les demandes de l'alumnat								
Estratègia 3: Elecció cançó d'entrada i sortida de les sessions.								
Activitats	Responsables	Recursos específics	INDICADORS		Temporalització			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t

Activitat 5: Votació de la cançó d'entrada.	Especialista de música	Llista amb música adequada per a infants	Questionari d'estils de música o grups que agraden als infants Revisió i selecció de les cançons elegides pels infants	Document de totes les cançons classificades per any i grup.				
Activitat 6: Instrumentació de la cançó d'entrada.	Especialista de música Especialista d'educació especial.	Instruments elegits, partitura harmònica i rítmica de la cançó i les adaptacions concretes necessàries segons les necessitats.	Check list d'avaluació del procés	Recopilació de les instrumentacions a la web de l'escola.				
Estratègia 4: Expressió a través d'instruments.								
Activitats	Responsables	Recursos específics	Indicadors		Temporalització			
			Del procés	Dels resultats	1r	2n	3r	4t
Activitat 7 Debat d'instruments.	Especialista de música	Varietat d'instruments de cada tipus: percussió i corda.	Document amb els instruments amb més influència	Gràfic de barres amb els instruments amb més influència.				

Activitat 8: Improvisem i creem.	Especialista de música Especialista d'educació especial.	Instruments elegits i adaptacions concretes necessàries segons les necessitats.	Actes de les sessions. Enquesta de satisfacció per als infants.	Valoració de la dinàmica amb el claustre de professors.				
---	---	---	--	---	--	--	--	--

Taula 7: Activitats (Temporització) eix pedagògic

Elaboració pròpia

4.4.2 ACTIVITATS EIX RELACIÓ AMB LA COMUNITAT I L'ENTORN

Objectiu 3: Proporcionar oportunitats musicals dins i fora de l'entorn escolar								
Estratègia 5: Col·laborar amb el conservatori de Música Josep Carreres i les famílies.								
Activitats	Responsables	Recursos específics	Indicadors		Temporalització			
			Del procés	De resultats	1r	2n	3r	4t
Activitat 9: Nosaltres també participem!	Especialista de música Comissió musical Direcció del centre	Canal de comunicació de l'escola (Additio)	Assistència de les famílies seleccionades en les sessions a través d'enquestes.	Enquesta de satisfacció del recurs Percentatge de la participació de les famílies per cada mes.				

Activitat 10: Concert instrumental d'Abril a l'auditori de Josep Carreras a cycle inicial.	Tutories	Contacte/ canal de comunicació amb el conservatori. Repertori anual de les activitats que ofereixen a les escoles.	Acta de la visita	Enquestes de satisfacció de l'excursió.				
Estratègia 6: Publicar entrades i recursos dins a la web de l'escola								
Activitats	Responsables	Recursos específics	Indicadors		Temporalització			
			Del procés	De resultats	1r	2n	3r	4t
Activitat 11: Les nostres musico experiències.	Comissió musical Tutories	Fitxa de redacció de les experiències Entorn virtual dins de la web de l'escola	Nombre de publicacions durant el trimestre. Enquesta de coordinació dels diferents agents implicats.	Valoració del recurs a través d'una reunió final d'any amb el claustre Gràfic d'audiència de les entrades publicades a la web.				

Activitat 12: Els reptes musicals mensuals.	Especialista de música Comissió musical	Canal de comunicació de l'escola (Additio)	Percentatge de la participació en els reptes.	Anàlisi de les enquestes de satisfacció de les famílies.				
--	--	---	--	---	--	--	--	--

Taula 8: Activitats (Temporització) eix relació amb la comunitat i l'entorn

Elaboració pròpia

4.4.3 ACTIVITATS EIX ADMINISTRATIU I DE GESTIÓ

Objectiu 4: Gestionar un espai sensorial i expressiu a l'escola								
Estratègia 7: Crear un espai sensorial a l'aula de música de l'escola Mediterrània.								
Activitats	Responsables	Recursos específics	Indicadors		Temporalització			
			Del procés	De resultats	1r	2n	3r	4t
Activitat 13: Redissenyar aula de música.	Comissió musical	Llistat d'inventari de l'aula de música. Mapa de l'aula de música.	Anàlisi de les mancances de l'aula de la comissió musical.	Reunió de satisfacció de l'espai amb l'especialista de música.				

			Questionari de propostes de millora per l'aula a la comunitat educativa.	Document amb la reposició de materials.				
Activitat 14: Subvenció a la Generalitat per la compra de materials per l'aula.	Direcció	Documents necessaris per requerir l'ajuda. Justificació explícita del pla de millora.	Revisió trimestral dels procediments i documents a aportar a l'administració.	Memòria justificativa de les despeses.				
Estratègia 8: Crear una comissió musical								
Activitats	Responsables	Recursos específics	Indicadors		Temporalització			
			Del procés	De resultats	1r	2n	3r	4t
Activitat 15: Membres de la comissió.	Professionals assignats Equip directiu	Llistat amb els membres de totes les comissions.	Reunió inicial	Questionari de satisfacció dels membres de la comissió.				
Activitat 16: Redacció dels objectius i la missió de la comissió.	Comissió musical	Espai físic per les reunions de la comissió.	Acta de totes les reunions.	1 revisió conjunta del document d'objectius i missió de la comissió.				

Estratègia 9: Crear grups de colors internivell de cada cicle								
Activitats	Responsables	Recursos específics	Indicadors		Temporalització			
			Del procés	De resultats	1r	2n	3r	4t
Activitat 17: Creació de grups de colors internivell.	Claustre de professorat	Llistat dels infants implicats en el recurs.	Qüestionari d'avaluació de l'infant amb el grup per part de l'especialista de música Enquesta de satisfacció amb el grup.	Document amb els grups realitzats cada any i les modificacions que s'han realitzat.				
Activitat 18: Horari de les sessions de musicoteràpia i tallers dins l'horari escolar.	Equip directiu	Horaris de tots els infants implicats.	Reunió de l'equip directiu amb els horaris realitzats i l'especialista de música.	Reunió final de les hores més profitoses a cada etapa educativa.				

Taula 9: Activitats (Temporalització) eix administratiu i de gestió

Elaboració pròpia

4.4.4 CONCRECIÓ DE LES ACTIVITATS

Oferir tallers sensorials i sessions de musicoteràpia a l'escola Mediterrània

Estratègia 1: Aplicar activitats de musicoteràpia per a infants NESE.

Activitat 1: Música i moviment	<p><i>Música i moviment</i> serà l'activitat principal dins de les sessions de musicoteràpia. Es durà a terme dins de les sessions de musicoteràpia després del ritual d'entrada amb l'objectiu de coneixença del grup. Aquesta, implica expressar-se lliurement en l'espai a través dels ritmes contrastants de cançons de música clàssica o improvisada per l'especialista. La variació principal és l'ús d'elements que acompanyen el moviment, a educació infantil i a cicle inicial seran claus les teles i mocadors, en canvi, al segon i tercer cicle es crearan instruments reciclats per acompanyar la música. Finalment, el repertori de les cançons s'ajustarà a l'edat dels infants.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en les aportacions de les entrevistes de Mar Martori (Annex 2) i Raül Planas (Annex 1). D'una banda, Mar va fer palès de la importància d'expressió de ritmes contrastants amb el cos per la identificació rítmica de la música, Raül Planas d'altra banda, va suggerir la possibilitat de crear instruments amb objectes reciclats i l'ús de les teles.</p> <p>Tot i que l'especialista de música serà l'encarregat de dur a terme les sessions, sempre estarà en contacte amb la comissió a la diversitat i amb els tutors concrets dels infants, per tenir indicacions concretes del seu comportament anterior abans d'entrar a l'aula. L'especialista de música per poder-ho realitzar, haurà de fer una formació específica durant el primer trimestre del curs, en concret la mencionada en la taula del punt anterior. La temporalització del primer any, per tant, es veurà afectada, ja que la dinàmica s'iniciarà després de la formació, en concret al segon trimestre.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es constarà en un document el nombre total de sessions dutes a terme mensualment als infants NESE, i s'observaran aquells materials més influents en les pràctiques trimestralment. Durant la dinamització dels quatre anys, convindrà redactar un document amb les dinàmiques que s'han dut a terme i les seves indicacions de millora de cara als pròxims 4 anys si es continua amb el projecte, es tindran en compte també el nombre total de formacions del professorat.</p>
---	--

<p>Activitat 2: Sons i olors</p>	<p><i>Sons i olors</i> és duran a terme un total de 4 sessions dins de cada trimestre a les sessions de musicoteràpia amb l'objectiu d'experimentar olfactivament les olors de cada època de l'any (les flors, les fulles, fruits de l'època...) Aquesta, implica olorar pots amb aromes durant la part de sortida/relaxació de la sessió amb música tranquil·la amb directe produïda per l'especialista. Aquesta dinàmica anirà especialment destinada a l'etapa d'educació infantil i el primer cicle d'educació primària.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en les aportacions de la Musicoteràpia activa que estableix que un dels aspectes que s'ha d'estimular és la concentració i la discriminació d'estímuls (Suelves et al., 2001) . En aquest cas, oferint 2 estímuls diferents música i olors per discriminar-les i concentrar-se en un sol estímul.</p> <p>Tot i que l'especialista de música serà l'encarregat de dur a terme les sessions, estarà en contacte amb els tutors concrets dels infants perquè en ambdues etapes es treballa les estacions a l'aula i es tracta d'una dinàmica que va en la línia del treball previ.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, la CAD anirà a l'aula a fer observació directa de la CAD a les sessions 1 cop per trimestre, aquest fet permetrà veure les reaccions dels alumnes envers les dinàmiques i el canvi de petits aspectes si escau. Pel que fa als indicadors de resultats es passarà un qüestionari de satisfacció dels infants visual per tal d'observar-ne l'impacte.</p>
<p>Estratègia 2: Avaluar l'impacte emocional de les sessions.</p>	
<p>Activitat 3: El llibre dels sentiments</p>	<p><i>El llibre dels sentiments</i> és una dinàmica que es realitzarà sempre durant el ritual de sortida de les sessions, a l'aula de música es disposarà d'un llibre en blanc on cada pàgina serà un recopilatori d'emocions o sensacions que han sentit els infants durant les sessions sensorials. A la part final de la relaxació, abans de la realització de la cançó final cada infant tindrà l'oportunitat d'expressar com s'ha sentit verbalment i escriure-ho al llibre dels sentiments. Aquest es durà a terme només a l'etapa d'educació primària.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en les aportacions de Daniel Goleman. Tal com afirmava, la intel·ligència emocional s'ha de treballar. Una de les dimensions, en concret la d'autoconeixement, és la capacitat per entendre el que sentim i com ens influeix personalment (Goleman, 1998). El que pretenem a través d'aquest llibre és el reconeixement emocional i l'expressió verbal i escrita d'aquestes.</p>

	<p>S'establirà un protocol d'escriptura del llibre, per tal que els infants coneguin les normes d'escriure-hi. Com ja s'ha comentat es durà a terme sempre durant el ritual de sortida de les sessions, un a un expressaran que han sentit i tot el grup haurà de confirmar l'escriptura.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, el llibre es compartirà a les reunions d'avaluació de claustre per avaluar l'impacte individual de l'alumnat i poder comentar si s'ha produït o no, una millora general individual pel que fa a les relacions socials, impulsivitat... Ja que al final dels quatre anys s'avaluarà el progrés dels alumnes implicats en l'experiència en les habilitats comunicatives de l'àrea de llengua catalana.</p> <p>Cal tenir en compte, que es tracta de millorar el seu repertori lingüístic expressiu de sentiments i sensacions, a més a més implica que han de pensar que han sentit i com ho han sentit.</p>
<p>Activitat 4: Mural emocional</p>	<p><i>Mural emocional</i> és una activitat que es realitzarà 3 cops a l'any, una a final de cada trimestre, amb l'objectiu de recordar totes les emocions experimentades durant les sessions sensorials i de musicoteràpia. Aquesta, implica la revisió del llibre emocional, la recopilació d'emocions i experiències per exposar-ho en forma de mural a l'aula de música, aquestes es desglossaran agrupant les emocions positives, negatives i neutres. Aquest es realitzarà només a l'etapa d'educació primària, en concret a partir de 4t.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en les aportacions del Model d'intel·ligència emocional de Peter Solvey i John Mayer (1997) pel que fa a la importància de classificar les emocions i la comprensió emocional que implica l'habilitat de saber desglossar adequadament les emocions per tal de comprendre-les i analitzar-les (Rani et al., 2022).</p> <p>Es destinaran un total de 2/3 sessions al final del trimestre, a més a més, serà un treball conjunt amb la mestra d'educació especial que acompanyarà als infants a les sessions, aquesta determinarà els materials adequats, i guiarà als infants durant la realització. Hem de tenir en compte també, ajudar-los a planificar-se el temps que disposen per a cada cas.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, el seguiment es realitzarà gràcies al llibre dels sentiments on constaran la recopilació d'aquests amb els dies i les hores de les sessions. Al final del projecte s'avaluarà l'impacte d'aquesta dinàmica amb la comissió musical,</p>

determinant-ne les possibilitats de millora i acció de cara als següents anys. A més a més, per tenir en compte l'opinió dels infants es farà un qüestionari amb 3 o 4 preguntes per determinar el nivell de satisfacció.

Dinamitzar els tallers musicals d'acord amb les demandes de l'alumnat

Estratègia 3: Elació cançó d'entrada i sortida de les sessions.

<p>Activitat 5: Votació de la cançó d'entrada.</p>	<p><i>Votació de la cançó d'entrada</i> és una activitat que es realitzarà al primer trimestre a tots els grups, cada grup elegirà la seva pròpia cançó del ritual d'entrada i del ritual de sortida. Aquesta serà reproduïda multimodalment, alguns cops amb altaveu i d'altres a través de música gravada o tocada al moment per l'especialista.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en les aportacions de Alfredo Larraz concretament de RITUALES DE ENTRADA en EXPRESIÓN CORPORAL, per entendre la importància dels rituals d'entrada i sortida, en concret del ritual d'entrada exposa:</p> <p>El ritual ajuda a: mobilitzar l'atenció dels nens que acaben de canviar de lloc i d'activitat, aconseguir una escolta col·lectiva i que el grup se centri en el treball (preparació corporal i mental per a l'activitat) i crear una disponibilitat corporal, o posada en acció, o escalfament. (Larraz, 2014)</p> <p>Es tindrà preparat una playlist amb cançons especialment animades i aptes per a nens, d'aquestes es farà una votació i serà la cançó més votada d'elegida finalment. També serà necessari disposar de dispositius electrònics de l'aula ordinària, per tant, es demanaran en cas que no en disposin d'individuals.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, primerament s'haurà de passar un qüestionari amb quatre preguntes sobre els estils de música que agraden als infants implicats, aquestes es revisaran i se seleccionaran per la votació, a més a més, a un document es deixarà totes les cançons classificades per any i grup, per tenir constància de les elegides cada curs escolar.</p>
--	---

<p>Activitat 6: Instrumentació de la cançó d'entrada.</p>	<p><i>Instrumentació de la cançó d'entrada</i> consisteix a treballar profundament la melodia de la cançó elegida amb diferents instruments, especialment el piano o el xilòfon que permeten col·locar gomets de colors sobre les tecles. Es faran dinàmiques durant el segon i tercer trimestre de discriminació del tempo de la música, cerca de notes de la melodia amb instruments i instrumentar l'harmonia... Anirà destinada especialment per l'etapa d'educació primària, tot i que a educació infantil es podrà fer portant el ritme amb instruments de percussió o treballant el so i el silenci. Aquestes instrumentacions seran gravades i mostrades als alumnes abans de finalitzar el curs escolar.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en les aportacions sobre els instruments més fàcils per tocar els infants de l'entrevista a Mar Martori (Annex 2), quan va destacar:</p> <p style="padding-left: 40px;">Mira pots afinar una guitarra que totes les cordes sonin en re major, amb el piano pots posar gomets i que toquin unes peces determinades. Sempre pots adaptar els instruments que tens perquè funcionin igualment. També pots jugar amb el so i silenci, ara toco i ara no (Annex 2).</p> <p>L'especialista haurà de pensar i concretar les activitats segons l'elecció de la música dels infants, tenint en compte que sempre pot trobar les partitures, tempos, melodies i harmonia en línia.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, s'avaluarà a través de l'observació directa del progrés dels infants, aquesta observació quedarà recollida en una check list d'avaluació del procés que realitzarà l'especialista amb cada infant individualment durant el procés (almenys 2 cops) i quedaran registrats al Drive fotocopiats. A més a més, es farà una recopilació de les instrumentacions a la plataforma de l'escola.</p>
<p>Estratègia 4: Expressió a través d'instruments.</p>	
<p>Activitat 7 Debat d'instruments.</p>	<p><i>Debat d'instruments</i> és una activitat dins de les activitats de desenvolupament dins de les sessions de musicoteràpia. Es durà a terme al final de la sessió amb l'objectiu d'expressió emocional a través dels instruments. Hi haurà un encarregat de dirigir l'orquestra i donarà veu als instruments creant un debat sonor amb torns de paraula (instrument). En el cas d'educació infantil i primer cicle d'educació primària aquest torn de veu el donarà l'especialista de música, en canvi, a la resta de cursos cada dia el director serà un infant diferent.</p>

	<p>Aquesta activitat s’ha basat en les diverses entrevistes en les quals han destacat que cal treballar l’espera i l’escolta. L’Equip de Somni Psicologia en la seva entrada en el bloc Impaciència, com ensenyem a esperar? Destaca el següent: “És natural que els nens i nenes no tolerin l’espera, ja que no es tracta d’una habilitat innata, sinó d’un aprenentatge que s’ha de desenvolupar durant la seva infantesa (L’Equip de Somni psicologia, 2021).”</p> <p>Serà important disposar de molts instruments a l'aula de música per tal que els infants puguin elegir lliurement el que volen tocar, sempre es pot tenir en compte de treballar un tipus d'instrument determinat de corda o percussió, o deixar lliure elecció. Cal tenir en compte que els instruments de vent són més delicats i en estar en contacte amb la saliva s'ha de netejar molt bé per evitar la propagació de virus o bacteris.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, cada dia s'anotarà en un document tots els instruments elegits per detectar els instruments amb més influència, aquesta recopilació de dades permetrà fer un gràfic de barres amb els instruments amb més influència i del pressupost fer reposició d'aquells més fets servir.</p>
<p>Activitat 8: Improviseu i creem.</p>	<p>Improviseu i creem és una activitat dins de les activitats de desenvolupament. Es durà a terme dins de les sessions de musicoteràpia i durarà la sessió sencera, es partirà de la idea d'improvisar i crear peces musicals pròpies gravant fragments de les improvisacions o anotant amb una fita les notes musicals toades. En el cas d'educació infantil fins al segon cicle, es faran petites gravacions de les improvisacions al moment, serà al tercer cicle que ja s'introduirà els conceptes més difícils d'anotar el ritme i la melodia en les partitures.</p> <p>Aquesta activitat s’ha basat en les aportacions de Diego Salamanca Herrero (2003) a l’article <i>Musicoterapia en Educación Especial</i>, mestre d'educació Musical, Musicoterapeuta i Terapeuta Gestalt, la música com a eina terapèutica pot utilitzar-se de diferents formes (Herrero, 2003), en concret per les aportacions de la música improvisada, la qual és un potenciador d'expressió espontània a través d'instruments, cos o la veu.</p> <p>Pel que fa a nivell logístic s’haurà de tenir en compte disposar de tots els instruments necessaris i també la preparació de materials de suports explicatius del funcionament de la gravadora de la tauleta o l’ordinador o guies per apuntar les composicions a la llibreta, seria interessant en aquestes sessions el suport d’alguna especialista d’educació especial.</p>

Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es redactaran actes de les sessions on s'annotarà com ha anat el funcionament, si els professionals han sigut suficients, si el grup ha estat implicat... Respecte a l'avaluació dels infants envers l'activitat es passarà una enquesta senzilla amb diferents preguntes relacionades amb les activitats que quedaran registrades via en línia, aquests dos procediments permetran fer una valoració amb el claustre de professors sobre aquesta.

Taula 10: Explicació detallada activitats objectiu 1

Elaboració pròpia

Proporcionar oportunitats musicals dins i fora de l'entorn escolar

Estratègia 5: Col·laborar amb el conservatori de Música Josep Carreres i les famílies.

Activitat 9: Nosaltres també participem!

Nosaltres també participem és una iniciativa que pretén obrir les portes a les famílies a les sessions de musicoteràpia l'última setmana de cada mes. Per tant, es brindarà a les famílies l'oportunitat d'assistir i participar en les dinàmiques grupals amb els seus fills. La idea és potenciar el clima de seguretat i l'educació conjunta amb les famílies, tenint-les com a part del procés de l'educació i el benestar dels seus fills.

Aquesta activitat s'ha basat en les aportacions de Pau Rodríguez en la publicació Famílies (2014) que entren a les aules al Diari de l'educació, on destaca:

Cada cop són més els centres que es coordinen amb les famílies i les accepten com un agent educador fonamental per a la millora dels resultats dels infants. Grups interactius, assemblees al centre, tallers de deures conjunts... són algunes de les formes que pren la participació de les famílies quan va més enllà de les AMPA i del Consell Escolar.(Rodríguez, 2014)

Pel que fa al nivell logístic, dues setmanes abans de la setmana de participació de les famílies la comissió musical s'haurà d'encarregar d'enviar una enquesta de participació en l'activitat a tots els pares dels infants implicats. En aquesta podran indicar si participaran o no a la sessió. Així

	<p>doncs, en aquestes quedaran recollits les famílies que assistiran i se li traspasarà la informació a l'especialista de música. La rebuda de les famílies la farà sempre que es pugui la direcció del centre.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, com s'ha comentat es farà una revisió de la participació familiar a través d'enquestes que seran revisades per la comissió musical, aquesta revisió permetrà determinar en un gràfic de percentatges la participació anual de les famílies a les sessions de musicoteràpia. Altrament, també es determinarà la satisfacció de les famílies a partir d'un formulari senzill.</p>
<p>Activitat 10: Concert instrumental d'abril a l'auditori de Josep Carreras a cicle inicial</p>	<p>Concert instrumental d'abril a l'auditori de Josep Carreras a cicle inicial consisteix en anar a l'auditori que es troba en el conservatori de Josep Carreras a escoltar un concert amb diferents instruments, aquests van variant cada any.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en dos aspectes, d'una banda, l'entrevista amb Mar Martori (Annex 2) que va fer pales que escoles de Vila-seca visitaven el Conservatori i les comissions de vent, corda, percussió o cant oferien concerts per aquestes. D'altra banda, la publicació de l'escola la Canaleta <i>CONCERT AL CONSERVATORI</i> del dia 22 d'abril del 2024, on l'especialista de música esmenta la sortida instrumental a l'auditori de Josep Carreras a càrrec d'alguns professors del Conservatori. (Reverté, 2024)</p> <p>Pel que fa al nivell logístic, s'ha de tenir en compte fer una reunió inicial amb el conservatori amb les ofertes de festivals del curs escolar per tal d'elegir dia i hora de la sortida i que aquest pugui oferir a l'escola l'oportunitat.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es realitzarà una acta de la visita tenint en compte els punts forts i febles d'aquesta, a més a més, pels infants es proporcionarà enquestes de satisfacció de l'excursió proporcionant preguntes de detalls concrets de la sortida.</p>
<p>Estratègia 6: Publicar entrades i recursos dins de la web de l'escola</p>	
<p>Activitat 11: Les nostres musico experiències.</p>	<p>Les nostres musico experiències consisteix en una activitat conjunta amb l'àrea de llengua catalana que consisteix en la redacció de les experiències que han viscut els infants al bloc de l'escola, aquesta es realitzarà a l'etapa d'educació primària, en concret a cicle mitjà i superior. Cal mencionar que en cada cicle hi haurà alguna variació, pel que fa a l'exigència del redactat, la idea és que els nens individualment o en grup redactin les experiències que posteriorment seran pujades a la web de l'escola amb els seus redactats.</p>

	<p>Aquesta activitat s'ha basat en les aportacions de Clickedu en la seva publicació <i>Comunicació eficient amb les famílies a l'era digital</i> destaca que “la clau per aconseguir una comunicació eficient amb les famílies rau a adaptar les estratègies tradicionals a les eines i plataformes que ofereix el món digital.”(Sanoma Learning, 2023) Per tant, implicar els infants en la web de l'escola pot fomentar també aquesta comunicació i interaccions en línia amb les famílies.</p> <p>Després de la redacció dels infants, les tutories faran arribar els escrits corregits a la comissió musical que serà l'encarregada de recollir tots els documents realitzats i fer una única entrada per grup de color.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es tindrà en compte el nombre de publicacions entrades a la web durant el trimestre i una enquesta de coordinació dels diferents agents implicats en aquest procés. Altrament, es farà una valoració del recurs a través d'una reunió final d'any amb el claustre i s'observarà a través d'un gràfic l'audiència de les entrades publicades a la web.</p>
<p>Activitat 12: Els reptes musicals mensuals</p>	<p>Els reptes musicals mensuals són, tal com diu el seu nom, reptes que es penjaran mensualment al bloc de l'escola per a totes les edats i consistirà a realitzar algun repte en família que podran realitzar durant tot el mes, aquests poden ser per exemple: crea un instrument amb materials reciclats, bufa ampolles de vidre de diferents dimensions i grava't, crea un ritme de percussió corporal, escolta jazz i dibuixa durant el transcurs de la cançó... Els reptes, en cas que es pugui es penjaran a l'escola i aniran destinats a tota la comunitat educativa, encoratjant també les dinàmiques dins del claustre.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en la idea dels reptes virals durant l'època de confinament, si recordem la majoria tancats a casa, buscàvem alguna manera de passar el temps, i aquests mini reptes que es van anar viralitzant van ajudar molts infants a passar una bona estona amb els pares/mares o germans.</p>

	<p>En principi els reptes no seran avaluables, però sí que es tindran una mica en compte a l'hora d'avaluar l'assignatura de música, per aquest motiu, la comissió musical s'encarregarà de penjar els reptes a la web de l'escola el primer dia escolar de cada mes no festiu. També seran els encarregats de mirar els infants que han participat i fer-li arribar a l'especialista de música.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es tindrà en compte el percentatge de participació en els reptes de cada trimestre, a més es passaran enquestes de satisfacció a totes les famílies de l'escola per determinar si la proposta agrada o no.</p>
--	---

Taula 11: Explicació detallada activitats objectiu 2

Elaboració pròpia

Gestionar l'espai sensorial i expressiu de l'escola	
Estratègia 7: Crear un espai sensorial a l'aula de música de l'escola Mediterrània.	
Activitat 13: Redissenyar aula de música	<p>Redissenyar aula de música consisteix a agafar els plànols i determinar si l'aula de música és funcional o no per la realització de les sessions de musicoteràpia, a banda, el disseny haurà de tenir en compte les peculiaritats d'una aula de musicoteràpia: terra de fusta, espai suficient, lluminositat...</p> <p>Aquesta proposta s'ha basat en les aportacions de Mateos-Hernández (2011) en <i>l'article Musicoterapia. Guías de Implantación. Intervenciones no farmacológicas</i> on destaca la importància de diversos elements en un aula de musicoteràpia, aquests es troben en l'apartat 2.4.1 AULA DE MUSICOTERÀPIA d'aquest treball.</p> <p>La comissió musical conjuntament amb l'equip directiu seran els encarregats de gestionar els elements necessaris a canviar i fer petites modificacions, també es pot donar el cas d'ubicar l'aula en un altre espai de l'escola més funcional i adient.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es farà una anàlisi de les mancances de l'aula de música per part de la comissió musical i l'especialista de música per detectar possibles aspectes de millora de l'aula, a més a més, es realitzarà un qüestionari de propostes de millora</p>

	<p>per l'aula a la comunitat educativa al segon any del recurs. Finalment, es durà a terme una reunió de satisfacció de l'espai amb l'especialista de música per tal d'observar si convé fer més canvis o no.</p>
<p>Activitat 14: Subvenció a la Generalitat per la compra de materials per l'aula.</p>	<p>Subvenció a la Generalitat per la compra de materials per l'aula implica demanar a la Generalitat diners pel projecte, per aquest motiu cal seguir una sèrie de passos i complir amb els requisits de la convocatòria pertinent. Per tant, primer de tot, convindrà informar-se sobre les convocatòries disponibles de material, llegir bé les bases de la convocatòria i preparar la documentació necessària d'acord amb la convocatòria, quan tots els documents estiguin en regla s'haurà de presentar la sol·licitud.</p> <p>Les subvencions les demanarà direcció, tot i que tota la documentació la realitzarà la comissió musical. Aquestes convocatòries es poden trobar dins la pàgina web de la Generalitat de Catalunya, en concret als tràmits del departament de cultura on hi ha la Subvenció per a la promoció de la música (Generalitat de Catalunya, 2024)</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació, serà necessari revisar els procediments i documents a aportar a l'administració i la correcció en cas necessari. En cas que la subvenció sigui aprovada, es durà a terme una memòria justificativa de les despeses de la subvenció proporcionada.</p>
<p>Estratègia 8: Crear una comissió musical</p>	
<p>Activitat 15: Membres de la comissió</p>	<p>Membres de la comissió implica formar i reclutar professionals que puguin formar part de la comissió. Seria convenient que l'especialista de música en formes part conjuntament amb altres membres de la comunitat educativa que tinguin interès o experiència en gestionar activitats al voltant de la música.</p> <p>Aquesta proposta s'ha basat en el PEC de l'escola Mediterrània, on es dóna importància a les 7 comissions existents de l'escola perquè sustenta el següent fet "van ser creades per a millorar el funcionament de l'escola. Aquestes es reuneixen un cop per setmana, en concret tots els dimarts." (Álvarez et al., 2024)</p> <p>Pel que fa al nivell logístic, convindrà redistribuir els membres per aquest motiu serà necessària una reunió inicial per contemplar els professionals que en voldrien formar part, i distribuir equitativament els altres professionals amb les 8 comissions existents.</p>

	<p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es farà una reunió inicial com s'ha comentat per crear la comissió, al final dels quatre anys es farà un qüestionari de la comissió per saber-ne les fortaleces i debilitats.</p>
<p>Activitat 16: Redacció dels objectius i la missió de la comissió</p>	<p>Redacció dels objectius i la missió de la comissió és una part del procés a l'hora de crear una comissió dins de l'escola, això implicarà decidir quines són les funcions i els objectius de la comissió tenint en compte aquest projecte i també observant les tasques prèviament encomanades dins de les taules. Com a projecte de futur, aquesta serà l'encarregada de l'organització d'esdeveniments musicals a l'escola i la promoció de la música dins i fora de l'escola.</p> <p>Aquesta proposta s'ha basat en la importància d'aquestes comissions dins de l'escola, aquest fet el remarca l'Institut Vall de Llémna en la seva publicació (2024) sobre les comissions de l'institut.</p> <p style="padding-left: 40px;">Les comissions són grups de treball que es constitueixen per dur a terme una sèrie de tasques centrades en un tema determinat que té un caràcter rellevant dins la línia pedagògica del centre (Institut Vall de Llémna, 2024).</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, serà obligatori fer una acta de totes les reunions, per tal que l'equip directiu pugui supervisar que s'està fent en les reunions, l'avaluació implicarà la revisió conjunta del document d'objectius i missió de la comissió.</p>
<p>Estratègia 9: Crear grups de colors internivell de cada cicle</p>	
<p>Activitat 17: Creació de grups de colors internivell</p>	<p>Creació de grups de colors internivell consisteix a crear grups NESE internivell dels diferents cicles per tal de crear grups estables per assistir a les sessions de musicoteràpia. Aquests seran creats durant el primer trimestre en una reunió de claustre de professorat, ja que el professorat podrà valorar millor i conèixer els infants que té a l'aula per determinar quins agrupaments poden ser adequats.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en les mesures i suports universals de l'article <i>De l'escola inclusiva al sistema inclusiu. Una escola per a tothom, un projecte per a cadascú</i> on destaca que moltes estratègies que poden ser útils per aquest alumnat, entre les quals els tallers/activitats internivell i el treball en petits grups (Direcció General d'Educació Infantil i primària, 2015)</p>

	<p>Pel que fa a nivell logístic, s'haurà de tenir en compte que cada any els grups es veuran afectats segons si hi ha més infants amb necessitats educatives i també tenir en compte que els infants de 6è ja no estaran a l'escola; tot i això, és interessant intentar mantenir els agrupaments o infants que funcionen bé junts.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es realitzarà un qüestionari d'avaluació de l'infant amb el grup per part de l'especialista de música i una enquesta de satisfacció amb el grup per a cada infant a final de curs. A més a més, es farà un recull de totes les agrupacions i grups de cada any que quedaran recollits en un Document amb els grups duts a terme cada any i les modificacions en cas que s'hagin fet amb l'explicació de la causa.</p>
<p>Activitat 18: Horari de les sessions de musicoteràpia i tallers dins l'horari escolar</p>	<p><i>Horari de les sessions de musicoteràpia i tallers dins l'horari escolar</i> implica tenir en compte els horaris dels infants implicats en un mateix grup de color per observar quina hora o hores podrien realitzar el recurs, aquests horaris els realitzarà direcció tenint en compte els documents necessaris per a la correcta distribució horària també tenint en compte les hores de l'especialista de música de cada curs escolar.</p> <p>Aquesta activitat s'ha basat en els <i>Documents per a l'organització i la gestió dels centres</i> del Departament d'educació que exposa: “Les decisions, en relació amb l'organització i la distribució del temps escolar, han de vetllar per la coherència de l'acció educativa i han d'estar orientades a la millora dels resultats educatius” (Generalitat de Catalunya, 2024).</p> <p>Per l'anterior motiu, l'equip directiu serà l'encarregat de revisar i realitzar els horaris d'acord amb la normativa vigent i tenint en compte la distribució del temps escolar i dels especialistes implicats.</p> <p>Pel que fa al seguiment i avaluació d'aquesta activitat, es realitzarà una reunió de l'equip directiu amb els horaris realitzats i l'especialista de música a l'inici i a final de curs per determinar la continuïtat d'aquests o no, finalment es durà a terme una reunió final de les hores més profitoses observades en cada etapa educativa.</p>

Taula 12: Explicació detallada activitats objectiu 3

Elaboració pròpia

4.5 IMPLICACIÓ DELS DIFERENTS SECTORS DE LA COMUNITAT

Aquest projecte no serà possible sense la participació i col·laboració dels diferents sectors de la comunitat. L'escola ha de tenir en compte l'entorn on es desenvolupen les activitats per tal de proporcionar aprenentatges reals i pròxims als infants. Per tant, és necessari una coherència i cohesió al llarg d'aquesta proposta de millora.

El primer element clau al nostre projecte són les famílies dels infants, aquestes volem que siguin participes de les activitats i tallers que durem a terme al llarg de la millora. Tot i que molts factors influeixen en la participació de les famílies en activitats escolars, tal com destaca l'article la *Implicació parental i relació entre família i escola en temps de confinament*, la participació dels pares i les mares en l'educació dels fills representa un element molt important.

A través d'aquest projecte pretenc involucrar tota la comunitat educativa, fomentant a més la relació família i escola. Nombrosos estudis s'han fet ressò de la incidència que té la col·laboració entre l'escola, la família i la comunitat (Oliver, Muñoz, 2020.) Moltes dinàmiques es proposaran com a proposta didàctica a realitzar en família, evidentment es tractaran d'activitats voluntàries, per tant, serà una part del procés indispensable. Apostem per atorgar una part de responsabilitat del projecte a les famílies, fomentant la seva importància dins de l'escola i promovent també experiències musicals per a tots.

El segon element clau és el Conservatori i Escola de Música Josep Carreres del municipi de Vila-seca, d'aquesta institució espero plena participació i compromís envers el projecte, ja que sense aquesta no és possible la realització a curt termini. La possibilitat d'experimentar i disposar de professionals de diferents àmbits de la música ens proporciona un ventall enorme de sons a través dels instruments.

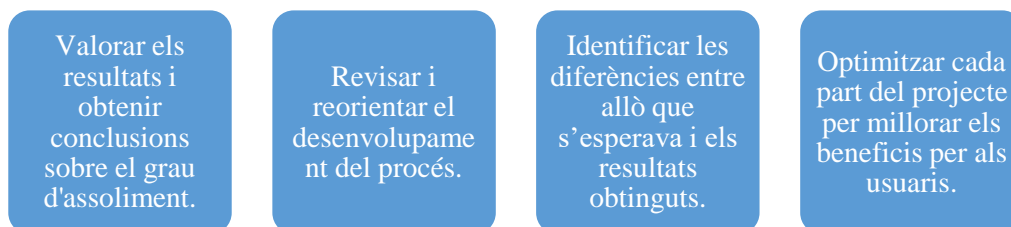
A més, brinda la possibilitat als infants de disposar experiències musicals normalment proporcionades per institucions. Sempre que puguem, oferirem als infants experiències i oportunitats per visitar el conservatori i l'auditori, tot i que amb aquest projecte només es contempli una visita, l'escola ja du a terme visites on s'inclouen tots els infants. Les activitats que s'ofereixen són algunes de les següents: concert d'orquestra a l'any per cada cicle educatiu, visita guiada per a tots els cursos al conservatori de Vila-seca, participació en el festival sensorial de l'escola...

4.6 INDICADORS D' AVALUACIÓ

Quan es decideix portar a la pràctica un projecte de millora en un centre educatiu, és primordial dissenyar el procés avaluatiu que se seguirà rigorosament durant els primers anys. La seva funció principal és valorar els objectius marcats i les propostes de millora per tal de donar continuïtat al projecte i l'assoliment de les estratègies marcades (Canals, 2008)

Encara més, quan es planifica un projecte d'aquestes dimensions cal tenir en compte tots els procediments necessaris per a la seva implementació real en un context determinat, un d'aquests procediments, és el disseny d'un procés avaluatiu (Ranchall, 2016). L'avaluació és clau en un projecte educatiu, com es menciona en el Manual d'avaluació de projectes i programes educatius escrit per Francesc Ranchal Collado l'avaluació és una fase del cicle de vida del projecte que serveix per determinar el grau d'assoliment dels objectius que s'havien dissenyat inicialment i extreure aprenentatges per a la millora. (Álvarez Mena, 2011)

La finalitat d'aquest procés és tal com menciona en el punt Fase d'avaluació i característiques dels seus components de l'Institut Obert de Catalunya, rau en els següents aspectes, aquests també els podem considerar objectius de l'avaluació: (IOC, n.d.-b)

Il·lustració 22: Finalitat i objectius d'avaluar

IOC, n.d. -b

Tal com emfatitza Joan Rosinach en la publicació a Xarxanet Tipus d'avaluacions de projectes (2020) "Cal posar l'èmfasi en què l'avaluació no és un tràmit final, sinó que ha de ser un procés que acompanyi tot el desenvolupament del projecte (Rosinach, 2020)."

És per l'anterior motiu, que aquest projecte s'avaluarà durant els primers quatre anys anualment a través d'informes de seguiment, aquests primers anys permetran fer rectificacions d'aquest, i observar-ne les fortaleses i els punts dèbils. Després dels quatre anys inicials es realitzarà un informe d'avaluació complet, l'avaluació anirà en la mateixa

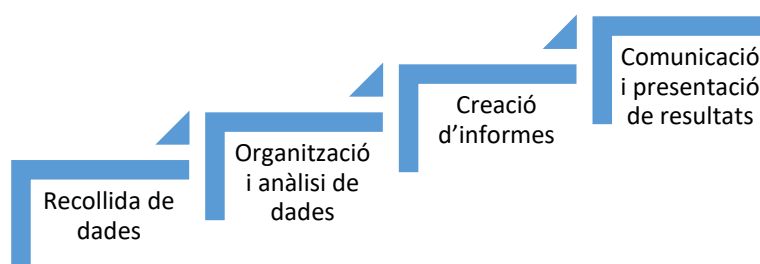
línia del PEC, és a dir el projecte serà revisat cada quatre anys de forma global i anualment s'elaboraran informes de seguiment (Álvarez et al., 2024).

L'avaluació en aquest cas serà contínua i final amb l'objectiu de desenvolupar una avaluació formativa i sumativa (Canals, 2008). L'avaluació contínua i formativa implicarà avaluar el projecte anualment, observant de manera continuada els processos i les activitats que s'estan duent a terme, d'altra banda, l'avaluació sumativa permetrà valorar els resultats obtinguts al final del procés per estructurar i valorar les diferències del projecte plantejat inicialment i el final (Mille, 2002).

En aquest cas l'avaluació serà interna i externa, és a dir mixta. L'avaluació interna la realitzaran principalment la comissió musical, els especialistes d'atenció a la diversitat i l'especialista de música, tot i que també es tindrà en compte la resta de professionals com ara la direcció del centre i el claustre de professorat. L'avaluació externa, en canvi, la durà a terme principalment les famílies dels infants, agents implicats durant tot el projecte (Mille, 2002).

Els fets mencionats en l'anterior paràgraf implicarà que l'avaluació sigui participativa, és a dir que tingui en compte tots els agents implicats en el procés. A més a més, tindrà la funció orientadora que implicarà que els responsables del projecte puguin prendre decisions significatives al voltant del seu desenvolupament. (IOC, n.d.-b)

Els passos que es realitzaran per l'avaluació d'aquest projecte seran les següents:

Il·lustració 23: Passos avaluació del projecte
IOC, n.d. -b

La comissió musical serà l'encarregada de la recollida de dades de totes les activitats, aquestes dades sempre que es pugui quedaran recollides de forma gràfica en un document Word dins de la carpeta del Drive de la comissió. En aquest document, també s'especificarà la data exacta, els agents implicats, el procediment dut a terme i unes conclusions breus per fer-ne una anàlisi i organització detallada de les dades obtingudes.

Aquest fet permetrà la realització anual dels informes de seguiment i control els resultats intermedis de les activitats, aquests seran informes breus i visuals.

Al final dels quatre anys, es realitzarà un informe final del projecte, que haurà d'estar a disposició de les persones que integren l'equip per a la presentació posterior a l'equip directiu del balanç del projecte. Aquest informe tindrà la següent estructura bàsica, que es pot observar més detalladament a l'Annex 4 (Álvarez Mena, 2011) :

1. Introducció o presentació.
2. Apartats per a cadascun dels aspectes avaluats (Objectius).
3. Conclusions generals de l'avaluació.
4. Recomanacions derivades de l'avaluació.
5. Annexos amb dades significatives dels informes de seguiment i control.

II-lustració 24: Infografia avaluació del projecte

Elaboració pròpia

A través dels indicadors de cada activitat, es valorarà si l'activitat ha tingut èxit o no, després de valorar aquests dos ítems s'observarà la taula següent (taula d'avaluació de seguiment i control), on hi ha les indicacions pertinents per a fer en cada cas, les actuacions es valoraran i votaran dins la comissió musical on també es podran proposar altres propostes de millora, especialment en el cas de no tenir èxit una activitat determinada

4.6.1 TAULA D'AVALUACIÓ DE SEGUIMENT I CONTROL

Oferir tallers sensorials i sessions de musicoteràpia a l'escola Mediterrània			
Estratègia 1: Aplicar activitats de musicoteràpia per infants NESE.			
Activitat 1: Música i moviment	Si té èxit	Es continuarà duent a terme dins de les sessions de musicoteràpia i amb les variacions indicades per a cada cicle. També es pot introduir altres materials si s'observa un bon comportament i desenvolupament d'aquesta.	
	Si no té èxit	En cas que no tingui èxit en una etapa educativa concreta, es provarà amb moviments més guiats per part de l'especialista i no tan lliures o amb més variació pel que fa als estils de música. En cas que no tingui èxit en cap grup, es pot modificar l'activitat creant una coreografia de moviments.	
	Avaluació (marca amb una (x)).		
	100% = S'han recopilat totes les dinàmiques dutes a terme i les formacions han resultat exitoses.		50% = S'han recopilat algunes dinàmiques dutes a terme i les formacions podrien haver resultat més útils
75% = S'han recopilat gran part de les dinàmiques dutes a terme i les formacions han resultat útils.		25% = Gairebé no s'han recopilat	
Activitat 2: Sons i olors	Si té èxit	Es continuarà duent a terme dins de les sessions de musicoteràpia, es podrà augmentar les sessions destinades, això podria implicar un augment de 4 o 5 sessions més per trimestre en els grups que es consideri oportú.	
	Si no té èxit	En cas que no tingui èxit en una etapa educativa concreta, s'intentarà posar música gravada en comptes de música en directe per l'especialista, per tal d'acompanyar més als infants en el procés. En cas que tampoc tingui èxit, es procedirà a treure la dinàmica de les sessions, però continuarà duent-se a terme el projecte de les estacions a les aules.	

	Avaluació (marca amb una (x)).		
	100% = A través del qüestionari s'ha vist que els infants estan molt satisfets amb el recurs.		50%= A través del qüestionari s'ha vist que alguns infants estan satisfets amb el recurs i alguns no.
	75%= A través del qüestionari s'ha vist que els infants majoritàriament els agrada el recurs.		25%= A través del qüestionari s'ha vist que els infants no els agrada el recurs
Estratègia 2: Avaluació l'impacte emocional de les sessions.			
Activitat 3: El llibre dels sentiments	Si té èxit	Es continuarà duent a terme durant el ritual de sortida de les sessions, i en cas necessari es plantejarà la idea de disposar 1 llibre dels sentiments per cada grup de colors.	
	Si no té èxit	Es plantejarà una dinàmica més senzilla, on simplement s'annotin els sentiments a la pissarra i l'especialista realitzi fotografies i impressions de les mateixes per arxivar-ho en algun suport com un arxivador o quedin guardades en alguna plataforma en línia com ara el book creator, formant així també un llibre.	
	Avaluació (marca amb una (x)).		
	100% = S'ha observat una millora notable en les habilitats comunicatives dels infants.		50%= S'ha observat una petita millora en les habilitats comunicatives dels infants
	75%= S'ha observat un progrés en les habilitats comunicatives dels infants.		25%= Gairebé no s'ha observat una millora en les habilitats comunicatives dels infants
Activitat 4: Mural emocional	Si té èxit	Es continuarà realitzant 3 cops a l'any un cop per trimestre, i si es considera oportú i els infants de 1r, 2n i 3r també volen participar, s'intentarà també incloure'ls en aquesta activitat progressivament.	
	Si no té èxit	Es plantejarà la realització d'un pòster a finals del tercer trimestre com a conclusió de les sessions de musicoteràpia de tot l'any a cada grup de color, on grupalment faran una síntesi i el pòster visual de recopilació d'experiències.	

Avaluació (marca amb una (x)).		
100% = A través del qüestionari s'ha vist que els infants estan molt satisfets amb el recurs.		50% = A través del qüestionari s'ha vist que alguns infants estan satisfets amb el recurs i alguns no.
75% = A través del qüestionari s'ha vist que els infants majoritàriament els agrada el recurs.		25% = A través del qüestionari s'ha vist que els infants no els agrada el recurs
Dinamitzar els tallers musicals d'acord a les demandes de l'alumnat		
Estratègia 3: Elació cançó d'entrada i sortida de les sessions.		
Activitat 5: Votació de la cançó d'entrada.	Si té èxit	Es continuarà realitzant al primer trimestre a tots els grups, en cas que la dinàmica anés bé, de cara al futur es podria plantejar la creació d'una cançó d'entrada per l'escola.
	Si no té èxit	La cançó d'entrada serà elegida per l'especialista i serà una cançó única a tots els grups.
	Avaluació (marca amb una (x)).	
	100% = S'han recopilat totes les cançons per any i grup. 75% = S'han recopilat gran part de les cançons per any i grup.	
Activitat 6: Instrumentació de la cançó d'entrada.	Si té èxit	Es continuarà realitzant la dinàmica, en cas que s'observi que es pot introduir un nou instrument, s'introduirà l'ukulele, instrument que ja toquen a l'escola.
	Si no té èxit	Es plantejarà una dinàmica més senzilla, on simplement es porti el compàs o els tempos més destacats de la melodia amb instruments de percussió: triangle, pandero, claus, caixa xinesa...

	Avaluació (marca amb una (x)).		
	100% = S'han recopilat totes les instrumentacions a la web de l'escola.		50%= S'han recopilat algunes instrumentacions a la web de l'escola.
	75%= S'han recopilat gran part de les instrumentacions a la web de l'escola.		25% = No han quedat recopilades les instrumentacions a la web de l'escola.
Estratègia 4: Expressió a través d'instruments.			
Activitat 7 Debat d'instrument ts	Si té èxit	Es continuarà duent a terme al final de la sessió o s'introduirà més temps dins de la part de desenvolupament per destinar més estona al recurs.	
	Si no té èxit	Es plantejarà una dinàmica més senzilla, on el director produeixi un ritme i els músics hagin de reproduir-lo a continuació, aquest director cada vegada serà un infant diferent.	
	Avaluació (marca amb una (x)).		
	100% = S'ha observat en el gràfic de barres els instruments amb més influència.		50%= No s'ha realitzat un registre prou exacte per observar en el gràfic de barres els instruments amb més influència.
	75%= S'ha observat en el gràfic de barres alguns dels instruments amb més influència.		25%= No s'ha realitzat un registre ni s'ha pogut fer un gràfic de barres dels instruments amb més influència.
Activitat 8: Improviseu i creem.	Si té èxit	Es continuarà duent a terme en les activitats de desenvolupament de les sessions de musicoteràpia i la duració continuarà sent de la sessió sencera	
	Si no té èxit	Com que pot ser una dinàmica una mica complicada, es demanarà suport d'infants que estudiïn música al conservatori de l'escola per també participar en les sessions i orientar els seus iguals. Si tampoc resulta útil, simplement es faran les gravacions d'improvisacions espontànies a través de l'experimentació amb els instruments.	

Avaluació (marca amb una (x)).			
	100% = La valoració en el claustre de professors s'ha sigut favorable i se n'extreuen conclusions molt favorables.		50%= La valoració en el claustre de professors no es considera ni bona ni dolenta i se n'extreuen poques conclusions.
	75%= La valoració en el claustre de professors és bona i se n'extreuen conclusions favorables.		25%= La valoració en el claustre de professors és desfavorable i se n'extreuen conclusions poc positives.

Taula 13: Taula seguiment i control Obj. 1 i 2

(Elaboració pròpia)

Proporcionar oportunitats musicals dins i fora de l'entorn escolar			
Estratègia 5: Col·laborar amb el conservatori de Música Josep Carreres i les famílies.			
Activitat 9: Nosaltres també participem!	Si té èxit	Es continuarà obrint les portes a les famílies a les sessions de musicoteràpia l'última setmana de cada mes, i s'ampliarà a dues setmanes de cada mes en cas que hi hagi participació i implicació.	
	Si no té èxit	Es restringirà l'entrada a les sessions de musicoteràpia, però es demanarà la seva implicació en sortides o dinàmiques menys específiques.	
Avaluació (marca amb una (x)).			
	100% = A través del qüestionari s'ha vist que les famílies estan molt satisfetes amb el recurs i cada mes participen la majoria de famílies en les sessions.		50%= A través del qüestionari s'ha vist que algunes de les famílies els agrada el recurs i algunes no. Cada mes hi ha sempre les mateixes famílies participant en les sessions.
	75%= A través del qüestionari s'ha vist que les famílies majoritàriament els agrada el recurs, a més, cada mes hi ha participació en les sessions de les famílies.		25%= A través del qüestionari s'ha vist poca implicació per part de les famílies perquè no acaba de convèncer el recurs.

Activitat 10: Concert instrumental d'Abril a l'auditori de Josep Carreras a cicle inicial	Si té èxit	Es continuarà mantenint el contacte amb el conservatori de Música Josep Carreres per ampliar la sortida a altres cursos de l'escola.		
	Si no té èxit	Es buscarà altres concerts en el catàleg d'ofertes per a les escoles que proporciona el conservatori de Música Josep Carreres o altres experiències musicals que impliquin visitar paral·lelament l'auditori.		
	Avaluació (marca amb una (x)).			
	100% = A través de l'enquesta s'ha vist que els infants els ha agradat molt l'experiència.		50%= A través de l'enquesta s'ha vist que alguns dels infants els ha agradat l'experiència i d'altres no.	
75%= A través de l'enquesta s'ha vist que la majoria dels infants els ha agradat l'experiència.		25%= A través de l'enquesta s'ha vist que alguns dels infants no els ha agradat l'experiència.		
Estratègia 6: Publicar entrades i recursos dins a la web de l'escola				
Activitat 11: Les nostres musico experiències.	Si té èxit	Es mantindrà la redacció de les experiències que han viscut els infants al bloc de l'escola.		
	Si no té èxit	S'intentarà que els redactats els realitzin a l'aula de SIEI amb el suport adequat o en cas que tampoc sigui suficient el suport, les entrades les realitzarà l'especialista de música amb les aportacions que observi en les redaccions.		
	Avaluació (marca amb una (x)).			
	100% = La valoració en el claustre de professors s'ha sigut favorable i se n'extreuen conclusions molt favorables. El gràfic d'audiència de les entrades a la web és elevat.		50%= La valoració en el claustre de professors no es considera ni bona ni dolenta i se n'extreuen poques conclusions. El gràfic d'audiència no és gaire elevat.	
75%= La valoració en el claustre de professors és bona i se n'extreuen conclusions favorables. El gràfic d'audiència de les entrades a la web és correcte.		25%= La valoració en el claustre de professors és desfavorable i se n'extreuen conclusions poc positives. El gràfic d'audiència mostra poques visites a la web.		

Activitat 12: Els reptes musicals mensuals	Si té èxit	Es continuaran penjant els reptes mensualment al bloc de l'escola, incentivant la participació de les famílies. També, més endavant si es considera es podrà crear un guanyador dels reptes.		
	Si no té èxit	Es continuaran penjant, però de forma més esporàdica, un cada dos mesos, ja que d'aquesta manera continuem encoratjant a la comunitat a fer dinàmiques musicals amb els seus fills o filles.		
	Avaluació (marca amb una (x)).			
	100% = A través de l'enquesta s'ha vist que les famílies estan molt satisfetes amb el recurs i participen cada mes.		50%= A través de l'enquesta s'ha vist que algunes de les famílies els agrada el recurs i algunes no, participen alguns cops en els reptes si els interessen.	
	75%= A través de l'enquesta s'ha vist que les famílies majoritàriament els agrada el recurs i participen la majoria de mesos.		25%= A través de l'enquesta s'ha vist poca implicació per part de les famílies perquè no els acaba de convèncer els reptes.	

Taula 14: Taula seguiment i control Obj. 3

(Elaboració pròpia)

Gestionar l'espai sensorial i expressiu de l'escola

Estratègia 7: Crear un espai sensorial a l'aula de música de l'escola Mediterrània.

Activitat 13: Redissenyar aula de música.	Si té èxit	Es tindrà present noves possibilitats de millora de l'aula de cara a les necessitats noves que es presentin.		
	Si no té èxit	Es demanarà ajuda algun professional extern de disseny d'aules, on se l'indicarà els objectius i necessitats de l'aula.		
	Avaluació (marca amb una (x)).			
	<p>100% = La reunió de satisfacció amb l'especialista ha conclòs que les modificacions i disseny són les correctes per a la millora de l'espai.</p> <p>75%= La reunió de satisfacció amb l'especialista ha conclòs que les modificacions i disseny poden fer encara alguna modificació per millorar.</p>		<p>50%= La reunió de satisfacció amb l'especialista ha conclòs que les modificacions i disseny han de repensar-se.</p> <p>25%= La reunió de satisfacció amb l'especialista ha conclòs que les modificacions i disseny no són les adequades encara.</p>	
Activitat 14: Subvenció a la Generalitat per la compra de materials per l'aula.	Si té èxit	Es tornarà a procedir amb els passos necessaris per tornar a demanar la subvenció per la compra de més instruments o reposició dels més vells.		
	Si no té èxit	Es buscarà altres formes de subvenció, o es destinarà una part del pressupost de l'escola inicialment destinat a l'aula de música per tenir en compte també les necessitats per les sessions de musicoteràpia.		
	Avaluació (marca amb una (x)).			
	<p>100% = En la memòria justificativa de les despeses ha quedat recopilat tota la compra de material i en quines accions s'han destinat els diners.</p>		<p>50%= En la memòria justificativa de les despeses ha quedat recopilat només una part de la compra de material.</p>	

	75%= En la memòria justificativa de les despeses ha quedat recopilat gran part de la compra de material i en quines accions s'han destinat els diners.		25%= En la memòria justificativa de les despeses no ha quedat recopilat la compra de material i en quines accions s'han destinat els diners.	
Estratègia 8: Crear una comissió musical				
Activitat 15: Membres de la comissió	Si té èxit	Es mantindrà el personal que conforma l'equip si és possible, o almenys s'intentarà que hi hagi alguna persona que ja hi hagi estat anys anteriors per ensenyar als nous professionals el funcionament.		
	Si no té èxit	Es tornarà a intentar amb nous professionals o la comissió de diversitat donarà un cop de mà a la comissió quan ho sol·licitin.		
	Avaluació (marca amb una (x)).			
	100% = A través del qüestionari s'ha vist que la comissió està molt satisfeta amb els membres que la conformen.		50%= A través del qüestionari s'ha vist que una part de la comissió no està satisfeta amb els membres que la conformen.	
75%= A través del qüestionari s'ha vist que la comissió està majoritàriament satisfeta amb els membres que la conformen.		25%= A través del qüestionari s'ha vist que la comissió no està satisfeta amb els membres que la conformen.		
Activitat 16: Redacció dels objectius i la missió de la comissió	Si té èxit	Es revisarà anualment els objectius i la missió de la comissió i es realitzaran canvis en cas convenient, per a la millora i continuïtat de la comissió.		
	Si no té èxit	Es proporcionarà exemples de les altres comissions per tenir una orientació en la redacció dels objectius, per tant, convindrà refer el document i replantejar els objectius prioritaris de la comissió.		
	Avaluació (marca amb una (x)).			
	100% = La revisió conjunta del document ha resultat positiva i es considera que no s'han de fer modificacions.		50%= La revisió conjunta del document no ha resultat ni positiva ni negativa i es considera que s'han de fer algunes modificacions.	
75%= La revisió conjunta del document ha resultat positiva i es considera que s'han de fer petites modificacions.		25%= La revisió conjunta del document ha resultat negativa i es considera que s'han de fer modificacions.		

Estratègia 9: Crear grups de colors internivell de cada cicle			
Activitat 17: Creació de grups de colors internivell	Si té èxit	Els grups internivell es mantindran durant tot el curs escolar i si és possible durant dos cursos escolars seguits i el procediment a seguir per a la creació serà el mateix que s'ha establert en la taula.	
	Si no té èxit	Es buscaran altres maneres de creació de grups internivell o es modificaran al llarg del curs assegurant que tots els infants estiguin bé amb el seu grup base de musicoteràpia.	
	Avaluació (marca amb una (x)).		
	100% = S'han recopilat tots els agrupaments en el document pertinent amb orientacions per anys següents. 75%= S'han recopilat tots els agrupaments en el document pertinent.		50%= S'han recopilat alguns dels agrupaments en el document pertinent. 25% = No s'han recopilat tots els agrupaments en el document pertinent.
Activitat 18: Horari de les sessions de musicoteràpia i tallers dins l'horari escolar	Si té èxit	L'horari de les sessions de musicoteràpia i tallers es mantindran durant tot el curs escolar, mantenint una continuïtat i ajudant els infants a tenir més estructurat l'horari de l'escola.	
	Si no té èxit	S'intentaran refer els horaris sempre que sigui possible, o es buscarà una hora setmanal per acollir tots els infants NESE d'un cicle concret.	
	Avaluació (marca amb una (x)).		
	100% = A través de la reunió s'ha extret la conclusió de quines hores resulten més profitoses per realitzar les sessions. 75%= A través de la reunió s'ha extret algunes conclusions de quines hores resulten més profitoses per realitzar les sessions.		50%= A través de la reunió no s'ha extret massa conclusions de quines hores resulten més profitoses per realitzar les sessions. 25%= A través de la reunió no s'ha extret gairebé conclusions de quines hores resulten més profitoses.

Taula 15: Taula seguiment i control Obj. 4

(Elaboració pròpia)

5. CONCLUSIONS

Al llarg d'aquest treball de final de grau, he tingut l'oportunitat de fer recerca i plantejar una proposta de millora escolar al voltant del TFG I, on conjuntament amb dues companyes més vam poder endinsar-nos i crear un projecte conjunt, el PEC de l'Escola Mediterrània (plantejament d'escola de nova creació).

Durant el desenvolupament d'aquest TFG II he pogut conèixer el món de la musicoteràpia i les seves implicacions reals en diferents contextos, en aquest apartat, doncs, faré una breu conclusió sobre les expectatives del projecte, els impactes i beneficis que podria comportar l'aplicació del recurs a una escola real, així mateix com els punts que considero que podrien suposar-ne un entrebanc.

La meua idea inicial del projecte ha anat canviant a mesura de la redacció i el plantejament de la millora, sobretot a causa de la fomentació teòrica i les realitats de les aules. Per tant, abans de res, voldria agrair la col·laboració dels entrevistats Jordi Creus, Mar Martori i Raül Planas, que m'han permès reflexionar al voltant de la pràctica i poder fer-me una idea real de l'aplicació de la musicoteràpia o els tallers sensorials amb diferents col·lectius.

Els objectius que perseguia inicialment aquesta proposta de millora era atendre el 20% de l'alumnat NEE i NESE proporcionant espais d'aprenentatge i comunicació, a més de propostes significatives, actives i vivencials a través de la música. En la mateixa línia, la proposta perseguia anar amb línia del PEC de l'escola contribuint a l'objectiu 6, que implicava la utilització de recursos musicals i artístics de manera transversal. Finalment, tenir en compte que la col·laboració amb el conservatori de música Josep Carreres del municipi (Álvarez et al., 2024).

Tenint en compte aquests objectius inicials, considero que el projecte si que ha assolit la gran majoria d'ells, com hem vist en el marc teòric, hem observat que la música té diverses implicacions neuronalment contribuint al desenvolupament integral dels infants tenint en compte aspectes cognitius, motrius i afectius. Durant el transcurs del treball he vist que aquests beneficis sobretot es troben a l'àrea de socialització i comunicació, fet que van destacar tots els entrevistats, i que aquest objectiu hauria d'haver sigut un dels principals del projecte.

La idea de proporcionar el recurs de la musicoteràpia sí que contempla activitats significatives, actives i vivencial, com es pot analitzar en la concreció de les activitats, on totes les propostes contemplen la musicoteràpia activa: música i moviment, debat d'instruments, improvisem i creem... Vist que, aquest tipus de recurs els infants es veuen molt més implicats i la participació i retroacció és constant.

Tot i aquests motius hi ha una sèrie d'aspectes que hem de tenir molt presents i que suposen un entrebanc per l'aplicació. Com hem vist, la musicoteràpia no es pot aplicar sense un especialista musicoterapeuta, per tant, és necessari la formació per part del professorat o acudir a alguna institució com el conservatori que estigui disposat a oferir aquest recurs a l'escola.

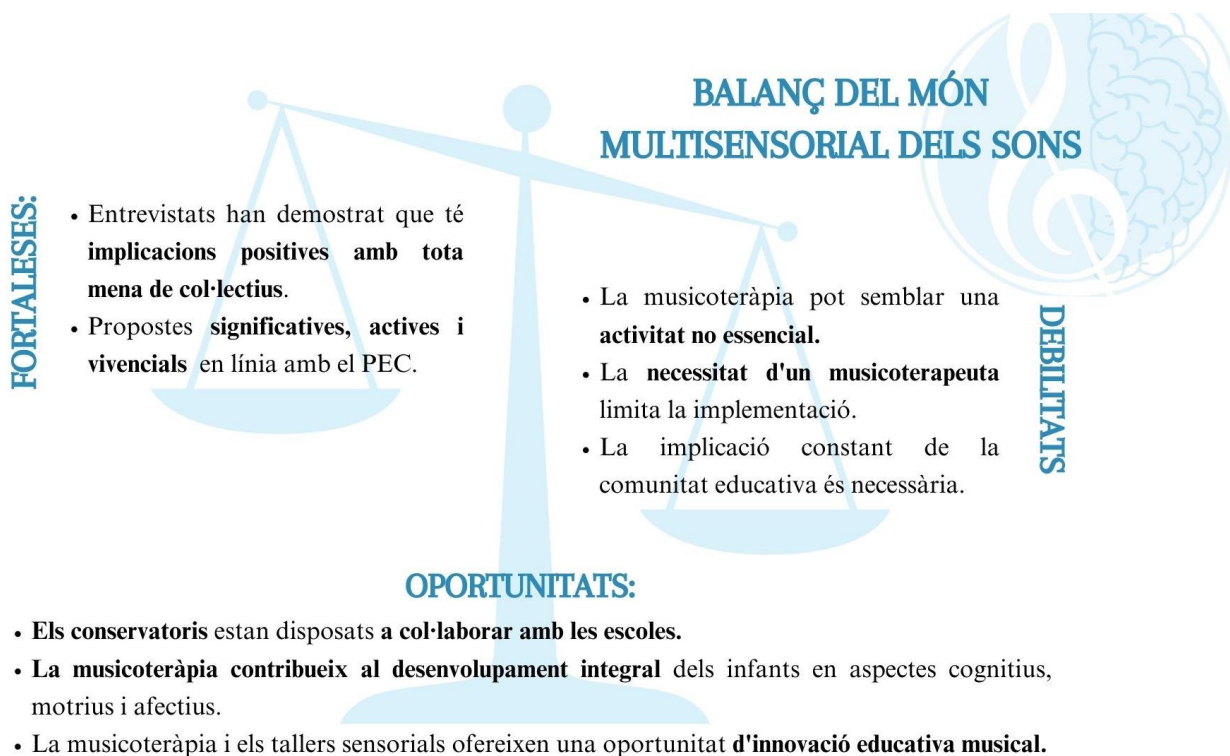
Vist que volia aplicar el recurs a tots els infants NESE de l'escola aquest últim fet no era possible, Mar Martori em va comunicar que oferien el recurs, però que els usuaris només anaven un cop per setmana, i per tant la institució no podria abastar un projecte d'aquesta envergadura. Com a resultat, en cas que l'especialista de música no estigués disposat formar-se en la matèria no es podria considerar musicoteràpia, sinó tallers sensorials i experimentació amb la música i els instruments.

Un estereotip que tenia marcat a l'inici del projecte era que el conservatori o les orquestres no estaven disposades a obrir les portes, i que, per tant, era un espai exclusiu únic pels usuaris. Com antiga estudiant de música en un conservatori, en el meu cas personal vaig observar que aquest oferia poques oportunitats a les escoles o aquestes eren molt limitades o molt puntuals. Per sort, aquest fet ja no és així i aquestes barreres cada vegada són menys visibles i més gent pot gaudir de la música, tot i que encara queda molta feina per fer.

En aquestes conclusions considero important reafirmar la necessitat i la importància de la música a l'escola i les oportunitats que aquesta brinda als infants. És necessari oferir als infants eines d'expressió emocional i experiències en les quals puguin aixecar-se de la cadira i experimentar sensorialment l'espai. També considero essencial l'oportunitat de viure i veure la música en directe, sentir els sons i les dinàmiques que sovint ens fan posar la pell de punta i recordar moments.

Finalment, amb aquest projecte també volia donar valor a totes aquelles persones que m'han ensenyat el valor de la música i totes les oportunitats que he tingut al llarg de molts

anys de dedicació i d'hores a l'escola de música i al conservatori. Addicionalment, donar valor al patrimoni musical que ens envolta i reivindicar la professionalitat dels músics, sovint infravalorada, que viuen per oferir la música a la societat.

Il·lustració 25: Balanç del PdM

(Elaboració pròpia)

6. WEBGRAFIA:

- ACTM. (n.d.). *Musicoteràpia*. Retrieved March 25, 2024, from <https://musicoterapia.cat/>
- Álvarez, M., Creus, C., & Vallverdú, A. (2024). *TREBALL DE FINAL DE GRAU I. PEC ESCOLA MEDITERRÀNIA*.
- Álvarez Mena, A. (2011). Avaluació de projectes. *Diputació Barcelona*, 52. https://repositori-dsf.diba.cat/public_resources/continguts/033AP_00/cu08_conceptual.pdf
- Bisquerra, R. (2019). *La Intel·ligència Emocional*. Rafael Bisquerra. <https://www.rafaelbisquerra.com/ca/intelligencia-emocional/>
- Canals, R. (2008). L'avaluació en el desenvolupament de les competències bàsiques. *Generalitat de Catalunya*, 49. <http://www.xtec.cat/crp-santcugat/rosercanalsavaluacioxcompetenciesprimaria.pdf>
- Capistrán-Gracia., R. W. (2019). Retomando el enfoque de Émile Jaques-Dalcroze en la formación del profesional de la música. *ESCENA*, 78, 2, 37–55.
- Carnero, Y. (2018). Musicoterapia para la atención a la diversidad en la escuela inclusiva: aplicación en el alumnado con NESE en la etapa de Educación Secundaria Obligatoria. In *UNIR*. [https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/7151/CARNERO DANIEL%2C YOLANDA LISSET.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/7151/CARNERO%20DANIEL%20YOLANDA%20LISSET.pdf?sequence=1&isAllowed=y)
- Catellejo, M. J. (2013). Música por la vida. *Diario de Navarra*. https://www.diariodenavarra.es/noticias/navarra/mas_navarra/2013/01/20/musica_por_vida_104667_2061.html
- Convenció Sobre Els Drets de Les Persones Amb Discapacitat i Protocol Facultatiu, 26 (2006). https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicas/11discapacitat/2012_04_11_convencio_drets_persones_discapacitat_catala.pdf
- Declaració Universal de Drets Humans, Pub. L. No. 217 (1948). https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/cln.pdf
- DECRET 119/2015, de 23 de Juny, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Primària., 22 (2015). <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6900/1908601.pdf>
- DECRET 175/2022, de 27 de Setembre de 2022, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Bàsica., Pub. L. No. 8762, 491 (2022). <https://doi.org/CVE-DOGC-A-22270097-2022>
- DECRET 181/2008, de 9 de Setembre, Pel Qual s'estableix l'ordenació Dels Ensenyaments Del

- Segon Cicle de l'educació Infantil., 19 (2008).
<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/5216/1296555.pdf>
- DECRET 21/2023, de 7 de Febrer, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Infantil., Pub. L. No. 8851, 47 (2023). <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/8851/1981599.pdf>
- Delgado, X. N. O., Guatusmal, O. F. M., Galeano., Constain, S. P. A., Báez., & Galeano, H. H. B. (2019, October). EFECTOS DE LA MÚSICA EN EL CEREBRO EN LA ETAPA INFANTIL: REVISIÓNDESDE LAS NEUROCIENCIAS. *Revista INVESTIGIUMIRE*, 65–77. <https://investigiumire.unicesmag.edu.co/index.php/ire/article/view/301/341>
- Demcat. (2024). *neurociència - Diccionari de neurociència*.
<https://www.demcat.cat/ca/diccionaris-portal/140/fitxa/MTk0Njc3NA%3D%3D>
- Dilme, M. V. (2017). *Neuroeducació, Música i Infants amb Síndrome d'Asperger* [Ramón Llull]. https://dau.url.edu/bitstream/handle/20.500.14342/1407/TFG_Marina_Vives_Dilme_Presentació_Pòster.pdf?sequence=5
- El Consejo De La Unión Europea. (2021). Resolución del Consejo relativa a un marco estratégico para la cooperación europea en el ámbito de la educación y la formación con miras al Espacio Europeo de Educación y más allá (2021-2030). *Diario Oficial de La Unión Europea*, 21. <https://www.boe.es/doue/2021/066/Z00001-00021.pdf>
- Escola Esteve Barrachina. (2022). *Musicoteràpia*.
<https://agora.xtec.cat/escolaestevbarrachina/projecte-educatiu/musicoterapia/>
- Escoles de música de Barcelona. (2014). *Explicació dels tallers*.
<https://ajuntament.barcelona.cat/escolesmusica/ca/explicaciodelstallers>
- Estarriaga, L. I. L. (2012, September). EL DESARROLLO DE LA MEMORIA MUSICAL. *Revista Artista Digital*, 1–17.
https://www.afapna.com/aristadigital/archivos_revista/2012_septiembre_0.pdf
- Fernández, M. À. G., Domènech, C. Z., Pareja, M. S., Vilà, A. G., & Martos, I. G. (2010). Desenvolupament cognitiu i motriu. *IOC*, 9–19.
https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recursos/fp_edi_m06_/web/fp_edi_m06_htmlindex/medi_a/fp_edi_m06_material_paper.pdf
- Flix, C. T. (2000). El recurso educativo de la musicoterapia en educación especial. *Revista Pedagógica Maestros Líma*, 5, 1–12.
- Gaston, E. T. (1945). Music Education for Health. *SAGE*, 31, 24–25.

Generalitat de Catalunya. (2017). *DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.*

<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=799722>

Generalitat de Catalunya. (2024). *Documents per a l'organització i la gestió dels centres.* 27.

https://documents.espai.educacio.gencat.cat/IPCNormativa/DOIGC/ORG_Temps_escolar.pdf

Goleman, D. (1998). *La pràctica de la intel·ligència emocional* (1st ed.). Kairós.

Grau, M. P. (2014). *Facultat d'Educació Primària Memòria del Treball de Fi de Grau*

Musicoteràpia i Educació Especial. Tractament dels sentiments a través de la música. 1–53.

Hernández, L. A. M. (2002). El àrea de música en ninos con necesidades educativas especiales.

ReserchGate, 18. [https://www.researchgate.net/profile/Luis-Alberto-Mateos-](https://www.researchgate.net/profile/Luis-Alberto-Mateos-Hernandez/publication/310705742_Mateos-Hernandez_L_A_2002_El_area_de_musica_en_ninos_con_necesidades_educativas_especiales_En_R_Aranda_Ed_Educacion_Especial_Adaptaciones_curriculares_para_ninos_con)

[Hernandez_L_A_2002_El_area_de_musica_en_ninos_con_necesidades_educativas_especiales_En_R_Aranda_Ed_Educacion_Especial_Adaptaciones_curriculares_para_ninos_con](https://www.researchgate.net/profile/Luis-Alberto-Mateos-Hernandez/publication/310705742_Mateos-Hernandez_L_A_2002_El_area_de_musica_en_ninos_con_necesidades_educativas_especiales_En_R_Aranda_Ed_Educacion_Especial_Adaptaciones_curriculares_para_ninos_con)

[iales_En_R_Aranda_Ed_Educacion_Especial_Adaptaciones_curriculares_para_ninos_con](https://www.researchgate.net/profile/Luis-Alberto-Mateos-Hernandez/publication/310705742_Mateos-Hernandez_L_A_2002_El_area_de_musica_en_ninos_con_necesidades_educativas_especiales_En_R_Aranda_Ed_Educacion_Especial_Adaptaciones_curriculares_para_ninos_con)

–

Hernández, L. A. M. (2011). *GUÍAS DE IMPLANTACIÓN. INTERVENCIONES NO*

FARMACOLÓGICAS MUSICOTERAPIA (Vol. 1).

[https://www.researchgate.net/publication/310617123_Mateos-](https://www.researchgate.net/publication/310617123_Mateos-Hernandez_LA_2011_Musicoterapia_Guias_de_Implantacion_Intervenciones_no_farmacologicas_Madrid_IMSERSOMinisterio_de_Sanidad_Politica_Social_e_Igualdad)

[Hernandez_LA_2011_Musicoterapia_Guias_de_Implantacion_Intervenciones_no_farmacologicas_Madrid_IMSERSOMinisterio_de_Sanidad_Politica_Social_e_Igualdad](https://www.researchgate.net/publication/310617123_Mateos-Hernandez_LA_2011_Musicoterapia_Guias_de_Implantacion_Intervenciones_no_farmacologicas_Madrid_IMSERSOMinisterio_de_Sanidad_Politica_Social_e_Igualdad)

Institut Vall de Llémna. (2024). *Comissions.* Generalitat de Catalunya.

<https://agora.xtec.cat/inslavall/linstitut/organigrama/comissions/>

IOC. (n.d.-a). *Atenció a la diversitat en el centre educatiu.* Institut Obert de Catalunya.

Retrieved March 27, 2024, from

https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recursos/fp_iso_m07_/web/fp_iso_m07_htmlindex/WebContent/u1/a3/continguts.html

IOC. (n.d.-b). *Avaluació del projecte d'intervenció social.* Retrieved May 11, 2024, from

https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recursos/fp_iso_m02_/web/fp_iso_m02_htmlindex/WebContent/u3/a1/continguts.html

L'Equip de Somni psicologia. (2021). *Impaciència, com ensenyem a esperar?*

<https://somnia psicologia.com/impaciencia-cat/>

- La Capseta de Música. (n.d.). *Beneficis de l'estimulació musical primerenca*. Retrieved April 1, 2024, from <https://lacapsetademusica.cat/beneficis-musica-nadons-estimulacio/>
- La Convenció Sobre Els Drets de l'Infant, 28 (1989). https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaiadolescencia/observatori_drets_infancia/destacats_columna_dreta/Convencio_drets_infancia.pdf
- Larraz, A. (2014). *RITUALES DE ENTRADA en EXPRESIÓN CORPORAL* (p. 5). <http://www.educacionfisicaescolar.es/wp-content/uploads/2014/11/Rituales-de-entrada.pdf>
- Ley 14/1970, de 4 de Agosto, General de Educación y Financiamiento de La Reforma Educativa., Pub. L. No. 187, 22 (1970). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1970-852>
- Ley Orgánica 1/1990, de 3 de Octubre, de Ordenación General Del Sistema Educativo., Pub. L. No. 238, 16 (1990). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1990-24172>
- Ley Orgánica 2/2006, de 3 de Mayo, de Educación., Pub. L. No. 106, 50 (2006). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2006-7899>
- Ley Orgánica 3/2020, de 29 de Diciembre, Por La Que Se Modifica La Ley Orgánica 2/2006, de 3 de Mayo, de Educación., Pub. L. No. 340, 83 (2020). <https://www.boe.es/buscar/pdf/2020/BOE-A-2020-17264-consolidado.pdf>
- Ley Orgánica 8/1985, de 3 de Julio, Reguladora Del Derecho a La Educación., Pub. L. No. 159, 22 (1985). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-12978>
- Ley Orgánica 8/2013, de 9 de Diciembre, Para La Mejora de La Calidad Educativa., Pub. L. No. 295, 64 (2013). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2013-12886>
- LLEI 10/2015, Del 19 de Juny, de Formació i Qualificació Professionals., 38 (2015). <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6899/1432434.pdf>
- Llull, D. S. (2022). Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) a les Illes Balears. Manual bàsic per a famílies. *ANUARI DE L'EDUCACIÓ DE LES ILLES BALEARS*.
- Lunavictoria, L. D. M., Córdor, K. A. G., Garzón, K. A. R., Olalla, K. E. S., & Lórenzo, A. F. (2016). Influencia de la música en el desarrollo cognitivo y motriz en niños de 3-5 años. *ReserchGate*, 212, 1–19.
- Martori, M. (2024). *I com la música va més enllà de les classes*.

<https://www.youtube.com/watch?v=arSPRbAbEuI>

- Mille, J. M. (2002). Manual bàsic d'elaboració i avaluació de projectes. *Consell Municipal d'Associacions de Barcelona*, 13, 122. https://www.ateneus.cat/wp-content/uploads/TJ-Manual-bàsic-elaboració-i-avaluació-projectes_compressed_compressed.pdf
- Morales, E. O., Reinoso, J. S. S., Maldonado, M. M. S., & Romero, H. E. (2011). Análisis del Efecto Mozart en el desarrollo intelectual de las personas adultas y niños. *INGENIUS*, 46–54.
- Moya, M. (2024). Guia d'activitats familiars del Pla Educatiu d'Entorn (PEE). *Ajuntament de Vila-Seca*, 15. <https://www.vila-seca.cat/media/attachments/2024/02/05/guia-pee-2024.pdf>
- musicoteràpia garraf. (2024). *Pàgina d'Inici. Què és la musicoteràpia?*
<https://musicoterapiagarraf.blogspot.com/p/que-es-la-musicoterapia.html>
- OSCyL. (n.d.). *MIRADAS. Àrea socioeducativa*. Retrieved March 25, 2024, from <https://www.oscyl.com/area-socioeducativa/miradas/>
- OSCyL. (2017). *MIRADAS* (p. 18). <https://www.oscyl.com/assets/cuaderno-miradas.pdf>
- Plaza, G. K. (2021). *Musicoterapia y actividad cerebral: ¿Qué sucede?*
<https://barcelona.guttmann.com/es/article/musicoterapia-y-actividad-cerebral-que-sucede>
- Rani, S., Gupta, G., & Kumari, M. (2022). *Basics of educational psychology*.
https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=GR5_EAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA119&dq=+PETER+SOLVEY+I+JOHN+MAYER&ots=PAtgZP8tEK&sig=dAe5lazjkUvBFtWwYDwt0u3z-5E#v=onepage&q=PETER+SOLVEY+I+JOHN+MAYER&f=false
- Recomendación Del Parlamento Europeo y Del Consejo de 18 de Diciembre de 2006 Sobre Las Competencias Clave Para El Aprendizaje Permanente, 9 (2006). <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:es:PDF>
- Rodríguez, P. (2014). Famílies que entren a les aules. *El Diari de l'educació*.
<https://diarieducacio.cat/families-que-entren-a-les-aules/>
- Ros, M. A. S. (2003). La música en la educación infantil. *Dialnet*, 18, 197–209.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=1032322>
- Rosinach, J. (2020). *Tipus d'avaluacions de projectes*. Xarxanet.
<https://xarxanet.org/projectes/recursos/tipus-davaluacions-de-projectes>
- Sanoma Learning. (2023). *Comunicació eficient amb les famílies a l'era digital*. Clickedu.

<https://clickedu.net/ca/comunicacio-eficient-amb-les-families-a-lera-digital/>

Sanz, E. G. (n.d.). Musicoterapia y enriquecimiento personal. *Dialnet*, 4, 91–107.

Sanz, J. I. P. (2001, December). EL CONCEPTO DE MUSICOTERAPIA A TRAVÉS DE LA HISTORIA. *Revista Interuniversitaria de Formación Del Profesorado*, 19–31.

Suelves, D. M., Garrido, C. C., & Cabedo, i A. T. (2001). Beneficis de la musicoteràpia en alumnes amb TDAH. *Revista Catalana de Pedagogia*, 20, 57–77.

Torrens, D. B. (2018). Com influeix la música en el cervell. *Associació de Conservatoris de Catalunya*, 1–11. <https://congres.conservatoris.cat/wp-content/uploads/2019/01/1.1.-Com-influeix-positivament-la-musica-al-cervell-David-Bueno.pdf>

Una Unión de La Igualdad: Estrategia Sobre Los Derechos de Las Personas Con Discapacidad Para 2021-2030, 35 (2021). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0101>

Vernia, A. M. (2012). MÉTODO PEDAGÓGICO MUSICAL DALCROZE. *ARTS EDUCA*, 1, 1–4.

7.1 ANNEX 1: ENTREVISTA JORDI CREUS

ESTUDIS:

1. Podries fer cinc cèntims de la teva experiència en el món de la música?

Vaig començar a l'Escolania de Montserrat, després vaig continuar al conservatori de Cervera i de Lleida; i vaig fer el superior a Salamanca i més tard estudis de Superior i postgrau David Hall School of Music a Andamar.

Després, vaig estar treballant de músic d'orquestra a l'Acadèmia de Grandes Artes de Liceu fins que vaig entrar el 2007 a l'Orquestra Simfònica Castellà i Lleó. A part d'això, vaig fer estudis de piano i cant, però el superior només de violoncel i estudis de magisteri musical a Lleida.

Des del 2007 treballo a l'Orquestra Sinfònica Castilla i León i des de la seva creació, el 2009 crec que va ser, participo en el projecte social, a l'àrea socioeducativa que es diu Miradas. Dins d'aquesta àrea socioeducativa es va començar un projecte orquestral que es diu Increixendo, que és un projecte d'orquestra en un col·legi d'educació primària amb un risc d'exclusió social i paral·lelament també vam començar en aquella època, sobre el 2009, a fer un projecte social, en un centre de paràlisi cerebral a Valladolid.

Anys després es va començar un projecte social a una escola d'educació especial de primària de 3 anys a 17 anys, on cada setmana fèiem dos tallers, quatre tallers, dos dies a la setmana fèiem tallers sensorials d'iniciació a la música amb nens amb discapacitat.

2. Quins estudis vas realitzar per arribar al nivell professional que tens actualment?

Si, bé ja t'he respost una mica la pregunta, però el nivell superior el vaig fer a Salamanca, sí.

3. Quines implicacions comporta ser músic en l'actualitat?

Bé depèn de cadascú, en el meu cas professionalment, per mi és la bàsica. Sóc músic d'una d'orquestra simfònica, però paral·lelament, a part de la meva formació, les ganes de continuar avançant, evolucionant, tinc un quartet de corda amb companys de l'orquestra i paral·lelament faig diferents projectes socials; entre els de l'orquestra o d'altres a part, com pot ser col·laborar amb Col·lectivitat de l'Arc, amb Museu Tissen, amb Educatissen. Ah! I la creació últimament d'un espectacle per a infants amb música i dansa, sense l'ús de la paraula.

4. A banda de la teva activitat laboral principal, amb quines altres entitats col·labores?

Una mica el mateix. Amb una companyia de dansa íntegra, de dansa amb capacitats diverses, que està formada per ballarins amb síndrome de Down i d'altres ballarins que no. Fa tres anys que col·laboro amb Educatissen, que és la part educativa del Museu Tissen.

Amb el quartet col·laborem normalment, diverses vegades a l'any, amb Fundació en Persones, que també és una empresa de Castella i Lleó, que es dedica a la gestió de persones amb discapacitat, on fem concerts de quartet, però que són explicatius, una mica adaptats a les capacitats de l'oient.

I parlarem dins l'orquestra simfònica; fins ara he participat en tota l'àrea socioeducativa MIRADAS. Estic amb el projecte d'Increixendo, que té el projectes com Sentir la Música, que són els tallers sensorials amb nens amb discapacitat dels 3 als 12 anys.

A part d'això, he fet col·laboracions a Paraguai, Alas Abiertas, que és una escola on hi ha més de 500 nens amb discapacitat que utilitzen la dansa com a motor creatiu.

COL·LABORACIONS:

COLECTIVOLISARCO:

5. Què és ColectivoLizarco?

Col·lectivo Lizarco és una companyia de dansa inclusiva que està formada amb persones amb discapacitat, en aquest cas amb síndrome de Down, i amb altres ballarins sense discapacitat.

Es diuen Col·lectiu Lizarco perquè sempre les seves creacions són col·lectives, és a dir, no hi ha un director, sinó que tots els projectes es fan des de la creació col·lectiva, on tots els implicats, ja siguem músics o ballarins, l'objectiu final és de crear una peça, o depèn si no es crea una peça, fer uns tallers on tots tenim la mateixa importància de la forma transversal.

Quin va ser l'impulsor per posar-te amb contacte amb ells?

No, fa uns 12 anys vam fer uns concerts pedagògics amb l'orquestra, que crec que era la Quinta Simfonia de Beethoven, i ells la van coreografiar.

I vam veure les grans capacitats que tenien, expressives, com a creadores d'aquest col·lectiu, la companyia. Ens van interessar, i a través de l'àrea social, ens van ajudar a fer unes formacions per poder posar dins la música el moviment.

El pedagog Waldorf ja van destacar i incloure la música amb la dansa. Aprendre la música a través del moviment és molt més integral i és molt més fàcil poder aprendre música o poder comunicar a través de la música.

Des de llavors, és a través de la improvisació, o de música improvisada i de moviment intentem buscar la unió entre moviment i música, perquè a l'espectador li arribi més o l'usuari que està rebent aquests tallers sensorials.

6. Des de quan dus a terme tallers i projectes amb aquesta entitat?

Fa uns tretze anys que ve això. Des que la creació de l'àrea socioeducativa, uns tretze anys, van fer deu anys després la pandèmia. Per tant, són uns tretze, catorze anys, més o menys, sí.

7. A quin públic van dirigits?

Depèn, però el que més he estat ha sigut el projecte Orquestral in Crescendo, però no hi ha discapacitat, allò és per exclusió social, és en un barri on hi ha una escola primària pública, que hi ha un 80% d'immigració, i allà també hi he estat bastant.

El que t'interessa igual és més la part de discapacitat, que són els tallers que fem des de fa uns 10 anys, en un centre d'educació especial de públic de Valladolid, que és l'únic col·legi públic de Valladolid d'educació

especial, que es tracta de fer cada setmana, abans, ara ho han canviat, però, setmanalment hi anem un o dos cops a la setmana a fer uns tallers d'uns 35-40 minuts a les diferents classes, amb les seves ATEs (especifica que es diu així a Espanya) i els seus professors, com a suport pels nens, i els hi fem tallers on no utilitzem la paraula, només és la música, el cant o el moviment,

Tenen una estructura determinada, que després et puc explicar, i que es tracta, doncs, que ells gaudeixin, que es comuniquin a través de la música.

I el Colectivo Lizarco, clar, com això és una cosa més puntual que jo faig, hem fet teplucs de tota mena. Hem fet formacions per professors de dansa, o per músics, o hem fet tallers amb persones amb discapacitat, amb nens, amb discapacitat o sense, és a dir, el ventall és... Tot el ventall.

Els, al ser un col·lectiu integrador amb capacitats diverses, doncs... Però bé, vam anar, per exemple, a la Universitat d'Educació a Madrid a explicar-los el que fèiem, per exemple. Per un màster que tenien, fa un parell d'anys.

O sigui, el fet de portar una persona amb síndrome de Down, normalment, a la societat encara els costa avui en dia. O amb discapacitat, tingui la que tingui, de considerar-los unes persones normals, amb plens drets, de cop i volta, que aquesta persona et doni un taller i et creï unes dinàmiques de grup, aquesta persona automàticament ja està molt més valorada. I això per ells, els dona autonomia, els dona una vida més normalitzada i amb més grau d'independència.

8. Coneixes el seu objectiu principal? Podries descriure-ho amb les teves paraules?

La integració és una companyia integradora d'art. Encara queda molt a fer amb les persones per discapacitat. I al final, que la importància és: tinguin la capacitat que tinguin, tots som iguals. Vull dir, ells són iguals, i quan tenen col·laboradors, com jo.

Doncs tots tenim la mateixa importància a l'hora de crear, sigui un espectacle o un taller, o a l'hora de conèixer.

PROYECTO MIRADAS OSCYL:

9. Què és el Proyecto Miradas Oscyl?

El projecte Mirades és de l'Orquestra Simfònica de Castella i Lleó. És el projecte de l'àrea socioeducativa. I dins d'aquest projecte, dins d'aquesta àrea, que es diu Mirades, hi ha diversos projectes. Tranquil·la, perquè això es perd, inclús la gent de l'orquestra.

Bàsicament, els dos pilars del projecte, són els projectes que es fan a l'escola. L'Orquestra y Crescendo, que és el que et deia, que en una escola de primària, amb risc d'exclusió social, es crea una orquestra, se'ls dona els grans instruments, va començant de corda, i amb classes setmanals, i creant una orquestra, des de zero, perquè sigui el vehicle comunicador i integrador igualitari per tots els nens.

I pel de cantó, un dels projectes que hem fet, que ha sigut més a l'orquestra, però dels pilars de l'àrea social, són els projectes Sentir la Música, que seria això, tallers interactius o sensorials, amb nens amb discapacitat, amb un col·legi d'educació especial, que s'hi va setmanalment, una o dues vegades, i els nens intenten passar un cada quinze dies, en general, dues vegades al mes mínim, per aquests tallers de quaranta minuts, on ens expressem només a través de la música.

10. Quins objectius creus que persegueix?

Sí, al final és una mica igualar les oportunitats que tenen les persones amb més risc, o amb més discapacitats, igualar-les amb les persones que tenen una vida més normal. Això tampoc es pot dir molt bé. I que la música realment pugui arribar a la gent que té menys sort o menys possibilitats d'apropar-s'hi.

I sigui per una discapacitat i que li costi anar a l'auditori a escoltar un concert d'orquestra simfònica, perquè hi ha més barreres físiques, o amb un nen que econòmicament no té la possibilitat d'escoltar un concert, o perquè ha d'escoltar en un barri on no hi ha tantes possibilitats, i som nosaltres qui anem a fer la música allà.

I això, per tant, s'hi provoca. L'objectiu és millorar la seva vida, que la música impliqui una coordinació, impliqui un llenguatge, impliqui una escolta, impliqui certes aptituds, que per la vida en general els anirà bé. Per exemple, els objectius al final i al fons són els mateixos. Millorar la vida d'aquestes persones.

I al llarg dels anys no hi ha cap estudi, però sí, per exemple, amb els nois que estan en aquesta escola d'excursió social, deu anys, dotze anys després d'haver-se donat classe, encara agafen un instrument, i hi ha molts d'ells, un està fent un màster de gestió, l'altre està treballant de perruquer, i són nens que sense haver tingut aquesta formació no haurien tingut tanta constància amb els seus estudis, o els haurien abandonat abans, en fi, donar habilitats socials.

Amb els altres nens amb discapacitats igual no s'hi dedicaran, però físicament, per exemple, les fisioterapeutes després dels tallers ens ho diuen que aconseguien relaxar-los molt més, i hi ha un objectiu ja clar, on no arriba la fisioteràpia, a través de la música amb la fisioterapeuta es millora més.

Cognitivament, tampoc no sabia dir, però quan un nen de sobte no canta, i de sobte després de cinc sessions repetint la mateixa música i ja se l'aprèn, perquè la memòria ha millorat. Si apreus un ball o falta de mobilitat, i de sobte aquell nen pot fer un gest així, o qualsevol gest o moviment, doncs allà hi ha una millora cognitiva, o motor sensorial, per exemple.

11. Quina ha sigut l'última experiència més recent que comportes el contacte de la música amb infants amb necessitats?

El mes passat vaig fer un taller. Si, bé, si entrava el violoncel i ens comunicàvem a través de la música, en general, la improvisació m'ajuda molt.

Encara que tenim unes partitures, o ho fem tot de memòria en general, i tenim una estructura molt delimitada, però es tracta de veure amb aquesta estructura i amb el que tenim programat, veure com ho adaptem, ja no al nen, sinó al dia, com està aquell nen.

Si entrem a la classe i estan molt esverats, doncs potser, en lloc de tocar-lo molt ràpid, el tocarem més lent. O en lloc d'animar-los, intentarem baixar una mica l'excitació i calmar-los. Si hem de fer més d'una sessió per relaxar, igual en fem una al mig.

Individualment, l'any passat, hi havia un vídeo al YouTube, o al meu Instagram, amb l'Álvaro, que li vaig fer una sessió a casa, individual, de música. L'Álvaro té 5 anys, amb síndrome de Down, perquè amb sa mare va venir per acompanyar-lo, i vam estar una hora, una hora i mitja, comunicant-nos amb música, no? Álvaro li costa el llenguatge, però les seves aptituds musicals, auditives, van millorant. I la memòria, i la coordinació física, també.

APLICACIÓ TALLERS SENSORIALS

12. Com vas descobrir les dinàmiques i què et va motivar a dur a terme aquest tipus d'activitats amb gent amb necessitats especials?

Amb l'orquestra, vam fer una formació que jo no la vaig poder fer, però amb els companys sí, de música per bebès. Va començar, una mica així, amb un músic portuguès, que és el Paulo Lameiro, que fa coses molt, molt potents, fa molts projectes, amb tota mena de col·lectius, des de presones, a barris, a bebès, amb capacitats o sense, no?

I aquest que està bastant una mica amb, amb la seva manera de portar els tallers, amb la teoria de Dwayne Gordon, de patrons rítmics, o de patrons vocals, o de moviment i que es tracta a través d'una manera, doncs, sensorial, o... d'intercanvi, d'interacció, amb la música i amb la persona que s'està escoltant.

Això què vol dir? Que, doncs, la paraula, s'intenta no utilitzar-la, i s'intenta, tota l'estona, que la música estigui present, sigui cantant, o escoltant, o amb instruments, o... o amb reclams, i, que sigui variada, que hi hagi una escolta del públic que tens, i que t'adaptis tu a aquest públic, ja sigui amb primera infància de 0-3 anys, o sigui primària.

És a dir, jo, per exemple, a Londres, hi havia molts projectes, socials i de barris. Jo no estava tan interessat en allò, perquè estava més focalitzat en la millora del violoncel, però sempre m'havia atret com crear dinàmiques de grup a través de la música, no?

Com es pot ser, doncs, dinàmiques de grup, amb molt poca cosa, amb molt poques eines tècniques, com algú pot ser partícip d'un grup musical o d'un fet musical, no? Amb molt poques coses, amb molt poques eines, amb petites dinàmiques de grup, exercicis, o jocs. Això va ser els inicis.

Llavors, va ser, quan es va crear l'àrea Mirades, que era l'àrea socioeducativa, me'n recordo molt, el primer que vam fer que és anar a un centre amb discapacitats cerebrals de Valladolid, anar a tocar allà, i, veure la reacció del públic, com era milions de vegades superior, però hi havia molta més escolta que un públic normal de l'Auditori. La gent ja hi va predisposada, ja ha pagat una entrada, hi ha un fet social.

Però tu quan vas, treus la barrera de l'escenari, inclús, a poc a poc, hem anat traient la barrera del faristol i de la partitura escrita, sinó fer-ho de memòria, veure els ulls de qui t'està escoltant, i veus el seu gaudi, i veus com l'afecta, com pot plorar, riure, i tu com t'afecta.

La meua interpretació em canvia, i em fa veure que la música és molt més, és a dir, que jo sabia que era important, perquè em fa donar compte, com té realment la importància que té la música, que és un llenguatge superpotent, que està fora de barreres i de capacitats, com el que et deia abans, no?

Doncs és a través d'aquests tallers que ja vam començar a ajuntar-los amb un quartet de violoncels i cada 15 dies anàvem a fer concerts en aquest centre. A poc a poc ens vam adonar que fer només concerts i tocar estava bé, però que si els fèiem interactuar i amb petits exercicis que ens anàvem inventant, i que, bé, amb les petites formacions, ens anàvem recopilant.

Quan vaig conèixer Liscarco on incorporava exercicis de moviment, amb llanes, de seguir la música, seguir la pulsació, tots els termes musicals, les dinàmiques, melodia, el so, etc. Llavors, vam incorporar petits instruments de percussió, perquè ells poguessin també ser més músics.

I ara, per exemple, l'última vegada que vaig anar a fer un projecte social va ser fa un mes o dos, ells ja estan tornant, i em van dir, que després de 15 anys, des de que estem fent tallers, l'evolució és brutal, la percussió sona. És a dir, el que porta tocant el bombo 15 anys, el toca superbé. O dirigir, sabent conceptes com començar i parar. Clar, cada un allà és molt diferent. Hi ha d'altres que els costa més, perquè tenen un autisme, o perquè el seu grau de discapacitat és molt més gran, puix que costa i costa més arribar, però sempre s'hi ha d'arribar.

13. Has dut a terme alguna formació a banda dels teus estudis professionals musicals per dur-los a terme?

No, bé mini formacions que ens proporcionava l'orquestra.

14. Quants anys fa que proporciones aquests tipus de tallers?

Són uns 13 anys.

15. Quins són els teus objectius personals i professionals pel que fa als tallers sensorials?

Sí, bé, és això que t'he explicat, que a part que m'encanta a la música, el Violoncel, que és el que sé fer, i crec, amb el llenguatge universal que té la música per a tothom, però específicament considero que a vegades com a clàssics també s'ha d'anar més a conèixer, i la gent ha de saber que existeix, i ens hem d'apropar a la gent que té menys capacitat o menys recursos per anar a una auditori a escoltar un concert de música clàssica. I veient la força que té de transformació al públic que va dirigit, tingui o no tingui discapacitat.

16. Determines amb anterioritat els objectius concrets del taller segons la necessitat i el perfil dels usuaris que els duen a terme?

A veure, no tenim una teorització dels tallers, després de cada taller sí que parlàvem de veure com ha afectat a cadascú, perquè no som una escola, no portem un estudi individual de cada alumne, veiem les coses que funcionen o no que funcionen.

I parlàvem, òbviament, després amb els professors si hi ha hagut algú que l'ha afectat molt negativament, també potser, perquè hi ha nens, per exemple, amb autisme, que els sons forts els descol·loquen més o els posen més nerviosos. Amb aquella persona intentarem aquell dia fer-ho, o algú entra un dia i té un atac epilèptic, també ens ha passat.

Hi ha els objectius generals, sobretot amb ells treballem molt a partir de la repetició, que és la manera, una mica, perquè ells se sentin tranquils, la rutina, i sí que canvien petites coses, però normalment per trimestres sempre fem la mateixa estructura o inclús les mateixes músiques. I el fet que ells els hi sonin, els sentin còmodes.

Hi ha petites coses també perquè els cridi l'atenció, novetats que, hòstia, això és nou, que els cridi l'atenció i que també, sobretot que se sentin còmodes i que això els ajudi a desenvolupar-se millor com a persones.

17. Com t'assegures que la teva pràctica s'encamini i tingui en compte les necessitats individuals de cada usuari? Fas algun pas previ a la realització?

Sí, a veure, ja portem molts anys i en general ja sabem que ens trobarem, cada dia hi ha coses diferents i som molts nens. Està clar que a principi de curs solen fer una reunió amb el claustre, amb els professors.

A part d'explicar-los el que volen, o si hi ha algun cas en concret que s'ha de tenir en compte o el que sigui. Com que som tres músics en general, o dos músics i una ballarina, i els grups són molt petits, ens dediquem bastant a què cadascú observi els nens com estan. Com que molts ja els coneixem, sabem el que els podem exigir o el que els podem aportar o no.

Me'n recordo el Pablo, que era hipersensible amb els sons forts, quan entrava es tapava les orelles sempre. Doncs ja intentàvem començar una mica més fluixos. Individualment, intentem aportar-los alguna cosa, encara que sigui un moment de la sessió; mínimament, escoltar-los i veure com els podem enganxar, perquè estiguin dins la dinàmica del grup.

- A banda de l'entrevista, va ser l'escola qui es va posar en contacte amb l'orquestra?

No l'orquestra va oferir-ho. A l'orquestra hi va bé una necessitat de crear 1 àrea social, les grans orquestres del món les tenen. Los Ángeles té una part social brutal, La London Symphony inclús té una seu al barri on jo vivia que es dedica cada dia a fer activitats diferents, de 1000 tipus.

Va ser l'orquestra que es va posar en contacte amb ells llavors aquest projecte el cap de tres o quatre anys com que van veure que funciona bé, es va exportar a totes les capitals de Castella i León. Ara totes les capitals de província i a cada escola pública especial s'està implantant aquest projecte.

SESSIONS:

18. Com organitzes les sessions sensorials? Les divideixes en parts?

Si normalment hi ha una estructura. Comencem amb una benvinguda que solem tocar una cançó, animada en general. Llavors ells entren a la classe amb música i ens presentem cantant o amb algun instrument/moviment. No només els músics sinó cada nen, si el nen no pot l'assistent.

Llavors es fa un escalfament corporal i vocal, acompanyat amb música sigui la ballarina o els músics. Ens dediquem a escalfar tot el cos tots dins les possibilitats de cada nen i després l'escalfament vocal que en diem "els ecos". Repetim un patró musical (canta i mou el cos mostrant un exemple).

Després d'aquesta primera part del taller que dura uns 5, 10 minuts, fem una escolta, és a dir una petita audició d'uns quants minuts segons els músics que siguem i els ballarins. Es tracta que els nens escoltin és el moment més convencional, escoltar sense interactuar.

Després fem un exercici de percussió, Corporal o amb instruments. Posaven una base instrumental i cada nen té el seu moment solista. Miràvem quin instrument li agradava més o el que podia tocar millor per tenir el seu moment de glòria i escoltar a tots els companys. Parem i ell fa una improvisació rítmica a partir d'això.

Després fem uns exercicis de música i moviment fent les parts contrastants (ràpid i lent), amb dos o tres tipus de música diferents; associar la música amb un moviment diferent. I en acabat si no recordo malament fem una part vocal, on cantem una cançó. Pensa que tots els temes es feien durant tot l'any, cada trimestre canviarem una de les activitats. Molta música africana perquè era més fàcil, el hamba per exemple. Són molt repetitives i per la percussió van molt bé

I més tard com ja havíem fet la part de dansa cantar la penúltima part és una relaxació on apagàvem els llums, i a través amb els nostres instruments, o instruments de més relaxació crear un ambient més relaxat. I acabàvem l'acomiadament que acostuma a ser la mateixa cançó que l'entrada, per fer cap i cua.

19. Quines són les dinàmiques que utilitzes més recurrentment? Quines has vist que funcionen més amb nens d'entre 3 i 12 anys?

Depèn del grup, al final. És a dir, hi ha grups que els havíem de motivar molt més perquè responguessin, o d'altres que havíem de fer-los. Per exemple, l'any passat amb aquesta escola, tenien molts refugiats ucraïnesos, molts amb problemes per la guerra. A poc a poc, intentar connectar amb ells, veure que els podia agradar, i fer-los baixar una mica, o, al revés, un nen que està molt decaïgut.

Amb els infants autistes, per exemple, que tenen un moviment, o una repetició de moviments, o de sons, a mi m'encanta, per exemple, intentar comunicar amb ell, jo que m'adono que si algú està fent així, tota l'estona, i vaig jo, i li faig música amb aquest ritme, faig una improvisació... Doncs el nen de cap i volta, aquest moviment, forma part d'ell, del grup, i si tots el repetim, doncs per mi, em fa la sensació, per la seva cara, que això el fa feliç. Jo crec que això l'integra dins del grup, encara que sigui inconscient.

20. Fas servir altres objectes o recursos a banda de la música? Quins?

Fem servir, no només instruments, per exemple, fem servir objectes com teles, per exemple, amb la part rítmica, les contrastats. A vegades també fem aquest exercici, fem la rotllana i amb una tela han de moure la pilota ràpida o lent. També fem exercicis per treballar el ritme, una binària, perquè piquin: pam, pam; una ternària, pam, pam, pam, lent o ràpid.

Hem utilitzat també llana, bé, depenent de quin grup perquè comporta un perill, o cintes. Però no un recurs molt costós econòmicament, em refereixo. Més aviat, doncs, coses de la vida diària.

Cal tenir en compte que les escoles d'educació especial tenen aules multisensorials. Tenen sales amb llits d'aigua, amb llums... És molt diferent, aprofitem, els hi fèiem els tallers amb aquestes sales, on hi havia ja els estímuls de la sala. Llavors, amb aquests nens els hi fèiem uns tallers més adaptats, encara més sensorials, sense demanar-los ni participació.

L'eina principal és el nostre instrument, que és de cada un, sigui una flauta, violí o una guitarra o un ukulele...

21. Quin tipus d'activitat duen a terme els usuaris durant aquestes sessions?

Sí. Des de cantar, tocar, instrumentar, moure's o simplement escoltar.

22. Quina acostuma a ser la durada aproximada d'aquests?

Uns 35-40 minuts, en general

BENEFICIS:

23. Quins beneficis creus que aporta als usuaris aquests tipus d'experiències?

A part de millores motrius o cognitives, que nosaltres igual no ho veiem tant, però veiem la part de formar part d'un grup, per exemple, no? La socialització.

El fet de sentir-se integrat dins d'un grup, empoderat per poder crear alguna cosa. I que, de sobte, doncs, aquests nens que al principi igual se'ls considera que tenen poques capacitats, tenen una capacitat creadora, com tots tenim.

Bàsicament, s'ha de veure què poden aportar i com ho poden fer perquè se sentin valorats. Això, sentir-se valorats, els infants sense llenguatge, tenen una manera d'expressar-se, de sentir, d'emocionar-se.

Ho veiem molt, no? Un nen aquell dia estava molt carregat i de cop i volta relaxa i dius, doncs que bé, no? Sempre surts amb una alegria i dius, alguna cosa els hi he aportat positiva amb aquests nens. I això és normal, és una activitat que se'n va de la rutina de l'aula, perquè ells canvien, se'n van a un altre lloc. A vegades, han de sortir de les seves aules, tenim un lloc on fem els tallers que és especial.

Jo crec que és integral. És a dir que el fet de poder reconèixer patrons, cognitivament, el fet que se'n recordin d'una cançó, o que poden reconèixer una cançó...

Molts d'aquests nens els han portat a l'Escola de Música de Valladolid, on hi ha una part amb part discapacitat, no? I que abans igual no haguessin descobert que la música realment és tan potent i que pot ser terapèutica. Allà sí que hi ha un musicoterapeuta.

És a dir, la creació d'un projecte, fet per una pedagoga, un graduat de magisteri, que era percussionista també de conservatori, una altra que era musicoterapeuta, que és contrabaixista també de conservatori... Hi havia un equip, i sempre una formació al cantó. Han vingut musicoterapeutes a donar-nos formacions un parell de vegades a l'any-

Són tallers interactius, segur que n'hi ha de moltes maneres de fer-ne, però que al final és això, fer la música com a vehicle de llenguatge, poder expressar.

24. Creus que aquests han contribuït al seu desenvolupament integral? Per què?

Jo crec que sí, a veure, també, el problema d'aquest... ho vam notar molt en la pandèmia, això.

És que la pandèmia es va parar aquests tallers, per diverses raons, bé, en fi, més polítiques. La pandèmia, per exemple, nosaltres ho vam veure clarament, i ens ho van dir els professors, o sigui no pels nostres tallers només, sinó pel fet de la pandèmia, la majoria d'aquests nens els van tenir un baix físic i cognitiu gegant.

I en tornar a arrencar amb els tallers ho vam notar moltíssim, que l'escolta no era la mateixa, que la capacitat d'atenció havia baixat moltíssim, les habilitats físiques i motrius... Però sí que crec que el benefici al final

és això. Aquests nens que van guanyant, si tenen una activitat setmanalment amb música, el que et deia abans, és tan visceral, és tan immediat la comunicació, que si es repeteix amb uns patrons i amb la manera de fer, el benefici és enorme. Doncs adquireixen rutines, adquireixen capacitats que d'una altra manera potser igual els hi costa molt més.

25. Com creus que beneficia concretament la música als infants amb necessitats?

Bé una mica el que ja t'he comentat.

26. Has observat una millora pel que fa a la comunicació o relacions socials durant o posteriorment a les dinàmiques? En cas afirmatiu, per què creus que s'ha produït?

Clar, jo no ho sé tant perquè no els veig, però els professors en general sí, que estan molt diferents quan anem nosaltres o quan tenen altres tipus de dinàmiques.

I a nivell, jo crec que hi ha millores tant cognitives com motrius. A mi si la fisioterapeuta del centre em diu quan veniu vosaltres, el que a mi em costa una hora aconseguir i no ho aconseguixo, com mobilitzar un braç i entro a la vostra sessió i li puc fer, doncs...

Però l'experiència el que ens diu que és això, tant la directora com la cap d'estudis m'ho han valorat molt. L'any passat la cap d'estudis va dir més beneficis que jo. De veritat, és emocionant. Per això ho faig.

Els professors estan allà, ajudant-los o acompanyant-los. I per això també estem insistint molt que és una cosa diferent. Aquests tallers són diferents, perquè els nens s'expressin, que es deixin... Ja ens encarregarem nosaltres de què tot funcioni.

Si algun infant es posa a cridar, jo vaig darrere el seu cridant, que ho he fet moltes vegades, que potser no obtinc bé, però m'intento comunicar amb ell.

EXPERIÈNCIA INFANTS:

27. Avalues l'impacte de les sessions?

Hi havia memòries fetes, però com he dit, hi ha pocs estudis, perquè al final, doncs, com que és un extra, tot i que ens ho prenem d'una manera professional al màxim.

Els tallers s'han pensat, s'han assajat, i ens els treballem. Cada dia quedàvem per veure el que faríem, quin grup tindrem, per preparar la classe, inclús fèiem una mica de meditació abans de començar els tallers.

És que, a vegades, aquell dia que has d'entendre un nen, i has de fer tot el possible per poder comunicar i crear-li una dinàmica que consideris que és més beneficiosa per ell. Hi ha molts nens que tenen molts dolors. No ho sabem, però veus la cara de patiment en molts d'ells, no?

Doncs, no hi ha una memòria, però sí que fèiem una reunió i una valoració de tots els professors més o menys específica.

28. Tens alguna mena d'eina per recollir el feedback?

Sí, bé ens comuniquem amb els professors, si hi ha alguna cosa concreta, com els veus, abans d'entrar...

Si algun professor té alguna cosa a dir-te d'aquell nen aquell dia, doncs, ja ho tens en compte. Depèn del professor, hi ha professors que són molt condescendents. La condescendència és una cosa que no va amb mi. Perquè un professor és normal que pateixi com un pare una mica, que sigui més protector moltes vegades, però també ens han vist com treballem. Aconsegüim coses que ells potser no els hi deixarien aconseguir.

L'Alícia, jo ho sé per la seva mare i jo perquè la veig, que està super feliç quan venim nosaltres, que sentia la música i s'excitava. I la seva mare encara m'ho diu ara. Doncs que millor hi ha per aquesta nena que una cosa que ni les medicines assolien. Doncs si aquesta nena, 40 minuts a la setmana, se sentia connectada amb la realitat

29. Creus que el recurs seria tant o igual de beneficiós per a infants sense necessitats?

Per descomptat. La música hauria de ser un objectiu transversal a les escoles. La música, el món de la dansa i la creativitat en general, però també les arts.

Per fer unes persones més crítiques i més autònomes. La música és aplicable a totes les persones amb molt poques capacitats. I totes les edats, per exemple, he anat a presons a fer tallers de música. L'impacte que hi ha, i tan psiquiàtric si ho expliques i ho fas d'una forma, no vas a tocar i ja està. Hi ha una preparació prèvia amb tallers.

Al final el problema que tenim al món és el desconeixement. La falta d'educació en general, però no per res, no ho podem saber tot. Però si algú t'ho explica, de cop i volta ho vols, és molt més.

Crec que a les escoles és igual. I que l'ensenyament musical sigui basat en una hora de la setmana, em sembla molt fàcil.

30. Quins creus que serien els reptes o les oportunitats que comportaria d'expandir aquest tipus de sessions a una escola?

M'encantaria, i hi ha escoles que ho fan, que a l'hora del pati es posa música. Per què no? O certs moments, qui diu música diu meditació. Jo hi vaig anar fa anys en un col·legi d'educació primària, a fer els exercicis de meditació.

I jo crec que l'art, en general, ajuda a connectar-se amb un mateix i a expressar-se i a viure millor, apreciar la bellesa, apreciar que tenim, i això ens fa millors persones i ens fa viure, en el moment present, d'una forma més intensa.

Jo hi crec. És la meva opinió. I és que funciona. Funciona a Assumpció, al barri pitjor dels barris de Sud-amèrica, on tens nens que no tenen aigua corrent ni res, on hi ha orquestres amb materials reciclats, però si tu els fas música i moviment, l'art en general els fa transformar. Són les presents artístiques que ens ajuden a millorar la persona. I a trencar barreres, sobretot. A igualar-nos, entre tots.

CONCLUSIÓ:

31. Creus que hi ha alguna experiència que t'ha marcat molt professionalment amb infants?

El cas de l'Alícia, que es va morir, ens va tocar molt a tots, perquè tenia moltes limitacions físiques i perquè ho gaudia amb la música. Com ella, molts, però ella, ens va marcar molt.

Bé, ara em fa creure més en el que faig, que no vol dir que no toqui una simfonia, m'encanta que s'ompli de 2.000 persones a l'auditori, una cosa o altra, però jo crec que amb aquest tipus de tallers, la vivència són molt més enriquidors per a mi i per a l'altra persona.

És molt egoista, eh, també, jo em sento millor. Em sento que el que faig té molta més importància, és molt millor que aspectes de tècniques, de tocar...

Jo sempre dic, amb dues notes, tots podem ser músics. Només això ho fas amb deu persones i ho organitzes una mica i pots crear un fet musical, una creació que arriba a tothom.

32. Creus que també t'ha aportat beneficis personals?

Sí, sí. I fins i tot interpretativament, l'expressió també ho tinc molt present, com puc arribar a emocionar. Com puc fer viure les emocions de la música dins la part més clàssica o més tècnica. I sempre, en el fons, busco el mateix. Quan has dit a l'orquestra, m'encanta creuar mirades perquè són connexions. O fixar-me una mica amb el públic, com ho està rebent.

Vull dir, a l'orquestra menys perquè som una mica més quadrículats, i tampoc no em vull passar, però jo em moc i m'encanta veure en quant toco. I que saps pensar com pot i com vol. El que faig jo no vol dir que algú que toqui com un pal no pugui transmetre més que jo. Però, de percebre l'ambient que hi ha i de connectar amb el que hi ha.

Sigui un taller o un concert o... Sí. A mi em dóna molta felicitat, sí.

33. Quins aprenentatges personals destacaries des que vas començar a treballar amb usuaris amb necessitats?

A escala personal em dóna molta satisfacció i felicitat. És que és difícil d'explicar, però... és que és magnífic. M'explico. És realment aquí i ara. Sí, en el moment que he quedat cada cop que sents diferent.

No et pots permetre estar pensant en el que faré després o el que he fet abans. Amb 7 anys o 8 no hi va haver ni un dia que em despertés dient, ostres, he d'anar allà a escola. Quan entraves se te n'anava tot. És que t'oblides del teu ser.

ESTUDIS:

1. Podries fer cinc cèntims de la teva experiència en el món de la música?

Mira jo sóc professora tinc el superior de música, vaig estudiar al conservatori de Reus després a Tarragona i en acabat al Liceu a Barcelona. Sempre he anat fent cursos de Pedagogia. I també vaig fer el meu màster en Musicoteràpia a la Ramon Llull el 2005 vaig acabar.

A partir d'aquí sempre anat fent cosetes, ampliant estudiant, sempre has d'estar al dia, he estudiat també GIN que és una branca de la Musicoteràpia. Bé i ara continuo estant al dia llegint articles per fer-ho el millor possible.

2. Quins estudis vas realitzar per arribar al nivell professional que tens actualment?

Bé una mica el que t'he comentat jo sóc de Reus en aquell moment el professional encara no existia allà així que ho vaig haver de fer a Tarragona. Després em va passar el mateix i, per tant, vaig haver d'anar a Barcelona.

3. Quant temps fa que estàs impartint els ensenyaments de música al conservatori de Vila-seca?

Ui no sé, però fa més de 25 anys, si tinc un llarg recorregut al conservatori.

4. Com vas descobrir la musicoteràpia i què et va motivar a dur a terme aquesta pràctica?

Jo quan tenia a la teva edat ja m'agradava el tema el que passa és que en aquella època no hi havia cap tipus d'universitat o estudi que es pogués fer dintre de l'Estat espanyol, per tant, em vaig centrar amb l'instrument i la pedagogia... Arriba un moment en el qual amb dues amigues meves vam decidir tornar a mirar que es podia fer amb la Musicoteràpia.

Vam fer un curs d'un dissabte a Barcelona que era una sessió intensiva, la veritat és que no ens va agradar gaire vam pensar que era poc profund. I després ja vaig fer un curs d'estiu a Barcelona que es deia Artteràpia.

Des d'allí vaig conèixer la Marisa Mercadal que era la directora del màster de Blanquerna i llavors vaig parlar amb ella i ho vaig fer allí. Actualment, la Marisa Mercadal Brotons és la directora del màster de l'ESMUC.

5. Has dut a terme alguna formació per poder-ho aplicar al conservatori?

No, el conservatori jo vaig començar fent-ho com una assignatura teòrica del grau professional com a assignatura optativa. Que encara la faig ara que és la introducció de musicoteràpia.

Llavors és una assignatura on treballem... Bé no sé si has vist un vídeo que vaig fer al congrés de conservatoris de Catalunya i vaig presentar el que jo estava fent com a musicoterapeuta, te l'envio després perquè puguis donar-li una ullada.

Allà està molt ben explicat, jo faig la musicoteràpia teòrica i també tinc una hora de pràctica. Un dijous venen els de l'ONADA, que són persones amb disfuncionalitat, o paràlisi cerebral; un altre dijous venen dones que han superat un càncer de mama; l'altra tinc adolescents amb problemes de conducta que és aula 15, que és una unitat d'escolarització compartida; finalment l'altra és un treball conjunt amb l'Institut Públic Ramón Barbat d'aquí a Vila-seca que es diu AraArt.

Que consisteix a fer que a través de l'art puguis millorar el treball dels alumnes. Tots ells venen al conservatori, la gràcia està que obrim el conservatori a la societat i són els alumnes que venen. D'11 a 12 cada dijous és cíclic, venen un grup d'aquests.

6. En quin entorn fas de musicoterapeuta?

Sí, en aquest cas ho faig sempre al conservatori

SESSIONS:

7. Quin tipus de musicoteràpia apliques: activa o passiva?

Tota, és que després no t'he acabat d'explicar, aquest any hem obert una assignatura que es diu Aula de diversitat educativa i qui tenim alumnes, que per exemple un té neurofibromatosi i l'altre té un grau molt elevat d'autisme, fem mitja hora a la setmana, allí sí que treballem de manera individual, buscant uns objectius personalitzats.

Del que em comentaves tu si és actiu o passiu amb una sessió d'una hora pots fer de tot, procuro que sigui activa sempre, perquè amb la música amb viu pots jugar, modelar-la molt més: si vols tocar lent o ràpid, fort o fluix...

En el meu cas vaig combinant, no em quedo només amb una tècnica concreta, segons el col·lectiu el moment.... A més has de saber que els usuaris no tenen coneixements de música.

8. Si és les dues, amb quin objectiu utilitzes cada una?

El benestar sempre és l'objectiu, és a dir que surtis de la sessió millor del que has entrat, sigui perquè has treballat coneixements de memòria, sigui perquè estàs dispers, sigui perquè has treballat la relaxació físicament, sigui perquè has treballat les emocions i has permès l'expressió emocional d'una manera acompanyada i segura. Depèn del moment, a vegades també organitzes la sessió, per exemple avui treballaré molt la relaxació i et trobes que venen súper relaxats i adormits i el que t'interessa és estimular-los, llavors has d'aprendre a veure què està passant i canviar-ho.

9. Des de la teva experiència has observat alguna dinàmica especialment profitosa en el cas de la musicoteràpia activa amb infants?

Home si, els adolescents aquests que tenen problemes de conducta, des del primer dia de trencar-me alguna cosa de material perquè no ho saben fer servir a tractar-ho amb molta cura. Si aprenen que el material s'ha de tractar amb cura, segurament arribaran a l'aula o a casa i com a mínim en algun moment els hi ressonarà que el seu entorn també l'han de treballar amb cura.

10. Com organitzes les sessions de musicoteràpia? Les divideixes en parts?

Sempre hi ha una cançó de benvinguda i una de comiat perquè hi hagi sensació de principi i final. A les sessions hi ha dues o tres activitats depenent una mica de com es desenvolupi l'una o l'altra. Per exemple aprenem també a posar límits, com a partir els instruments de percussió a saber quan comença i quan acaba, aprenem l'autoafirmació amb ONADA ens hem inventat un himne, que és nostre... Però la idea és principi i final i dues o tres activitats contrastades entre si, una més estimulante i l'altra més relaxada.

11. Com ho fas per tenir en compte els interessos i les necessitats de l'usuari dins de les sessions? Fas algun pas previ a la realització?

No treballa sola, sempre venen amb els monitors, i llavors ells també em diuen que ha passat o si ho han parlat abans. Ho sigui hi ha un treball comunitari, amb les dones no passa, però jo penso l'activitat i segons reaccionen. Per exemple amb les dones que les sessions li vam canviar el nom i es diuen musiquejar, perquè l'últim dia havíem treballat molt entrar dins el camp emocional, i expressar coses molt contingudes i a la sessió següent per no continuar amb el mateix, vam treballar més la part exclusivament musical que consisteix a crear una peça, això implica que has d'estar atenta. Es treballa l'atenció cognitivament, la satisfacció de veure que sona, el silenci. Jo et convido si vols venir algun dia a veure.

Aquest mes d'abril estic dins d'un projecte que s'organitza des de l'ajuntament diferents activitats per les famílies a Vila-seca i venen els pares: un any pot venir una psicopedagoga, un altre any un metge... I ara, estem treballant des de la música, ho estem fent amb infants amb TEA, i les seves famílies.

Ho fem dins del conservatori perquè clar a mi m'és molt més fàcil pel material, i dues, és una manera d'obrir el conservatori al poble, i que la gent entengui que tothom hi pot venir i fer música, que no és aquest concepte de fer música com una forma elitista.

12. Quin tipus d'activitat duen a terme els usuaris durant aquestes sessions? Podries compartir algun exemple específic?

Mira poden cantar, poden fer música amb instruments de percussió petita, escolten si fem un ball sonor amb bols tibetans i amb instruments més harmònics, també fem activitat física d'estar drets i moviment. Penso que és molt important que ens movem, estem massa hores asseguts tota. I l'escolta, potser amb música gravada amb algun exercici guiat, ja et dic depèn del col·lectiu.

13. Quina és la durada de les sessions? S'han de fer setmanalment per veure millora?

Les col·lectives són d'una hora i les individuals de mitja, aquestes que t'he explicat. Les que fem els divendres duren una hora i mitja, ja que la primera mitja hora és per les mares. Treballem l'autocura, el que puguin estar bé, el que tinguin un moment per elles. Al cap de mitja hora venen els nens i fem el treball més comunitari.

Home, setmanalment seria l'ideal, fer-ho una vegada al mes implica que és una musicoteràpia de baix recorregut, ho sigui fas coses puntuals, amb el que tenim fent, si pogués ser més doncs millor. Home millor una vegada a la setmana és clar!

Pensa que amb onada portem molts anys, més de sis anys. Ni que sigui una vegada al mes, però durant anys també estàs deixant la teva empremta. Ho sigui en realitat és millor això que no pas fer una cosa a la setmana i que s'acabi al cap d'un mes.

14. Fas servir altres objectes o recursos a banda de la música? Quins?

A vegades faig servir mocadors, si puc jugar o agafar alguna cosa que faci olor, petxines perquè m'interessa que les toquin. Però em quedo gairebé sempre amb els instruments.

15. L'aula ha de tenir unes característiques específiques per la realització?

Una aula ideal és el terra de fusta, que tingui espai, però que no sigui molt i molt gran perquè si no tens la sensació que et perds en l'espai, però tampoc al revés que sigui una cosa que no et puguis ni moure. Això per començar, després que puguis tenir el material a mà, que no hakis de sortir a l'aula del costat a buscar-ho, jo faig hora i mitja, però estic molta estona abans preparant i recollint, sort que els conserges m'ajuden... Carrego timbals, tambors grans...

16. Creus que els instruments de percussió són més fàcils en les dinàmiques?

Mira pots afinar una guitarra que totes les cordes sonin en re major, amb el piano pots posar gomets i que toquin unes peces determinades. Sempre pots adaptar els instruments que tens perquè funcionin igualment. També pots jugar amb el so i silenci, ara toco i ara no.

BENEFICIS:

17. Creus que la musicoteràpia contribueix al desenvolupament integral? Per què?

En acabar les sessions sempre els dic que em diguin una paraula o una frase de com ha anat i l'apuntem a la pissarra. Trèiem la paraula "bé" perquè és una paraula comodí i és increïble. Bé, els de l'ONADA no m'ho poden dir, però potser m'ho diuen els monitors. Però és increïble el que t'arriben a dir de sensació de benestar o que un d'aquests nois adolescents que els hi costa molt relaxar-se que s'entén pau, perquè penses ja està la feina feta.

18. Has vist una millora pel que fa a la comunicació amb els pacients? En cas afirmatiu, per què creus que s'ha produït?

Sí, sí. Perquè els costa molt comunicar-se, a vegades és molt més fàcil comunicar-se no verbalment. Per exemple, si jo et faig... (Fa una demostració i pica sobre la taula). inconscientment, aquesta és la resposta (torna a picar de nou).

Pots jugar amb els volums, amb tocar fort, amb tocar fluix, llavors ja veiem si l'altre respon, si no, si s'adapta. La comunicació no-verbal, que aquí és on entra... per això la musicoteràpia funciona, perquè és molt més fàcil parlar des del no-verbal que comunicar-se que des del verbal. D'això ja n'hi ha d'estudis, em sembla que... utilitzem un 7%, o sigui, ens comuniquem amb un 7% de comunicació verbal i la resta és no-verbal.

19. Com t'assegures que la teva pràctica s'encamini i tingui en compte les necessitats individuals de cada usuari? Fas algun pas previ a la realització?

A veure, observant, mirant, escoltant, ja vas veient quines són les necessitats de la persona que tens davant, no? Per exemple, si tots estem tocant, m'ho invento, alegre i algú està tocant adagio veus que aquí hi ha un problema, no? S'intenta perquè se sentia adaptat i acollit, o intentes allò, apropar-te i fer-li un joc comunicatiu, també això, doncs no verbal, perquè acabi tocant, bé, o acceptar un alegre dintre d'un adagio, perquè no, no? O sigui, hi ha una adaptació final col·lectiva, malgrat les individualitats es crea un treball comú.

CONSERVATORI:

20. El conservatori de Vila-seca du a terme activitats per a les escoles?

Sí, sí, es presenten els diferents departaments, per exemple, es fan concerts per les escoles, em sembla que són uns concerts molt curts de 20 minuts, una cosa així, i es presenta el departament de corda, el departament de vent, el departament de piano, el departament de percussió i el de cant, i no sé si a la cambra també fan alguna cosa.

Es fan activitats molt curtes pensades per a les escoles, perquè vegin el que són els instruments, perquè vegin el que és l'auditori, perquè vegin com funciona, i el que és tan important que avui en dia que és escoltar música en viu.

Es programen a principi de curs i es van fent durant el curs, clar, que no sigui tot la mateixa setmana, no? Perquè, a més a més, és això, venen diferents escoles, diferents edats, llavors, per exemple, des del departament de piano procurem que si ha de venir la canaleta, doncs que si tenim algun alumne que sigui de la canaleta, que també toqui, no?

21. Creus que el conservatori estaria disposat anar a les escoles i aportar tallers sensorials o sessions de musicoteràpia?

Sí, també ho hem fet, també ho hem fet. Per exemple, amb els avis, que no es poden moure, es van fer concerts, jo t'ho dic des del departament de piano perquè és el que jo sóc. Sempre són coses que s'han de fer molt pensades amb temps, no?, perquè ens puguem organitzar nosaltres i vosaltres.

Sí, sempre ho és, clar. Per exemple, l'Hospitalet de l'Infant es fa sobretot amb nens de 0 a 3 anys, que hi ha una musicoteràpia, la Susanna Serrat, que ella va un dia a la setmana o una època concreta a les escoles.

22. Consideres que seria un bon recurs per aportar a les escoles?

A vegades em fa aquesta sensació que si realment es trenqués una mica les barreres del conservatori... perquè hi ha institucions que sí que ho fan i ara cada cop més, s'aportaria aquestes vivències que són molt més profitoses per l'alumnat.

CONCLUSIÓ:

23. Creus que també t'ha aportat beneficis personals?

I tant que sí, jo, per exemple, ara estic fent tot això, però vaig estar a oncologia a l'Hospital de Reus i veus com la música pot ajudar des d'àmbits tant i tan diferents, no? Estar allà amb la persona i tot, no?

Va haver-hi una època que jo també vaig estar malalta i em va venir un musicoterapeuta a l'hospital i la veritat és que ho he vist des dels dos cantons que és brutal, és brutal. No hi ha color, o sigui, la vida sense música seria molt avorrida, no?

Hi ha alguna part de l'expressió personal i única que tots tenim, no? Que la tenim sempre molt més reprimida dintre d'aquesta societat i que és molt fàcil. Sol que el que cantis tothom sap cantar i no importa si desafinem, no passa res. La qüestió és que cantis i la qüestió és que comparteixis aquest cant o escoltar una música que t'agrada amb el telèfon i que te l'analitzis amb una altra persona o amb una amiga, no sé, que és una companya de camí que no la pots deixar de costat.

24. Quins aprenentatges personals destacaries des que vas formar en musicoteràpia?

Mira, primer que tot és descobrir que no tens per què, que això els hi transmeto molt als alumnes, no tens per què fer música perfecta, que és el que et passava tu quan estaves estudiant al conservatori amb la flauta.

O sigui, pots tocar la flauta amb uns nens amb paràlisi cerebral, amb uns nens petits, i ells no et jutjaran mai. Ells quedaran admirats d'escoltar la música en viu de la flauta, o sigui que tenim molt que ho provis.

No passa res, si dius que fa anys que no toco la flauta, no passa res, tu agafa la flauta, vés un dia i toca'ls la lluna i la pruna. És fascinant com te'n respondran, perquè estàs fent una cançó que ells coneixen, l'estan

escoltant en un format que potser no han sentit mai segur, en viu i tan a prop d'ells, i la resposta és preciosa, sempre.

Després, com a musicoterapeuta, també t'has de terapeutitzar, com qualsevol terapeuta, no? Llavors, fer teràpia a partir de la música, per exemple, quan vaig fer-me al gin, que treballes música guiada a través de la imaginació, o mètode Bonny, també, si vols buscar, la Helen Bonny. Doncs, clar, fa que tu també et cultivis com a persona i tinguis ganes de ser millor persona, no? I com la música t'ajuda a poder-ho fer.

ESTUDIS:

1. Podries fer cinc cèntims de la teva experiència docent? En quines escoles has treballat prèviament?

Experiència docent, bé, porto vint-i-pico d'anys treballant i vaig fer l'especialitat de música que hi havia antigament de magisteri. L'any que ve farà trenta anys que vaig començar. He treballat en escoles de música i en escoles d'infantil i primària, arreu de Catalunya. Actualment, visc a Sitges, però antigament vivia a Barcelona i sobretot a l'època que vaig començar fent més suplències. Jo havia arribat a treballar fins al Maresme, hi ha hagut moments en què he voltat més, ara ja fa temps que estic aquí a Sitges, que és on jo visc.

2. Quant temps fa que estas en el centre educatiu actual?

Aquest centre, 9 anys.

3. Com vas descobrir la musicoteràpia i què et va motivar a dur a terme aquesta pràctica?

Bueno, això també és una història una miqueta llarga, resumint moltíssim. Això va ser realment una experiència a Nicaragua. Jo, per circumstàncies de la vida, vaig anar a Nicaragua un estiu per anar a fer un voluntariat, un camp de treball i tal.

El que va passar és que vaig tenir la possibilitat d'estar allà cinc anys. Vaig estar cinc anys desenvolupant un projecte per fer arribar a la música en escoles i allà vaig veure l'impacte que la música podia tenir les persones. Jo tenia l'experiència de mestre de música, la música a la classe, amb els seus beneficis, que tots coneixem, però això va ser anar un pas més enllà.

Nens que vivien en barraques i que no tenien res al que estem aquí acostumats, veure com la música els portava un plus a la seva vida, a nivell emocional sobretot, a nivell social. I aquí, l'experiència i amb el que jo havia sentit a parlar de la música o teràpia, vaig dir: Això s'ha de potenciar! Quan vaig tornar a viure a Barcelona al cap de cinc anys és quan vaig començar la formació en musicoteràpia.

4. Has realitzat alguna formació per poder-ho aplicar en l'entorn escolar?

Formació, que és l'única que hi ha aquí en aquest país, és un màster de dos anys. Hi ha altres països on la música o teràpia està més implementada o més avançada, hi ha una carrera universitària de quatre o cinc anys i aquí el que tenim és un màster de dos anys.

Hi ha alguna formació contínua que consideris important per mantenir o aplicar aquesta pràctica?

Sí, la formació bàsica són aquests dos anys de màster i a partir d'allà seminaris, congressos, no he parat sempre que puc, vaig renovant i ampliant la formació.

APLICACIÓ:

5. L'aplicació de la musicoteràpia a l'aula de SIEI va venir donada d'alguna necessitat?

Aquí en aquesta escola, sí, clar, hi ha una necessitat, però va ser proposta meua, per entendre. Jo quan vaig engegar el projecte de musicoteràpia del Garraf, no sé si això ho has vist... Jo vivia a Barcelona quan vaig fer el màster i quan vaig fer les primeres feinetes, venia a viure a Sitges, vaig impulsar aquest projecte de musicoteràpia al Garraf i vaig enviar una proposta a tots els centres que vivien per la zona. I aquest de Sitges és el que els va interessar precisament perquè tenen aquesta aula de SIEI. Es va veure que realment amb el tipus d'alumnat que hi havia podria ser interessant, aleshores ja el meu projecte el van acceptar, vaig obtenir la plaça aquí i a partir d'aquí a aquest moment hem anat treballant.

6. Quants anys fa que apliques aquesta pràctica a l'escola?

En aquesta escola, els 9 anys que et deia, jo vaig estar a altres centres i em van agafar el projecte aquí des del llavors que ho estem treballant.

7. Amb quins objectius va decidir implantar la musicoteràpia a l'aula de SIEI?

Bé, la població és bastant diversa, llavors depenent del tipus d'alumnat, del tipus d'afectacions, els objectius són uns o altres, perquè aquí hi ha autisme, síndrome de Down, paràlisi cerebral, retard del desenvolupament, cada un pot tenir uns objectius més específics.

El principal és afavorir el desenvolupament del nen a través de la música i, per una altra banda, promoure la inclusió al grup classe, perquè amb aquests nens cada nen de l'aula SIEI està dins d'un grup classe. Jo els faig la sessió de musicoteràpia individual o en petit grup i a part els tinc en l'aula de música amb el grup classe.

L'objectiu és treballar l'aspecte més personal de cada nen i després com incloure aquest nen al grup classe, que es fa com un reforç. Si estem preparant un concert o una activitat, amb ells faig un reforç o una anticipació, amb els autistes sobretot, perquè puguin treballar amb el grup classe i així s'està promovent aquesta inclusió que no tenen en altres moments.

Per exemple, la classe de Matemàtiques els farà una adaptació que pugui sortir i els nens de la classe fan multiplicacions i aquest nen fa un exercici per comptar fins al 10. La classe de música o de musicoteràpia li donem els recursos perquè pugui participar exactament a la mateixa cançó o el mateix ball, o el mateix espectacle o concert que fan els altres companys.

8. Vas determinar aquests objectius segons la necessitat i el perfil dels teus alumnes?

Bé no hi havia uns objectius concrets, era més els objectius dels beneficis que proporcionava a l'aplicació

Hi ha hagut algun objectiu que hagi hagut d'adaptar o modificar amb el temps? Per què?"

No, no. Com t'he comentat no hi havia objectius concrets, potser ara si ens parem a mirar potser sí que en podríem redactar alguns en relació amb els beneficis com t'he comentat.

9. Quina és la metodologia principal de l'escola, segueixes una línia d'actuació tenint en compte el PEC?

Sí, exacte. A grans trets, els petits, mitjans i grans que estem dividits en tres comunitats. Els petits i mitjans treballen per ambients i els grans per projectes i capses d'aprenentatge. I la música tenim uns projectes específics, no sé si coneixes la Cantània, el Danzara, que són projectes de moltes escoles, un de música i comunitat on professors de l'escola de música d'aquí del poble vénen a ensenyar als nens i fem una banda: toquem la trompeta, el trombó, el bombo, percussió, i tenim una banda.

A part hi ha aquest projecte d'escola que és el projecte de musicoteràpia que està dins el departament de diversitat. Per a veure la diversitat a través de la música i al mateix temps, per a veure que tots aquests nens puguin participar en els projectes del PEC, com són aquests de la Cantània, Danzara, Música i Comunitat i tots els que fan amb els grups Clàssica de Música.

10. Com t'assegures que la teva pràctica s'encami i tingui en compte els objectius generals de l'escola?

Si tots els nens han de fer un projecte, I ara estem preparant la Cantània, que és un concert que anem a fer a l'auditori amb altres escoles. A part del treball que fem a la classe, a la sessió de musicoteràpia, una part més personal i després un reforç o una anticipació que necessitem d'aquest nen per poder participar amb el grup. Tot això està recollit en el projecte de centre.

SESSIONS:

11. Quin tipus de tècniques de musicoteràpia apliques: activa o passiva?

A la musicoteràpia tenim les tècniques actives, les tècniques passives, i cal servir una miqueta de tot. Principalment, actives, la passiva és més d'escoltar música i és per un altre tipus de població.

Aquí el que volem sobretot és que els nens facin coses, les tècniques actives són precisament això, que els nens hagin de cantar, hagin de ballar, i potencien més sobretot aquesta part. A vegades alguna cosa més passiva d'escoltar i de relaxació es fa una miqueta, però principalment tècniques actives.

12. Desde la teva experiència has observat alguna dinàmica especialment profitosa en el cas de la musicoteràpia activa?

El que més funciona sempre és el moviment, són nens que estan massa seguts, necessiten molt de dinamisme. El que més es fa és moviment i treballar l'aspecte rítmic és el que més els arriba.

Es pot fer amb el propi cos, moviment, o el que és la pràctica instrumental de percussió. Són nens que els costarà molt tocar instruments tipus guitarra o ukulele, perquè aquí a l'escola també tenim un projecte d'ukulele. Però tot el que és percussió, rítmic, això és el que els arriba més, almenys el tinc aquí.

13. Com organitzes les sessions de musicoteràpia? Les divideixes en parts?

Pot ser variable, però a grans trets hi ha una benvinguda, tenim com uns rituals de benvinguda perquè els nens se situïn i sàpiguen que estem a la sessió. Amb alguns és una simple cançoneta de dir hola o bon dia, tenim diferents cançons i repertori.

Altres més és com un escalfament corporal, una mica de percussió, estiraments, però que hi hagi com un ritual perquè estem començant.

Hi ha el cos de la sessió amb diferents activitats per treballar els objectius que s'han plantejat per aquell dia i un tancament que també és tipus ritual, hi ha alguna cançó, alguna cosa més de relaxació, sempre la mateixa perquè es prengui consciència que la sessió s'ha acabat.

A vegades els nens amb TDA, els costa més saber més o menys. Per això et deia que és molt important tenir un ritual i quan cantem la cançó es prenen consciència que estan a la sessió de la musicoteràpia, i anem a fer treball.

No m'agrada fer servir la paraula musicoteràpia, de fet, venen a mi a la classe de música, encara que no ho estem fent, ells venen a música. Però amb aquesta cançó o aquest ritual saben que estem allà i que anem a fer una feina.

14. A quines hores apliques aquest recurs? Tens en compte quins són els millors moments per integrar-la?

Sí que hi hauria uns horaris millors que altres, però aquí estem 100% condicionats pel que és el funcionament de l'escola. Aquest any hi ha 19 grups classe des de P3 fins a 6è i en els forats que em queden anem encabint les musicoteràpies. Ells també tenen un horari que van a la piscina, van aquí, van allà...

A vegades em toca l'última hora de la tarda, que és una hora horrorosa, però és la que tenim, i a vegades toca després del pati, hi ha nens que els agrupem i que no és l'agrupament ideal, però és el que hi ha. És musicoteràpia adaptada a la realitat escolar.

15. Com ho fas per tenir en compte els interessos i les necessitats de cada infant dins de les sessions? Fas algun pas previ a la realització?

Bé, és conèixer-los. Teòricament, la musicoteràpia es parteix del coneixement de l'usuari i això realment és així quan he treballat amb gent gran o altres tipus de col·lectius, on passes com una petita enquesta de quines són les seves preferències musicals, quines són les seves experiències...

16. Però clar, un nen que t'arriba a P3, què t'hi has de preguntar? O un nen amb síndrome de Down, què li has de preguntar?

Llavors, és experimentar una miqueta per conèixer-los i és clar, aquí hi ha nens que fa anys que ens coneixem. Però els nens nous, això, provar, experimentar, veure què agrada, què no agrada, què funciona, què no funciona.

17. Com condicionen les diferents NESE que presenten els infants de la SIEI a les intervencions?

O sigui, hi ha algunes dinàmiques que potser dius aquesta no la puc fer perquè tinc al davant un infant, el que deies tu, molt mogut o que no entén l'idioma, no ho sé.

Doncs això que deia, conèixer els nens i veure com responen. Hi ha nens, per exemple, que són molt sensibles als sorolls i no puc passar-me amb el volum alt, he de posar la música fluixeta o el tema de la percussió, si hi ha un alumne que pica massa fort, ja sé que aquell dia això no funcionarà.

I bé, el que et deia, tenim aquí una branca de recursos, això sí que ho tenim bastant bé, tenim bastants instruments, una aula bastant bona i conèixer els nens i anar-se a adaptar. Però sí que s'ha de tenir en compte la sensibilitat dels nens amb TEA, per exemple, que els volums alts no els agraden, es posen nerviosos.

18. Quin tipus d'activitat duen a terme els infants durant aquestes sessions? Podries compartir algun exemple específic?

Les tècniques actives principalment que et deia és dansa, moviment, moltes cançons, és que és adaptat a cada nen. Nens que pràcticament no parlen, moltes cançons de vocalització; de ma, me, mi, mo i mú, o cançons que només tingui una lletra: el gegant del pi el cantem amb lalalà. O algun tipus d'activitat mímica, només els gestos...

I la percussió que fem amb els instruments, també és adaptada al que pot fer cadascú. Nens que tenen dificultat de motricitat, llavors, en comptes de picar amb les dues vaquetes, només picaran amb una vaqueta especial més lleugera.

19. Heu tingut algun tipus de limitacions pel que fa a logística, materials, o algun altre tipus de recursos a l'hora de dur a terme les dinàmiques?

No, limitació no, perquè d'entrada ja aquí estaven bastant ben assortits, realment no hi ha problemes amb això, però encara que no tinguis gran cosa, t'adaptes amb el que hi ha.

A la musicoteràpia, fins i tot amb el propi cos fent percussió corporal o cantant, ja pots tirar endavant, i sí que és cert que els instruments ajuden, però si no en tens, busques la manera o fas instruments reciclats.

20. Quin percentatge o volum de temps ocupen aquestes dinàmiques en el còmput total d'hores dedicades setmanalment?

Les sessions són de tres quarts d'hora, i és el que et dèiem, tres quarts d'hora oficials, però entre que els puges, que els baixes, en una sessió que oficialment és de 30 minuts en queda uns 25,

Intento que no sigui massa llarga, donar la benvinguda, dir bon dia a tothom, s'ha de potenciar molt que parlin, que els nens que parlin i que cadascú diu bon dia amb els altres perquè vinguin. De fet, quan treballem el que és la comunicació oral és torns d'espera. Quan estem parlant, és: esperar, parlar, esperar, esperar... És una cosa que els costa molt, només el fet de dir bon dia a cadascú i haver d'esperar, això ja és un treball. I després unes quantes activitats i el comiat.

BENEFICIS:

21. Quins beneficis creus que has aportat a l'aula de SIEI?

Això que t'estimulem, sobretot el llenguatge, la concentració, l'atenció, la comunicació. Hi ha nens que no parlen, la música és un canal d'expressió, una manera de relacionar-se amb els altres. Els principals objectius són aquests.

Ho faig de I3 a 6è, el que passa a alguns dels més grans es va considerar que, si els horaris no quadren per atendre tothom, sempre s'han potenciat els més petits.

Aquest any, per exemple, hi ha uns nens de 5è i 6è que ja no els estic agafant, i ja els he tingut molts anys, clar han vingut a mi des de P3. Hem fet aquest treball durant 7 cursos i ara fan altres coses, però quan es pot, s'intenta tothom i si no, es prioritza els petits.

22. Creus que aquests han contribuït al desenvolupament integral dels infants? Per què?

Millora n'hi ha. El que mai sabrem és realment quin percentatge d'incidència té la musicoteràpia, fan moltes coses, tenen molts recursos, molts tipus d'estímul.

Hi ha nens que, a P3, veies que hi havia una dificultat i ara estan a segon. I dius, hòstia, aquest nen com ha canviat! Quin paper hi ha tingut la musicoteràpia?

Jo he aportat el meu gra de sorra, però hi ha la fisioterapeuta que fa una feina la d'educació especial en fa una altra. Som un equip interdisciplinari.

A quin punt la veritat màgica de la musicoteràpia ha fet la seva feina, no ho sabem, però sí que veiem que hi ha una evolució.

I volem creure, i jo hi crec, que la musicoteràpia ha tingut un paper important. Veiem com les cançons que he treballat se'n recorden i se les saben i han après paraules a través de les cançons. Una incidència és obvi que hi és, però és una feina col·lectiva.

23. Has observat una millora pel que fa a la comunicació amb els infants?

Si, totalment, al final la música és una eina per expressar-se i que puguin pronunciar sons, vocalitzar lletres que de normal no poden o dir alguna paraula amb ritmes és impactant.

24. I amb infants nouvinguts, l'heu aplicat per millorar el llenguatge?

Els nouvinguts realment no. Seria molt interessant, a través de les cançons, que és la meua manera per aprendre una llengua, però no els puc tenir. Tinc els meus 18 o 19 grups de música, els casos de musicoteràpia, i sí que a la mestra d'educació especial li passo una cançó perquè ho faci ella, però no els acollim a les sessions de musicoteràpia com a dalt. Tot i que es podria treballar, seria interessant.

25. Tens algunes estratègies per facilitar la integració d'infants nouvinguts durant aquestes sessions?

No faig sessions amb ells.

EXPERIÈNCIA INFANTS:

26. Com avalues l'impacte de les sessions en els infants?

Sí, avaluo, clar, això ho he d'avaluar. Si agafes un manual de musicoteràpia, et dirà que a cada sessió tot ha de quedar registrat, ha de quedar avaluat. A la mestra, evidentment, perquè s'ha de fer un informe, però intento cada sessió registrar una miqueta, i els vas veient de mica en mica, i vas prenent nota d'aquesta evolució.

Però de cada sessió, tot i que la teoria ho diu, és molt difícil. A més, m'estimo dedicar-me a treballar amb els nens, que no perdre una part de la sessió en avaluant, perquè ells els nens aquí no estan traient suc.

27. Tens alguna mena de rúbrica o eina per recollir el feedback?

Una grella rudimentària que, bé, tampoc ho avaluo diàriament. Els nens no s'avaluen a ells mateixos, a l'aula de música sí que ho fem. Realment, però són nens que els costaria molt omplir una rúbrica, posar una cara contenta i que s'autoavaluin. Realment és interessant, però prefereixo dedicar l'energia a la sessió.

28. Us heu plantejat aplicar-ho amb la resta d'infants sense necessitats?

No, sí que és un tema interessant, però com que tinc la formació aquesta musicoterapèutica i la meua visió musicoterapèutica, de fet, a l'aula de música, tot i no ser musicoteràpia, una mica una pinzellada hi és sempre. Treballo molt l'aspecte social, emocional, i no em regeixo només a treballar un currículum que ens donen. De fet, jo crec que ja ho feia abans de formar-me com a

musicoterapeuta, perquè una mica aquesta visió ja l'havia tingut, sense voler o sense que estigui en el projecte, etc.

La meua metodologia ja va funcionar així el que sí que és cert és que en moltes ocasions, a la sessió de musicoteràpia, fem participar els infants de l'aula ordinària, una mica per promoure aquesta comunicació. Això és un detall important, perquè clar, si tens un grup de 3 nens autistes i vols promoure la comunicació, i entre ells no n'hi ha, és una mica quasi contradictori.

Jo he explicat moltes vegades que a la sessió vinguin nens d'aula ordinària, que ajuden una mica que les activitats funcionin més, i que realment hi hagi una comunicació, una interacció entre nens de la SIEI i nens d'aula ordinària.

29. Quins creus que serien els reptes o les oportunitats que comportaria d'expandir el projecte a tot l'alumnat de l'escola?

És que no ens ho plantejem, sóc l'únic especialista de música, és impossible.

EXPERIÈNCIA COMUNITAT I ENTORN:

30. Has rebut un feedback positiu dels professionals del centre?

Sí no, no, no, hauria continuat. I això va ser una proposta en cert punt una mica arriscada, no?, perquè és una cosa que no s'havia fet mai i es continua perquè la gent veu que funciona, que els nens van evolucionant, els nens ho gaudeixen, a vegades entren mestres i veuen com en un nen que a la classe no interactua o no fa o no respon, i aquí realment sí que hi ha una resposta, i s'està veient que funciona i les famílies també estan contentes.

31. I de les famílies? Tens alguna mena de contacte amb ells?

Sí, a veure, els contactes venen més per part de les tutories que són les que fan les entrevistes i tal, però amb les que jo he pogut parlar o a través d'altres professionals, les famílies ho heu entès molt bé. Algunes m'han demanat poder continuar fora de l'escola, però és una cosa que avui en dia ja no puc fer.

32. Feu activitats amb institucions de l'entorn com ara l'escola de música o el conservatori?

Sí, això que t'he dit abans, tenim un projecte que és amb la participació de dos professors de l'escola de Música que estem fent aquest suggeriments i a part tenim projectes de poble com és la ballada de sardanes, el Danzara que ho fem amb escoles de la comarca i la Cantània que és a nivell d'escoles de la província o de tot Catalunya.

Aquest concert és a l'Auditori de Barcelona, a partir de la setmana que ve comença cada setmana ja no sé quants concerts i nosaltres toquem el 21 de maig, però bé, és tota en col·laboració.

33. Creus que aquestes activitats/col·laboracions són positives per l'experiència?

Sí, sí, conèixer altres nens i coses així portades al gran grup prenen una altra dimensió. Nosaltres fem el nostre concert de primavera cada any que és molt xulo, però quan els nens de quart van a la Catania a l'Auditori i canten amb 800 nens, és una experiència impressionant.

O el Danzara que farem també a partir de la setmana que ve, no sé quants, 400 nens ballant alhora, és molt xulo això i els motiva molt a continuar participant en activitats de música.

34. Les famílies participen amb les activitats diàries o complementàries?

No, a música no.

CONCLUSIÓ:

35. Quins son els aspectes pendents que consideres que es pot millorar en aquest camp?

Tenir més temps, que els nens poguessin tenir més temps, per això caldria un altre professional, perquè jo sol no ho puc abastar. D'anglès tenim 3 o 4 mestres o 5, d'educació física n'hi ha 3 o 4 i de músicaestic jo

sol. Només que hi hagués un altre mestre ja podríem duplicar i fer més coses. El currículum dóna una miqueta de marge.

36. Creus que també t'ha aportat beneficis personals?

A part de la satisfacció de veure que la teva feina té un resultat i que és agraïda i que és valorada. Jo aprenc moltíssim de tots aquests nens. El dia que jo marxi d'aquesta escola... tot el que trec d'ells ho puc aplicar a una altra banda, per mi també és enriquidor.

37. Quins aprenentatges personals destacaries des que vas començar a treballar la musicoteràpia a l'escola?

Aprendre a fer un treball amb aquests nens no és senzill, una cosa és la formació de música teràpia, tot el que m'expliquen a l'aula és portar-ho a la pràctica i ara jo puc anar pel món, he estat 9 anys, he treballat amb una setmana o dues alumnes amb aquest tipus d'afectacions. Em sento perfectament capacitat per anar on sigui i desenvolupar un projecte amb un bagatge més consolidat.

7.4 ANNEX 4: INFORME FINAL:

1. Introducció o presentació.

En aquest apartat es farà una breu introducció del projecte i com s'ha desenvolupat al llarg dels quatre anys tenint en compte: professionals implicats, el paper de la comissió musical, les activitats realitzades amb la comunitat i l'entorn, altres aspectes a destacar...

2. Apartats per a cadascun dels aspectes avaluats (Objectius).

Dins de la taula, s'avaluarà a grans trets els objectius tenint en compte les estratègies i les accions de cada estratègia, que es poden avaluar fixant-se en la taula de suport d'avaluació anual. Per tant, en aquest punt, caldrà avaluar el progrés de les activitats i si han funcionat o no al llarg dels anys per poder determinar si l'objectiu s'ha complert o no.

Oferir tallers sensorials i sessions de musicoteràpia a l'escola Mediterrània	
Estratègia 1: Aplicar activitats de musicoteràpia per a infants NESE.	
Música i moviment	<ul style="list-style-type: none">- Punts forts- Punts febles- Progrés de l'activitat
Sons i olors	
Estratègia 2: Avaluar l'impacte emocional de les sessions.	
El llibre dels sentiments	
Mural emocional	
Dinamitzar els tallers musicals d'acord amb les demandes de l'alumnat	
Estratègia 3: Elació cançó d'entrada i sortida de les sessions.	
Votació de la cançó d'entrada.	-
Instrumentació de la cançó d'entrada.	
Estratègia 4: Expressió a través d'instruments.	
Debat d'instruments	
Improvisem i creem.	

Es realitzarà el mateix amb la taula de comunitat i entorn i administració i gestió. Altrament, s'annexaran els informes d'avaluació anuals per tenir a la mà totes les avaluacions i resultats realitzats al llarg dels quatre anys en l'apartat d'Annexos.

3. Conclusions generals de l'avaluació.

Es farà unes conclusions generals de les estratègies i com s'han desenvolupat al llarg dels anys.

4. Recomanacions derivades de l'avaluació.

En aquest apartat s'annotarà les recomanacions pel desenvolupament del projecte i la continuïtat. Sobretot tenint en compte aquells aspectes a millorar o recomanacions d'activitats i el seu desenvolupament correcte en cas d'observar aspectes de millora.

5. Annexos amb dades significatives dels informes de seguiment i control.

En aquest apartat quedaran annexats els informes de seguiment i control, també altres dades significatives com ara: enquestes, graelles o informes que es considerin rellevants dins del document.